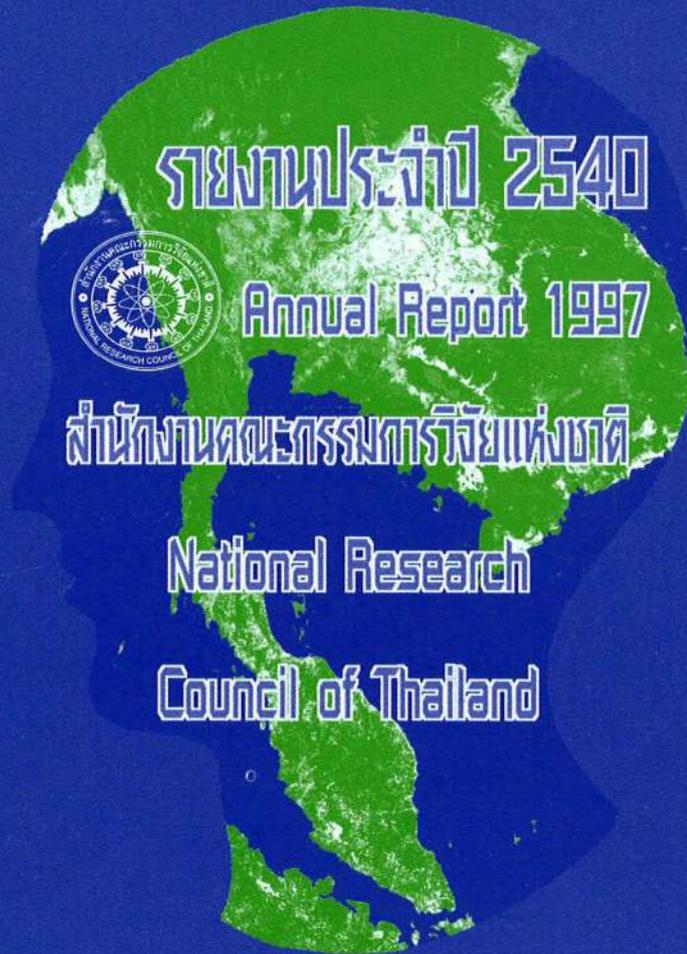

คเวสนา ปรมมา วฤษชา
การวฤษยนำมาซ่งยอแดห่งคววมรู้

๑๖.
18/1
2540
๑.1

ISBN 974-8441-29-6

ด้วยอภินันทนาการ
จาก
กองส่งเสริมการวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2502 โดยมีวัตถุประสงค์คือ การให้เป็นองค์กรกลางในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยของประเทศ เป็นหน่วยงานที่จะให้คำแนะนำชี้แนะรัฐบาลในการสร้างองค์ความรู้ด้วยการวิจัยเพื่อก่อให้เกิด “ปัญญา” ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและในกาลอนาคต

ตลอดระยะเวลา 38 ปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าว โดยได้ปฏิบัติภารกิจต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายข้างต้น โดยในรอบปีที่ผ่านมา สำนักงานฯ ได้จัดทำ นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ห้า พ.ศ. 2540-2544 เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัยของชาติในช่วงระยะเวลาใน 5 ปีข้างหน้า และในเวลาเดียวกันก็ได้เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการวิจัยของประเทศให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการคิดค้นและแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดปัญญาที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศโดยได้ดำเนินการให้ทุนวิจัย ฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักวิจัย แลกเปลี่ยนนักวิจัยไทยกับนักวิจัยชาวต่างประเทศเพื่อถ่ายทอดความรู้และสร้างปัญญาในทุกระดับ นอกจากนี้ยังได้เสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยโดยการให้สิ่งจูงใจแก่นักวิจัยเพื่อให้มีกำลังใจและขวัญในการทำงาน โดยจัดให้มีทั้งค่าตอบแทนในการทำงานวิจัยและรางวัลการวิจัยเพื่อเชิดชูเกียรติของนักวิจัยให้อยู่ในฐานะที่ดี มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมในสังคมได้

สำนักงานฯ ยังได้ร่วมมือในการวิจัยกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการวิจัย และนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศของเรา เพื่อให้อยู่ในฐานะที่เคียงบ่าเคียงไหล่ใกล้เคียงกับนานาอารยประเทศ

ภารกิจต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของภารกิจอีกมากที่สำนักงานฯ กำลังดำเนินการอย่างมุ่งมั่นอยู่ในขณะนี้ เป้าหมายที่สำคัญก็คือการมุ่งวางรากฐานการวิจัยของประเทศทุกระบบเพื่อแสวงหาความรู้ที่สำคัญด้วยการวิจัย ร่วมมือประสานงานกับองค์กรการวิจัย นักวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดความรู้และแสงสว่างแห่งปัญญา และนำปัญญาที่ได้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศของเราทั้งในปัจจุบันและอนาคต สมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

(นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

โครงสร้างและหน้าที่		3
- สภาวิจัยแห่งชาติ		4
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ		11
วิสัยทัศน์และปณิธานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ		12
ปรัชญา ศีลธรรม นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5		21
จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มในสภาวิจัยแห่งชาติ		24
ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย		29
รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ		32
วันนักประดิษฐ์		44
เสริมสร้างศักยภาพการวิจัยเพื่อการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี		46
ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ		53
การทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลน		56
ประสานงานความร่วมมือกับต่างประเทศ		60
เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอเทคโนโลยีการวิจัย		70
เครือข่ายข้อมูลสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม		72
เครือข่ายข้อเสนอเทคโนโลยีสมุทรศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางทะเล		83
การตรวจสอบโครงการวิจัย		87
สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช		92
ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ		95

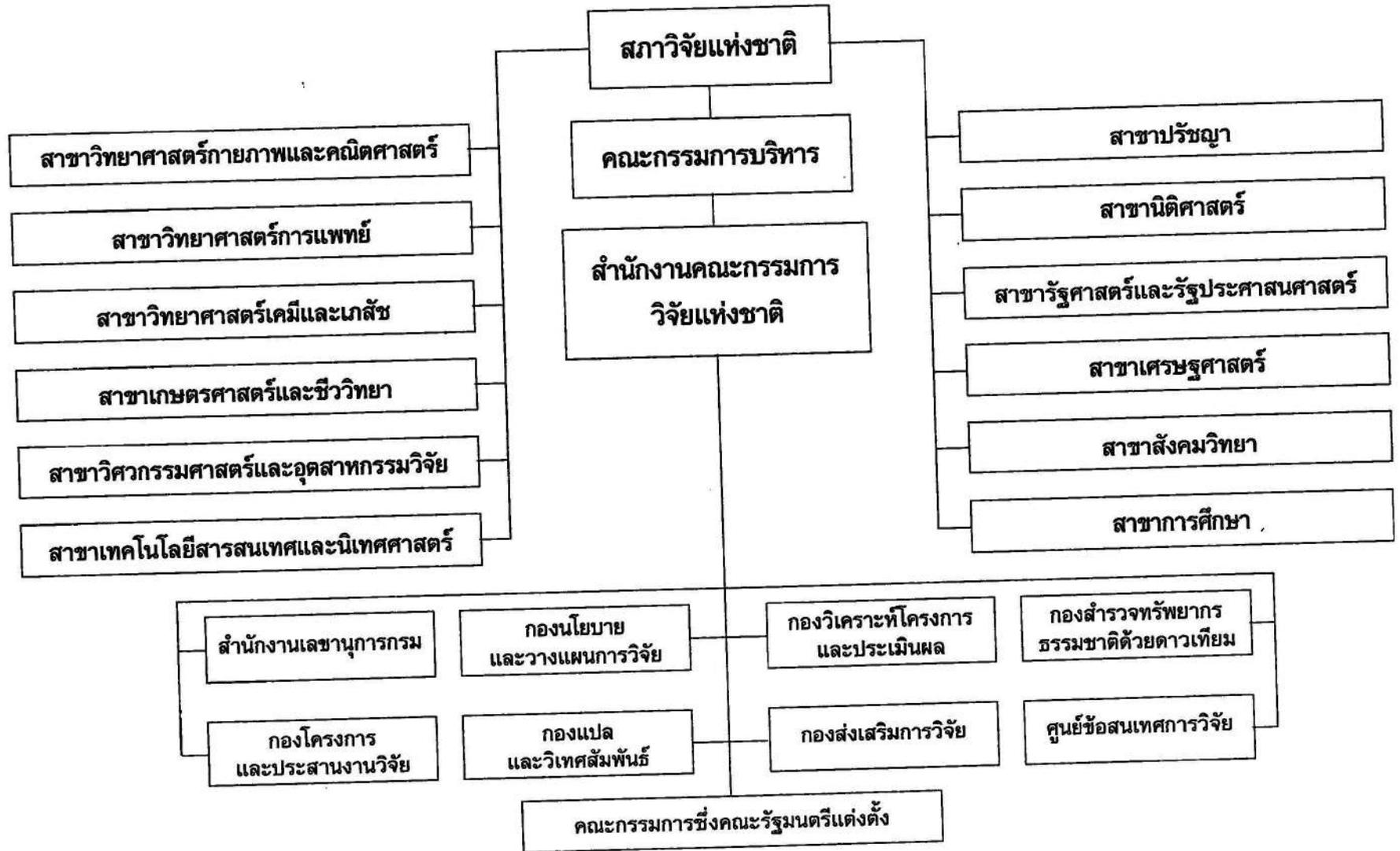
ภาคผนวก

	พ.	99
- งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540	18/1	100
- อัตรากำลังข้าราชการ	2540	103
- รายงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ	พ.1	104
- รายงานข้าราชการ ระดับ 8 ขึ้นไป	440	110
- คณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี		112

โครงสร้างและหน้าที่ ของสภาวิจัยแห่งชาติ

- 1 แผนภูมิสภาวิจัยแห่งชาติ
- 2 องค์ประกอบสภาวิจัยแห่งชาติ
- 3 คณะกรรมการบริหาร
- 4 การแบ่งส่วนราชการ

แผนภูมิสภาวิจัยแห่งชาติ

องค์ประกอบสภาวิจัยแห่งชาติ

นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

รองนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน

กรรมการอื่นๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

รองเลขาธิการฯ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เป็นที่ปรึกษา

สภาวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยตามที่รัฐมนตรีจะได้มอบหมายและพิจารณาข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอตามพระราชบัญญัติ แล้วทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี เสนอความคิดเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการเกี่ยวกับการวิจัยตามที่นายกรัฐมนตรีขอให้ดำเนินการ

คณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการสาขาวิชาการ 10 สาขา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและรองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และบุคคลอื่นๆ ไม่เกิน 5 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ

มีอำนาจหน้าที่ตามที่สภาวิจัยแห่งชาติจะได้มอบหมาย และกำกับการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ 12 สาขาวิชาการ

- สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์
- สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
- สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
- สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
- สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
- สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
- สาขาปรัชญา
- สาขานิติศาสตร์
- สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- สาขาเศรษฐศาสตร์
- สาขาสังคมวิทยา
- สาขาการศึกษา

คณะกรรมการสาขาวิชาการ มีหน้าที่

- กำหนดแนวนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ
- เสนอแนะแนวนโยบายการวิจัย กำหนดหัวข้อการวิจัยและโครงการวิจัย เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศ
- ดำเนินการสรรหาผู้วิจัยและกำกับการวิจัยภายใต้ความรับผิดชอบของสาขา
- เสนอแนะแนวนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการวิจัยในหน่วยงานของรัฐและเอกชน
- เสนอแนะแนวนโยบายและมาตรการในการร่วมมือประสานงานการวิจัยระหว่างหน่วยราชการ และระหว่างหน่วยราชการกับภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- เสนอแนะแนวทางและมาตรการในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์
- ให้คำปรึกษาแก่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในกรณีที่ได้รับการร้องขอ
- ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารฯ มอบหมาย

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ

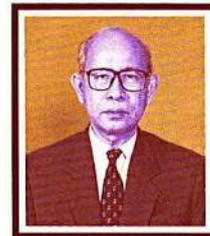
นายสิปพนธ์ เกตุทัต
ประธานกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ

นายอรอดสิทธิ์ เวชชาชีวะ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิจิตร ศรีสอ้าน
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายเจตนา นาควัชระ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิรุฬห์ สายคนิต
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ
และคณิตศาสตร์

นายณัฐ ภมรประวัติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายเจริญ วีระรังษี
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช

นายอนันติ อมาภิรม
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา

นายสุรินทร์ เศรษฐมนิต
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิศวกรรมศาสตร์
และอุตสาหกรรมวิจัย

นายวิทย์ วิศทเวทย์
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาปรัชญา

นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขานิติศาสตร์

นายกรมล ทองธรรมาชาติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

นายวีรพงษ์ รามางกูร
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาเศรษฐศาสตร์

นายจุมพล สวัสดิ์ยากร
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาสังคมวิทยา

นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์
เลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและเลขานุการ)

นางจุฑามณี เอี่ยมสุพรรณ
รองเลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

นางสาวนาครี สามนเสน
รองเลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

การแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กองส่งเสริมการวิจัย

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- ส่งเสริมการวิจัยของประเทศ ทั้งในส่วนที่ดำเนินการเองและที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัย
- พิจารณาตรวจสอบโครงการวิจัยที่ขอรับทุน
- ติดตามประเมินผลโครงการวิจัยที่ขอรับทุน
- ดำเนินการฝึกอบรมด้านการวิจัย
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเข้ามาทำวิจัยของนักวิจัยชาวต่างประเทศ
- ดำเนินการเผยแพร่ผลการวิจัยไปยังผู้ใช้ประโยชน์

กองแปลและวิเทศสัมพันธ์

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- จัดแปลหนังสือและเผยแพร่
- พิจารณาความเหมาะสมและประสานความสัมพันธ์ก่อนทำความตกลงร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและหน่วยงานต่างประเทศ
- ดำเนินการและประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่อการวิจัยในด้านทุนการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม และสัมมนา
- ประสานงานวิจัยตามความร่วมมือกับต่างประเทศ
- แสวงหาทุนวิจัยและแหล่งวิจัยต่างประเทศ
- จัดทำวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ศูนย์สารสนเทศการวิจัย

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

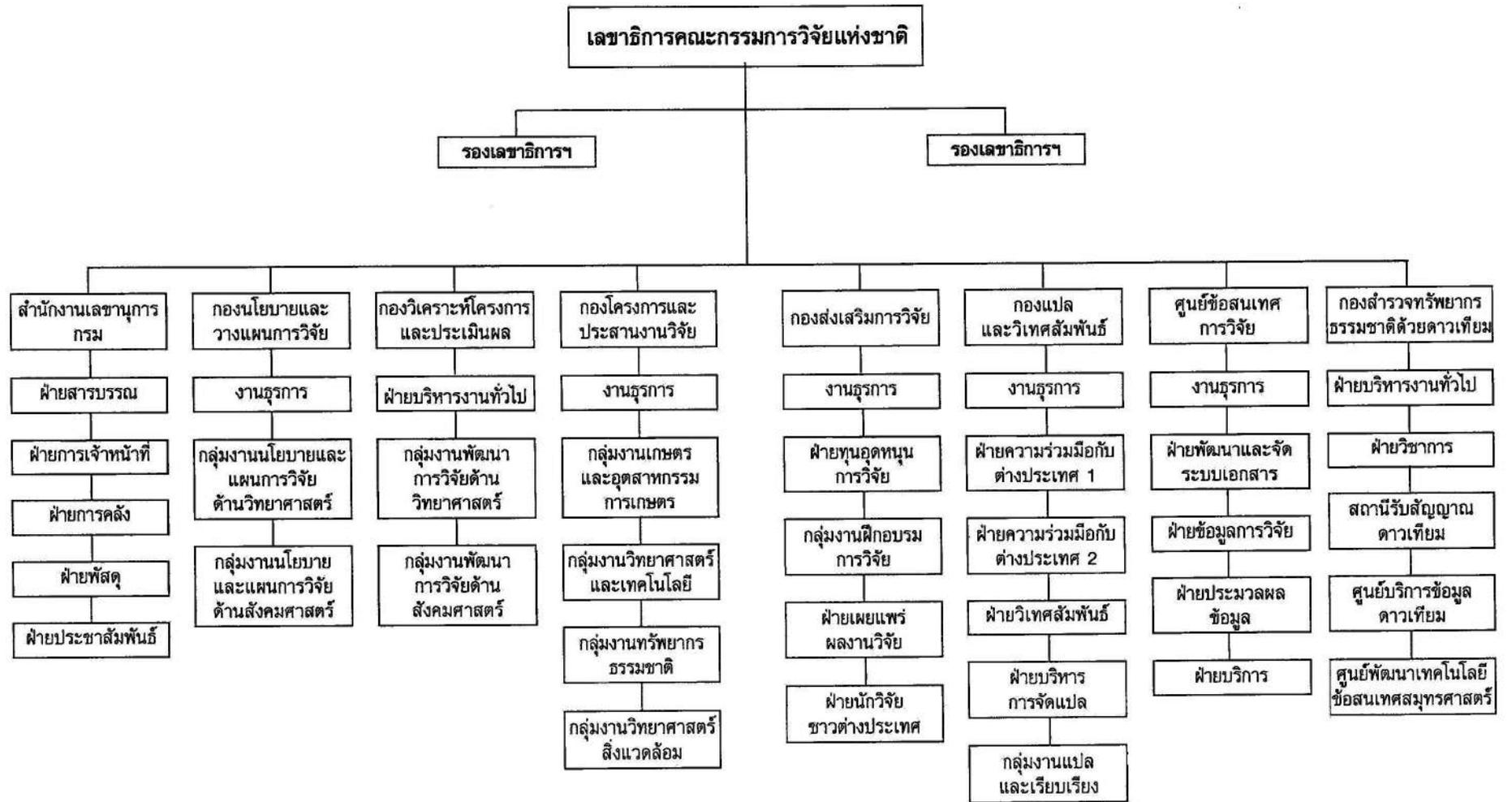
- จัดทำเอกสาร
- รวบรวมข้อมูลการวิจัย
- ดำเนินการจำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลและหนังสือ
- จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการวิจัย
- เป็นศูนย์ข้อมูลให้บริการสารสนเทศการวิจัย
- ทำหน้าที่ประสานงานในหน่วยงานสารสนเทศระดับชาติด้านต่าง ๆ

กองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ดังนี้

- ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรต่างๆ
- จัดตั้งสถานีรับสัญญาณดาวเทียมสำรวจทรัพยากรต่างๆ และรับสัญญาณข้อมูลจากดาวเทียม LANDSAT, NOAA, SPOT, MOS-1, ERS-1 และ JERS-1
- ผลิตข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียม
- ให้บริการข้อมูลดาวเทียม
- จัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่โครงการที่ใช้ดาวเทียม
- ติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี Remote Sensing
- ศึกษาวิจัยและพัฒนาทางเทคนิคในกระบวนการต่างๆ ของงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม
- จัดตั้งและบริหารโครงการศูนย์สมุทรศาสตร์และทรัพยากรทะเลแห่งชาติ

แผนภูมิสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะแนวนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัย ซึ่งเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 2) พิจารณาจัดตั้งสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากที่ระบุไว้ในมาตรา 17 แล้วเสนอต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 3) พิจารณาวិธีการหาทุนบำรุงการวิจัย และเสนอแนะสภาวิจัยแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งทุนเพื่อการวิจัย
- 4) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานการวิจัยต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 5) ส่งเสริมและจัดให้มีการวิจัยและสถาบันการวิจัย
- 6) ประสานงานวิจัยของสาขาวิชาการต่างๆ
- 7) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยส่วนราชการและส่วนบุคคล
- 8) จัดให้มีทะเบียนนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการต่างๆ
- 9) มอบหมายให้ผู้รับมอบปฏิบัติการเฉพาะอย่างเกี่ยวกับการวิจัย
- 10) พิจารณาจัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการวิจัย
- 11) จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินรางวัลเกี่ยวกับการวิจัย
- 12) ติดต่อและส่งเสริมการร่วมมือกับสถาบันวิจัยและนักวิจัยในต่างประเทศ
- 13) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสภาวิจัยแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

จากหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ ทั้ง 13 ข้อดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก 4 ประการ คือ

1. การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ
2. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
3. การประสานงานการวิจัย
4. การปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์และปณิธานของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

- 1. การวิจัยของประเทศ
ที่พัฒนากับการวิจัยของไทย**
- 2. วิสัยทัศน์ด้านการวิจัย
ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550**
- 3. ปณิธานของสำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**

วิสัยทัศน์และปณิธานของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1. การวิจัยของประเทศที่พัฒนาากับการวิจัย ของไทย

ในประเทศที่พัฒนาไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันนี อังกฤษ ฝรั่งเศส สวีเดน ออสเตรเลีย หรือประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ได้หันต่างก็ใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตทางอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อพัฒนาประเทศโดยถือว่า **“การวิจัยเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและเทคโนโลยีก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ”** ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงทุ่มเททรัพยากรต่างๆ กับการวิจัยมากเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หยุดยั้งและถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐที่จะต้องให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ประเทศของตนเองมีความเจริญก้าวหน้าเหนือชาติอื่นๆ ดังที่ปรากฏให้เห็นในเชิงประจักษ์แก่สายตาโลกอยู่ทุกวันนี้แล้ว

สำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะได้มีการพัฒนางานวิจัยมาเป็นลำดับเป็นเวลานานพอสมควร แต่การวิจัยของไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนเช่นประเทศอื่นๆ ที่พัฒนาแล้วและยังไม่อาจใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้ ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีความพยายาม

ผลักดันให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการวิจัย และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ ได้กำหนดไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่รัฐจะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5, 6, 7 และ 8 ก็ได้มีการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยไว้ รวมทั้งได้มีการจัดทำนโยบายและแผนการวิจัยของชาติมาตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปัจจุบัน รวม 5 ฉบับ มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยขึ้น 2 - 3 กองทุนมีหน่วยงานวิจัยเพิ่มขึ้นหลายหน่วยงาน แต่โดยข้อเท็จจริงก็ไม่อาจผลักดันให้งานวิจัยทั้งระบบมีประสิทธิผลเกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลชี้วัดการลงทุนในด้านการวิจัยของไทย ซึ่งมีน้อยและยังไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก กล่าวคือ ภาพรวมค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมกันแล้วยังคงต่ำมาก เมื่อเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจของประเทศคือมีเพียงร้อยละ 0.13 ของ GNP ในปี 2538

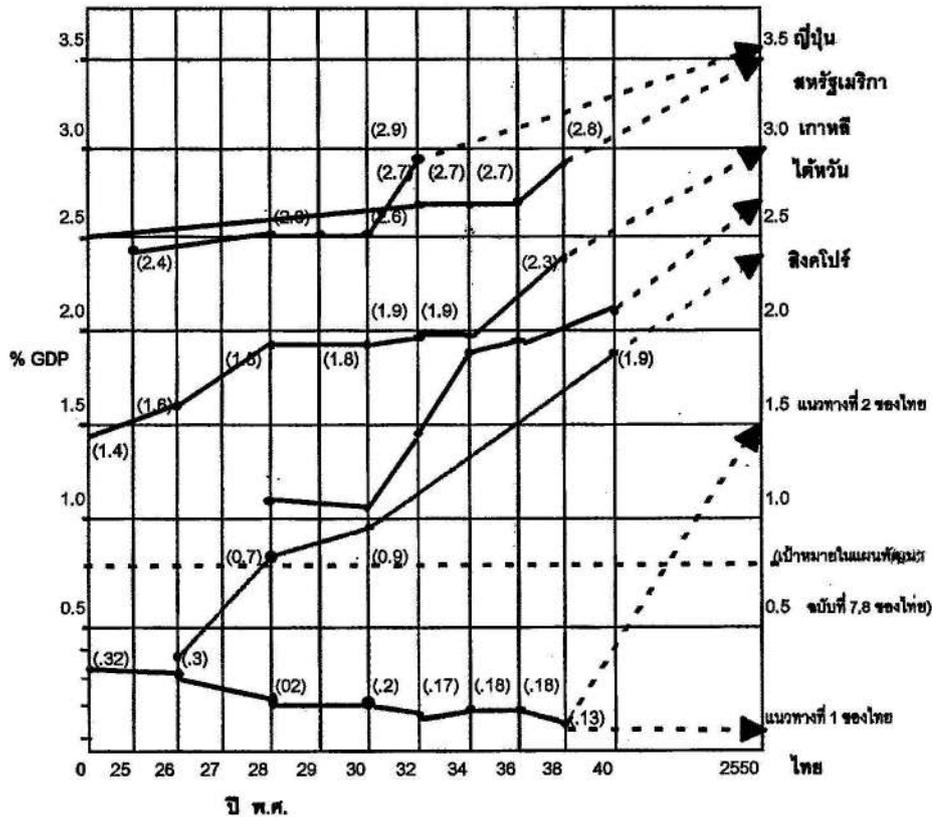
โดยภาครัฐลงทุนในด้านการวิจัยร้อยละ 84.4 และภาคเอกชนลงทุนเพียงร้อยละ 12.6 เท่านั้น ในขณะที่เป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 0.75 ของ GNP (ภาครัฐร้อยละ 0.50 ภาคเอกชนร้อยละ 0.25 ของ

* วิสัยทัศน์ฯ จัดทำเสนอโดยที่ปรึกษาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (บุญเจิด โสภณ) และที่ปรึกษาด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (ขอบวิทย์ ลัมโพธิ์) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

GNP) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนางานวิจัยของ ไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง และเมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัด ในด้านการวิจัยของ ไทยกับประเทศต่างๆ ที่พัฒนาแล้วประเทศไทยนับ

ว่ายังล้าหลังประเทศอื่นๆ อยู่มากและประมาณ การว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า คือ ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยจะยิ่งล้าหลังในด้านการวิจัยมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลประมาณการดัชนีชี้วัดในตาราง ต่อไปนี้

1.1 งบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านการวิจัยของประเทศพัฒนาแล้วประเทศไทยในปี 2550 (ประมาณการ)

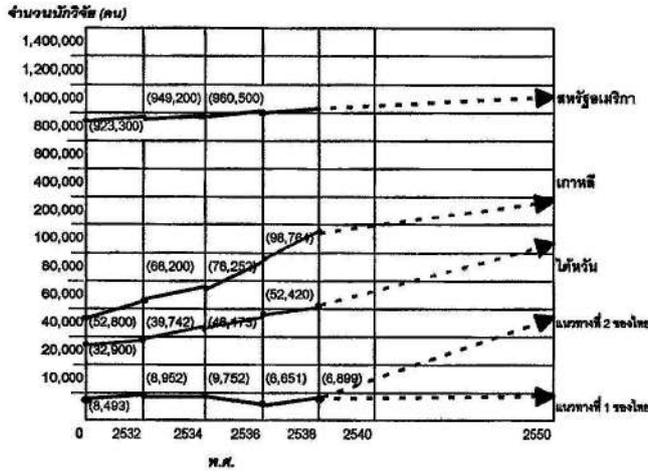

ค่าใช้จ่ายทางด้านการวิจัย % GDP (GNP)

ประเทศ	พ.ศ.	2530	2532	2534	2536	2540	2550
1. สหรัฐอเมริกา		2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	> 3.5
2. ญี่ปุ่น		2.6	2.9	3	3.2	3.4	> 3.5
3. เกาหลี		1.8	1.9	1.9	2.3	2.3	> 3.0
4. ไต้หวัน		1.0	1.4	1.7	1.8	1.8	> 2.5
5. สิงคโปร์		0.9	1.2	1.3	1.5	1.9	> 2.3
6. ไทย		0.2	0.2	0.2	0.2	0.13	< 0.2

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศที่พัฒนาแล้วในขณะนี้จะสูงไม่เกินร้อยละ 3.5 ของ GDP เป้าหมายของประเทศต่างๆ ที่กำลังพัฒนาจะพยายามเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 ของ GDP

1.2 จำนวนนักวิจัยของประเทศพัฒนา กับของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550 (ประมาณการ)

จำนวนนักวิจัยต่อ 10,000 กำลังแรงงาน

ประเทศ	พ.ศ. 2530	2532	2534	2536	2540	2550 (ประมาณการ)
1. สหรัฐอเมริกา	66	71	76	81	91	116
2. เกาหลี	35	40	45	50	55	75
3. ไต้หวัน	35	40	45	50	55	75
4. ไทย	2	2	2	2	2	2

1.3 จำนวนหน่วยงานวิจัยของประเทศในเอเชียกับประเทศไทย

ประเทศ	ญี่ปุ่น (2539)	เกาหลี (2536)	ไต้หวัน (2536)	ไทย (2540)
1. สหรัฐอเมริกา	128**	200	*	5(กรม)+19(กอง)
2. มหาวิทยาลัย	*	1,025	315	25
3. เอกชน	*	1,596	*	35

* ไม่มีข้อมูล

** สถาบันวิจัยระดับชาติ

1.4 สัดส่วนการลงทุนทางด้านการศึกษา ระหว่างภาครัฐและเอกชนของประเทศพัฒนา กับของประเทศไทย

ประเทศ	สัดส่วนการลงทุนภาครัฐ : เอกชน
1. สหรัฐอเมริกา	เอกชน 1.83 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.70 % GDP
2. ญี่ปุ่น	เอกชน 1.89 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.85 % GDP
3. สิงคโปร์	เอกชน 0.52 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.52 % GDP
4. ไทย	เอกชน 0.023 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.15 % GDP

2. วิสัยทัศน์ด้านการวิจัยของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550

ในอีก 10 ปีข้างหน้าของไทยคือ ในปี พ.ศ.2550 จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านมาในอดีต จนถึงปัจจุบันและทิศทางนโยบายของรัฐเท่าที่ผ่านมา และที่จะเป็นไปในอนาคตจะมี 2 แนวทางที่จะเป็นไปได้ คือ

แนวทางที่ 1. ถ้านโยบายและการส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติ ในปัจจุบัน

แนวทางที่ 2. ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศ ที่พัฒนาทั้งหลายทำอยู่

สภาพการณ์ด้านการวิจัยของไทยตาม 2 แนวทางดังกล่าว ควรจะเป็นดังนี้

ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุน การวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่าง ปัจจุบันนี้	ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย อย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนา ทั้งหมด
<ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยจะยังคงอยู่ที่ระดับ ไม่เกิน 0.20 % ของ GDP 2. จำนวนนักวิจัยจะยังคงมีประมาณไม่เกิน 20,000 คน หรือประมาณไม่เกิน 3-4 คน ต่อ 10,000 กำลังแรงงาน 3. นักวิจัยซึ่งเป็นปัญญาชนของชาติส่วนใหญ่ จะมี <ul style="list-style-type: none"> ■ รายได้ไม่เพียงพอ ■ ไม่มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ■ ชาคนักวิจัยอาชีพ 4. นักบริหารงานวิจัยยังคงขาดแคลนส่วนหนึ่ง เป็นมือสมัครเล่นและมีส่วนทำให้ระบบงาน วิจัยล้าหลัง 5. องค์กรที่เกี่ยวกับการวิจัย <ul style="list-style-type: none"> ■ องค์กรวิจัยในระดับนโยบายของชาติ คือ สภาวิจัยแห่งชาติ จะยังไม่สามารถมีบทบาท ที่ควรจะเป็นในระดับชาติ ■ องค์กรวิจัยในระดับกรมภาครัฐจะไม่เพิ่มขึ้นเลย ■ องค์กรวิจัยภาคเอกชนจะมีไม่เกิน 100 บริษัท 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยควรอยู่ที่ระดับไม่น้อย กว่า 1.5% ของ GDP 2. จำนวนนักวิจัยควรมี 40,000 - 50,000 คน หรือประมาณ 30 - 35 คน ต่อ 10,000 กำลัง แรงงาน 3. นักวิจัยซึ่งเป็นปัญญาชนของชาติ <ul style="list-style-type: none"> ■ มีรายได้ที่เหมาะสมกับบทบาทใน ทางสังคม ■ มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ■ มีนักวิจัยอาชีพเพียงพอ 4. ■ มีนักบริหารงานวิจัยมืออาชีพเพียงพอ <ul style="list-style-type: none"> ■ ระบบงานวิจัยจะก้าวหน้าและพัฒนาดีขึ้น 5. องค์กรที่เกี่ยวกับการวิจัย <ul style="list-style-type: none"> ■ สภาวิจัยแห่งชาติจะต้องทำหน้าที่ดูแล ด้านนโยบายการวิจัยของชาติได้ทั้งหมด ■ องค์กรวิจัยภาคเอกชนควรมีมากขึ้น ไม่น้อยกว่า 1,000 บริษัท

<p>ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่างปัจจุบันนี้</p>	<p>ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนาทั้งหลาย</p>
<p>6. สัดส่วนการลงทุนในการวิจัยระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน = 80 : 20</p> <p>7. ความร่วมมือในการวิจัยระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะดีขึ้นบ้าง แต่ไม่มากนัก</p> <p>8. ทิศทางและเป้าหมายการวิจัยของชาติจะยังคง</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจน ■ กระจัดกระจายผลงานนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย <p>9. ผลงานวิจัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ผลงานวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จะยังมีจำนวนน้อย <p>10. บรรยากาศในการทำวิจัย ในภาครัฐ จะยังคงเป็นเหมือนกับระบบบริหารอื่นๆ ที่จะดึงให้งานวิจัยไม่พัฒนาฯ ต่อไป</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ จะมีความพยายามแยกสถาบันวิจัยออกเป็นอิสระจากระบบราชการ <p>11. จะยังคงมีการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศในอัตราที่สูงมากกว่าปัจจุบัน (ประมาณ 100,000 ล้านบาทต่อปี)</p> <p>12. การสะสมความรู้ของคนในชาติ จะล้าหลังมากกว่าเดิม</p>	<p>6. สัดส่วนในการลงทุนวิจัยระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน = 50 : 50</p> <p>7. มีความร่วมมือในการวิจัยระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์</p> <p>8. ทิศทางและเป้าหมายการวิจัยของชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ มีเป้าหมายชัดเจนที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่สังคม ■ ผลงานไม่กระจัดกระจายใช้ประโยชน์ได้มาก <p>9. ผลงานวิจัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ จะมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น <p>10. มีระบบและบรรยากาศในการทำวิจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัยมากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มีความคล่องตัว ■ ระบบและระเบียบการเงินเกื้อหนุนต่องานวิจัย <p>11. การซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศจะลดลง มีการใช้เทคโนโลยีที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ</p> <p>12. มีการสะสมความรู้ที่ได้จากการวิจัยในระดับชาติมากขึ้น</p>

<p>ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่างปัจจุบันนี้</p>	<p>ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนาทั้งหลาย</p>
<p>13. จะมีความล้าหลังในการพัฒนาเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นระหว่างไทยกับประเทศในกลุ่มเอเชีย</p> <p>14. ระบบการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกภายในประเทศจะยังคงไม่สามารถผลิตบัณฑิต เพื่อสนองความต้องการสร้างนักวิจัยอย่างเพียงพอ</p> <p>15. แม้ว่าระบบข้อมูลข่าวสารจะเป็นยุคโลกไร้พรมแดน แต่การถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงระหว่างประเทศจะยังคงมีอย่างจำกัดและปกปิด</p> <p>16. ระบบเศรษฐกิจอยู่บนฐานของทรัพยากรเทคโนโลยีจากต่างประเทศและจะพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีไม่ได้เลย</p>	<p>13. มีการพัฒนาใกล้เคียงกับประเทศต่างๆในกลุ่มเอเชียที่พัฒนาแล้ว</p> <p>14. ระบบการศึกษาในระดับปริญญาโท-เอก เกื้อกูลต่อการผลิตบัณฑิต เพื่อสร้างนักวิจัยตามนโยบายการวิจัยของชาติ</p> <p>15. ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในด้านการวิจัย จะขยายขอบเขตออกไป เป็นการวิจัยร่วมกันระหว่างประเทศ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงมากยิ่งขึ้น</p> <p>16. ระบบเศรษฐกิจอยู่บนฐานของเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นเองและพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยีได้พอสมควร</p>

3. ปณิธานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานวิจัยของชาติโดยส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ของสภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2507 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315 พ.ศ. 2515 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515

จุดมุ่งหมายในการก่อตั้งสภาวิจัยแห่งชาติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็เพื่อให้มีหน้าที่ “เกี่ยวกับการวิจัยตามที่คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายและพิจารณาข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอตามพระราชบัญญัติแล้วทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี กับมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการเกี่ยวกับการวิจัยตามที่นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ดำเนินการ” (ม.6 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315) และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่ โดยสรุปได้ดังนี้คือ

- 1) เสนอแนะนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัยต่อคณะรัฐมนตรี
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
- 3) ร่วมมือและประสานงานการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 4) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (ม. 11 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315)

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลก สถานการณ์ของประเทศต่างๆ รวมไปถึงสถานการณ์ของประเทศไทย สภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบดูแลด้านการวางแผนนโยบายการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยของประเทศ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา มีผลงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางวิชาการมากมาย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ และผลกระทบที่ส่งผลถึงประเทศไทย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวดังกล่าว ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เหล่านี้ ประเทศต้องการองค์กรทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมาสนับสนุนองค์กรการปฏิบัติการงานต่างๆ ของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อสามารถมองสถานการณ์เศรษฐกิจของโลกได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งจะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในอนาคต โดยให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา สภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตั้งปณิธานที่จะเห็นงานวิจัยของชาติเจริญก้าวหน้าและพัฒนาและมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงโดยมี**ปณิธานที่จะดำเนินการดังนี้**

1) เป็นองค์กรกลางทางวิชาการในระดับชาติที่จะสามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยดังนี้

- ประเมินภาพรวมของสถานการณ์

วิจัยของประเทศ

- ชี้แนะแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยความรู้ที่เกิดจากการวิจัย
- มีบทบาทสำคัญที่จะกระตุ้นให้การวิจัยของประเทศมีมาตรฐานสูงยิ่งๆ ขึ้นไป
- ระบุปัญหาสำคัญของชาติ (complex issue) และสิ่งที่เป็นโอกาสของชาติที่จะสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

2) เป็นองค์กรกลางที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายทิศทางการวิจัยและแผนการวิจัยของชาติให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยของหน่วยงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณและกำลังคนในด้านการวิจัยด้วย

3) เป็นองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติโดยส่วนรวมทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
- สร้างสิ่งจูงใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่นักวิจัยและสถาบันการวิจัยในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้รางวัลนักวิจัย ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ รางวัลสถาบันวิจัยดีเด่น เป็นต้น
- สร้างบรรยากาศในการทำงานวิจัยให้เหมาะสม
- ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัย

4) เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูลข้อสนเทศในด้านการวิจัยทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์สำหรับผู้ประสงค์จะทำ

การค้นคว้าและเป็น clearing house เพื่อไม่ให้เกิดการวิจัยซ้ำซ้อน โดยเป็นศูนย์ข้อมูลการวิจัยที่สมบูรณ์และทันสมัย

5) เป็นหน่วยงานกลางในการร่วมมือประสานงานกับสถาบันการวิจัยและนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก ในด้าน

- การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์งานวิจัย
- แลกเปลี่ยนผลงานวิจัย
- การร่วมมือวิจัยกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก
- การอำนวยความสะดวกให้แก่ นักวิจัยชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย
- ประเมินสถานภาพขององค์ความรู้ต่างๆ ในด้านการวิจัยที่สำคัญในต่างประเทศ

6) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยหรือหน่วยงานวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Center of Excellence) เพื่อดำเนินการวิจัยในปัญหาที่สำคัญของชาติในระยะยาว ให้มากขึ้น

7) ส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยของชาติ ในด้านต่างๆ คือ

- พัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
- ให้นักวิจัยมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
- ให้นักวิจัยมีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสม
- ให้มีนักบริหารงานวิจัยมืออาชีพอย่างเพียงพอ

8) จัดตั้งกองทุนการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อความคล่องตัวในการทำงานวิจัย โดยกองทุนเหล่านั้นจะต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากกองทุนของส่วนราชการอื่นที่มีอยู่ โดยเงินที่ได้จากกองทุนอาจจัดเก็บจากภาษีสินค้าเข้า - ออก รวมทั้งการจัดให้มีเงินอุดหนุนการวิจัยที่คล่องตัวภายในหน่วยงานวิจัยภาครัฐ

9) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้ลงทุนในการวิจัย สร้างสิ่งจูงใจต่างๆ เพื่อให้ภาคเอกชนลงทุนในการวิจัยมากขึ้น

10) แสวงหาทรัพยากรทางด้าน การวิจัยและการให้ได้ว่าซึ่งทรัพยากรดังกล่าว

11) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญ คือ

- การวิจัยเพื่อให้ได้ ผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตที่มีศักยภาพที่จะสามารถสนับสนุนอุตสาหกรรม การส่งออกของประเทศ
- การวิจัยเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชน ที่จะสามารถถือฤกษ์ต่อการเพิ่มพูนรายได้ให้สามารถดำรงชีพได้ในสภาวะการณ์ของความเปลี่ยนแปลงของโลก
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพของชีวิตที่ดี และมีความสุขในชีวิตตามสถานภาพของแต่ละบุคคล

12) ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้งานวิจัยของชาติก้าวไปข้างหน้าช่วยพัฒนาชาติบ้านเมือง สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นตามที่มุ่งหวัง และสามารถที่จะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับประเทศเพื่อนบ้านที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย

ประชุมทัศนนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)

ปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ คือการเสนอแนะนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัย ซึ่งสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีต่อสภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานฯ ได้ปฏิบัติตามหน้าที่นี้ โดยได้จัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติมาแล้ว จำนวน 5 ฉบับ ซึ่งเป็นนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ได้แก่ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520 - 2524) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525 - 2529) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534) ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - 2539) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)

การจัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้นำเสนอแนวคิดและทิศทางการวิจัยของชาติต่อสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งได้รับความเห็นชอบในการประชุมประจำปี 2538 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2538 หลังจากนั้นสำนักงานฯ ได้จัดทำรายละเอียดของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ตามแนวคิดและทิศทางการวิจัยดังกล่าว และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการวิจัยของประเทศ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

แห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2539 ได้มีมติเห็นชอบ พร้อมทั้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ใช้นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติดังกล่าวเป็นแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติการวิจัยต่อไป

เพื่อให้นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยถึงสาระสำคัญและแนวทางในการดำเนินงานที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงได้จัดให้มีการปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ในรูปแบบของการประชุมซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2540 ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา โดยมี ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นาย ยิ่งพันธ์ มนะสิการ) เป็นประธานเปิดการประชุม และมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งในฐานะผู้จัดทำนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันอุดมศึกษา ภาคธุรกิจเอกชนและเอกชนไม่คำกำไร ซึ่งมาร่วมการประชุมนี้มากกว่า พันคน

การประชุมดังกล่าวประกอบด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “แนวคิดการวิจัย และพัฒนาในอนาคตของประเทศไทย” โดยศาสตราจารย์ สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการบริหารสภา

วิจัยแห่งชาติ การอภิปรายเรื่อง “แนวคิดและสาระสำคัญของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)” โดยรองศาสตราจารย์สมชอบ ไชยเวช จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นายนิศย์ จันทรมังคละศรี จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย รองศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประสาทกุล จากมหาวิทยาลัยมหิดล และการอภิปรายเรื่อง “การบริหารการวิจัยของประเทศ” โดยนายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์ จากสำนักงบประมาณ นายวิโรจน์ ตันตราภรณ์ จากกลุ่มบริษัทพีเอ็มอี นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายให้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมอีกด้วย

หลังจากการประชุมปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) และการเผยแพร่เอกสารนโยบายและแนวทางการวิจัยฉบับดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแล้ว สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติยังได้จัดทำแผนงานวิจัยของชาติ ตามนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ซึ่งแบ่งออกเป็นแผนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ แผนงานบริหารการวิจัย และแผนงานวิจัยเร่งด่วนเพื่อรองรับสถานการณ์เศรษฐกิจถดถอย ซึ่งอยู่ในระหว่างการนำเสนอสภาวิจัยแห่งชาติ

**จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่ม
ในสภาวิจัยแห่งชาติ**

จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มในสภาวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) และประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ 315) ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 สรุปได้เป็น 4 ประการคือ การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย การประสานงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นอกจากนี้หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการพิจารณาจัดตั้งสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากที่ระบุไว้ในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ซึ่งสาขาวิชาการตามมาตรา 17 มี 10 สาขา ดังนี้

- (1) สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และคณิตศาสตร์
- (2) สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (3) สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
- (4) สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
- (5) สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
- (6) สาขาปรัชญา
- (7) สาขานิติศาสตร์
- (8) สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- (9) สาขาเศรษฐศาสตร์
- (10) สาขาสังคมวิทยา

การจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติ ได้เคยมีการนำเสนอคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติมาแล้วหลายครั้ง เพราะสาขาวิชาการต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 17 นั้นได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานถึงเกือบ 40 ปี แล้ว แต่ในปัจจุบันสาขาวิชาการต่างๆ ได้มีการพัฒนาไปเป็นอันมาก จึงทำให้สาขาวิชาการดังกล่าวข้างต้นไม่ครอบคลุมถึงสาขาวิชาการที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไป โดยในปี 2535 สภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้ตระหนักเห็นความสำคัญองงานด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ และได้พิจารณาเห็นว่าสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติยังไม่ครอบคลุมงานวิจัยในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ (Space Sciences and Technology : SST) จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ให้สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศเป็นสาขาที่ 11 ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในหลักการพร้อมกับเห็นควรให้เพิ่มสาขาวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์อีก 1 สาขา โดยแบ่งสาขาปรัชญาซึ่งประกอบด้วย 10 กลุ่มวิชาที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันออกเป็นสองสาขาวิชาการและมอบให้ประธานกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาปรัชญาพิจารณาดังชื่อของสาขาวิชาการที่จะเพิ่มใหม่อีก 1 สาขาด้วย ซึ่งในปี 2536 คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญาได้นำ

เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ โดยตั้งชื่อสาขาที่จะจัดตั้งเพิ่มใหม่ทางด้านสังคมศาสตร์ที่แยกออกมาจากสาขาปรัชญาว่า “สาขาพฤติกรรมศาสตร์” ประกอบด้วย กลุ่มวิชา จิตวิทยา การศึกษา บรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ โบราณคดี และนิเทศศาสตร์ แต่ยังไม่มียกยุดีเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติ

ในปี 2539 ได้มีการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยอีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา มีความเห็นว่าสาขาปรัชญาประกอบด้วยกลุ่มวิชาการมากกว่าสิบกลุ่ม แต่ละกลุ่มวิชาการมีลักษณะเป็นเอกเทศเป็นสาขาหลักในตัวเอง ทำให้การดำเนินงานของสาขาปรัชญาทั้งทางด้านวิชาการและการบริหารการวิจัยไม่ราบรื่นเท่าที่ควร จึงเห็นควรเพิ่มสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติอีก 1 สาขา คือ “สาขาการศึกษา” ซึ่งแยกออกมาจากสาขาปรัชญา โดยปรับปรุงสาขาปรัชญาเดิมเป็นดังนี้

1. สาขาปรัชญา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษา วรรณคดี ศาสนา สถาปัตยกรรม และศิลปะ
2. สาขาการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ และนิเทศศาสตร์

และได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มใหม่ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย นายวิจิตร ศรีสอาน นายวิทย์ วิศทเวทย์ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2539

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติมีสามประการด้วยกันคือ

ประการที่หนึ่ง เพื่อให้ครอบคลุมถึงสาขาวิชาการที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ประการที่สอง เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและสอดคล้องกับหลักการแบ่งสาขาวิชาการตามระบบมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไป

ประการที่สาม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ และสาขาการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวมต่อไป

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติได้พิจารณาถึงแนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออย่างมหาดศาลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลก ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์ใหม่เหล่านี้ ซึ่งปัจจุบันหลักสำคัญที่ควบคู่ไปด้วยกันคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต จึงเห็นสมควรให้จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มใหม่อีก 2 สาขา คือ

1. สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
2. สาขาการศึกษา

ในขณะเดียวกัน ได้ขอความร่วมมือไปยังสาขาวิชาการต่างๆ ให้พิจารณาปรับปรุงกลุ่มวิชาการในแต่ละสาขา และได้นำเสนอผลการพิจารณาพร้อมทั้งร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสาขาวิชาการ

ศิลปกรรม ภาษา สถาปัตยกรรม ศาสนา และอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง

7. **สาขานิติศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา
กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา
กฎหมายเศรษฐกิจ กฎหมายธุรกิจ กฎหมายระหว่าง
ประเทศ กฎหมายวิธีพิจารณาความ และอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้อง

8. **สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสน-
ศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ นโยบายศาสตร์ อุดมการณ์ทาง
การเมือง สถาบันทางการเมือง ชีวิตทางการเมือง
สังคมวิทยาทางการเมือง ระบบการเมือง ทฤษฎี
การเมือง รัฐประศาสนศาสตร์ มติสาธารณะ
ยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคง เศรษฐศาสตร์
การเมือง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

9. **สาขาเศรษฐศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่ม
วิชา เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บริหารธุรกิจ
การบัญชี และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

10. **สาขาสังคมวิทยา** ประกอบด้วยกลุ่ม

วิชา สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ มานุษยวิทยา
จิตวิทยาสังคม ปัญหาสังคมและสังคมสงเคราะห์
อาชญาวิทยา กระบวนการยุติธรรม มนุษย์นิเวศ-
วิทยาและนิเวศวิทยาสังคม พัฒนาสังคม ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ภูมิศาสตร์สังคม การศึกษาความเสมอภาค
ระหว่างเพศ คติชนวิทยา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

11. **สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศ-
ศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์
โทรคมนาคม การสื่อสารด้วยดาวเทียม
การสื่อสารเครือข่าย การสำรวจและรับรู้จากระยะ
ไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์
นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ เทคนิคพิพิธภัณฑ
และภัณฑาคาร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

12. **สาขาการศึกษา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา
พื้นฐานการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวัด
และการประเมินผลการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา
บริหารการศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนวการ
ศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพิเศษ พล
ศึกษา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

สำนักงานฯ ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติโดยการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยมาตั้งแต่ ปี 2503 เพื่อพัฒนาการวิจัย และนักวิจัยทุกระดับตั้งแต่นักวิจัยรุ่นเยาว์และนักวิจัยที่มีประสบการณ์การวิจัยตลอดจนกลุ่มนักวิจัยในสาขาวิชาการศึกษาต่างๆ รวมทั้งนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในการปฏิบัติจริง โดยแบ่งเป็นทุนอุดหนุนการวิจัยหลายประเภท ได้แก่

1. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท หรือเอกตามหลักสูตรของสถาบันระดับอุดมศึกษาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

2. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป เพื่อทำวิจัยโดยไม่จำกัดหัวข้อเรื่องสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อค้นคว้าหาความรู้ในวิทยาการใหม่

3. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง เพื่อทำการวิจัยในเรื่องที่สำนักงานฯ กำหนด

4. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทเร่งด่วน เพื่อทำวิจัยในปัญหาสำคัญเร่งด่วนของประเทศ

5. ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรมและเชิงพาณิชย์

6. ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย เพื่อทำวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทยด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสร้างพฤติ-

กรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทย

7. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทแผนงานวิจัย หรือชุดโครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยตามความต้องการของประเทศในการพัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญของชาติ การวิจัยในลักษณะแผนงานวิจัยหรือชุดโครงการ ควบคู่กันไปกับการสร้างพื้นฐานเพื่อการจัดตั้งสถาบันวิจัยเฉพาะทางในอนาคต

8. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยไทยทำการวิจัยร่วมกับนักวิจัยต่างประเทศภายใต้โครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานฯ กับองค์การ สถาบันการวิจัยหรือนักวิจัยในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับงบประมาณเพื่อจัดสรรเป็นเงินทุนอุดหนุนการวิจัยเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2540 ได้รับ 289,700,000 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2539 ร้อยละ 90.02

ในปี 2540 สำนักงานฯ ได้ริเริ่มการให้ทุนในลักษณะแผนงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาสำคัญของชาติและทุนอุดหนุนทั่วไปภาครัฐร่วมเอกชน

นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงค่าตอบแทนให้นักวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานฯ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยแบ่งเงินค่าตอบแทนการวิจัยตามระดับของนักวิจัย ได้แก่ นักวิจัยอาวุโสหรือข้าราชการระดับ 10 -11 นักวิจัยระดับกลาง

หรือข้าราชการระดับ 7, 8, 9 และนักวิจัยระดับต้น หรือข้าราชการระดับ 6 ลงมา นอกจากนี้หากผลการวิจัยของโครงการวิจัยของนักวิจัยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าอยู่ในระดับดีหรือดีมาก จะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติมอีกนอกเหนือจากค่าตอบแทนการวิจัย

ตัวอย่างโครงการวิจัยที่สำนักงานฯ สนับสนุน

1. การเปรียบเทียบการตรวจหาเชื้อ Respiratory Syncytial Virus (RSV) จากสิ่ง

ส่งตรวจโดยวิธี Polymerase Chain Reaction (PCR) และวิธี Immunofluorescence (IFA)

2. การศึกษาสภาพของเมล็ดพันธุ์ผักที่ใช้ในเขตที่ราบลุ่มภาคกลาง

3. โสเภณีข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงลาว

4. การวิเคราะห์ผลงานวิจัยเรื่อง พันธุ์วิศวกรรมกับการปรับปรุงพันธุ์ พ.ศ. 2533 - 2537

5. โครงการพัฒนาสารต้านมะเร็งจากพืชสมุนไพรในป่าเขตร้อน

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ

-
- 1 รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ**
 - 2 รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม**
 - 3 รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น**

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ดำเนินการให้รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติเป็นประจำทุกปี โดยแบ่งรางวัลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ เป็นรางวัลที่ให้แก่นักวิจัยไทยซึ่งได้อุทิศตนให้การวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องในกลุ่มวิชาการหรือสหวิทยาการอย่างต่อเนื่อง มีผลงานวิจัยดีเด่นที่แสดงถึงความคิดริเริ่มและเป็นผลงานวิจัยที่ทำสะสมกันมาเป็นเวลาดั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปอีกทั้งนักวิจัยต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมของนักวิจัยจนเป็นที่ยอมรับและยกย่องในวงวิชาการนั้นๆ สมควรเป็นแบบอย่างแก่นักวิจัยอื่น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528 จนถึง พ.ศ. 2540 มีนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติได้รับรางวัลรวม 58 คน โดยในปี 2540 มีผู้ได้รับรางวัล 5 คน

ผู้ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติจะได้รับรางวัลมูลค่า 300,000 บาท เหรียญนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ และประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติคุณ

รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม เป็นรางวัลที่ให้แก่ผลงานวิจัยดีเยี่ยมในแต่ละสาขาวิชาการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 จนถึง พ.ศ. 2540 มีผลงานวิจัยได้รับรางวัลรวม 156 เรื่อง โดยในปี 2540 มีผลงานวิจัยได้รับรางวัล 5 เรื่อง

ผู้ได้รับรางวัลจะได้รับรางวัลประจำสาขาวิชาการละ 200,000 บาท พร้อมกับการได้รับประกาศนียบัตรเกียรติคุณ ซึ่งจะมอบให้แก่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทุกคน

รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น เป็นรางวัลที่มอบให้แก่ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ กรรมวิธี กระบวนการ วิธีการ มาตรการหรือระบบ ตลอดจนนวัตวิทยาการต่างๆ ที่ดีเด่นและพิสูจน์แล้วว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2519 จนถึง พ.ศ. 2540 มีผลงานได้รับรางวัลรวม 263 ผลงาน โดยในปี 2540 มีผลงานได้รับรางวัล 35 ผลงาน จำแนกเป็นผลงานประเภททั่วไป 23 ผลงาน และประเภทนักเรียน 12 ผลงาน

แถลงข่าว รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ :
รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติและ
ผลงานวิจัยดีเยี่ยม ประจำปี 2540
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2540

นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2540

1. สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายยง กุ้ววรรณ
คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. สาขาปรัชญา

นายวิมลสิทธิ์ ทรยางกูร
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา

นายบรรพต ณ ป้อมเพชร
คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. สาขาเศรษฐศาสตร์

นายรังสรรค์ ณะพรพันธุ์
คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย

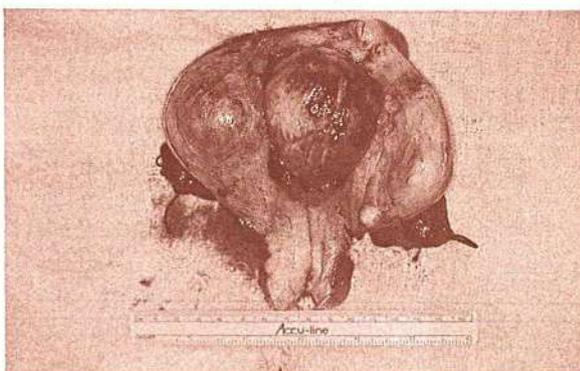
นายกฤษณพงศ์ กীরติกร
คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี

รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม ประจำปี 2540

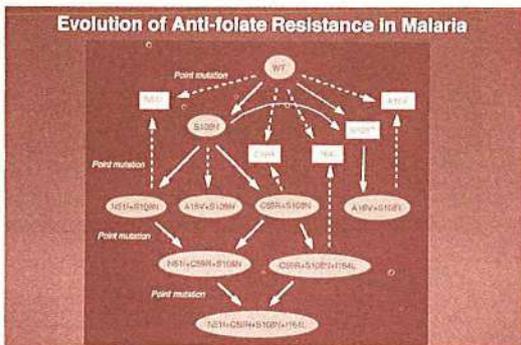
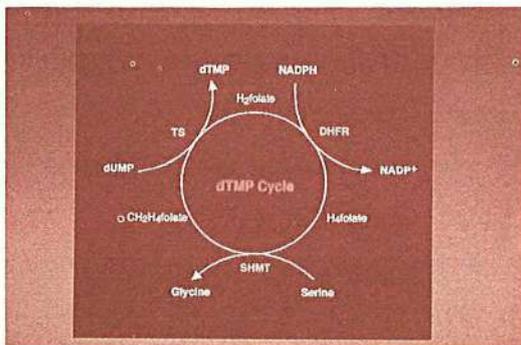
1. สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ เรื่อง “ผลของยาฉีดคุมกำเนิดชนิดดีโปเมโตรอกซี โพรเจส-เตอโรนอะซีเตท ในการป้องกันการเกิดเนื้องอกมดลูกชนิดไลโอไมโอมาที่ต้องรักษาโดยการผ่าตัด : การศึกษาแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบในหลายสถาบัน” (Protective effect of depot medroxyprogesterone acetate on surgically-treated uterine leiomyomas A multicentre case-control study)

โดย นายภิเศก ลุมพิกานนท์ และคณะ

2. สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
เรื่อง “ยีนสังเคราะห์ที่ไดไฮโดรโฟเลตรีดักเทส เพื่อการศึกษากลไกการดื้อยาแอนติโฟเลตในเชื้อมาลาเรีย พัลซิพารัม”(Synthetic gene for dihydrofolate reductase : antifolateresistant mutants and molecular mechanism of antifolate resistance in *Plasmodium falciparum*)

โดย นายวรชาติ สิริวารการณ และคณะ

3. สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
เรื่อง “การพัฒนาคีโตเมียมเป็นยาเชื้อป้องกันกำจัดเชื้อราชนิดใหม่” (Chaetomium as a new broad spectrum mycofungicide)

โดย นายเกษม สร้อยทอง และนางกอบบุญ สร้อยทอง

4. สาขาปรัชญา เรื่อง “ลิมอีसान” (Isan Sim : Northeast Buddhist holy temples)

โดย นายวิโรฒ ศรีสุโร

5. สาขาสังคมวิทยาเรื่อง“เศรษฐกิจ การเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ” (Thailand : Economy and Politics)

โดย นางสาวผาสุก พงษ์ไพจิตร และ นายคริสโตเฟอร์ จอห์น เบเคอร์

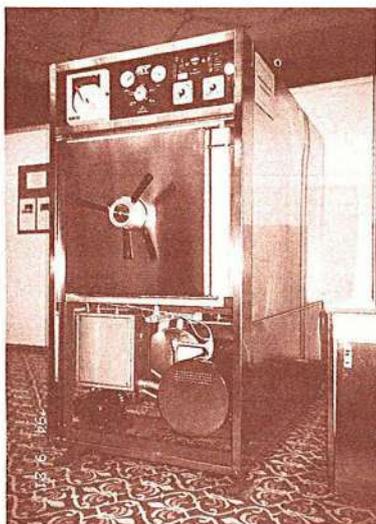
รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ประจำปี 2540 ประเภททั่วไป

รางวัลที่ 1 ไม่มี

รางวัลที่ 2 มีจำนวน 3 รางวัล ได้แก่

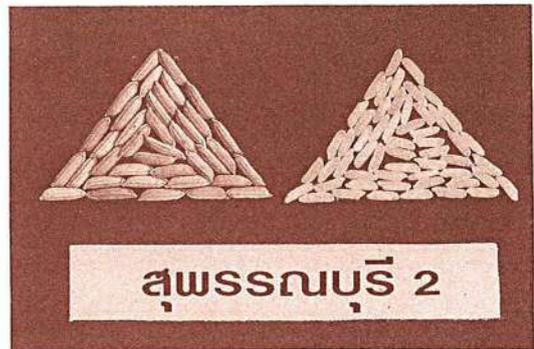
1. เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ระบบสุญญากาศ

ของ นายสุชาติ ศาสตร์เวช และ นายสุทธิ ศาสตร์เวช

2. พันธุ์ข้าวเจ้าสุพรรณบุรี 2

ของ สถานีทดลองข้าวสุพรรณบุรีและคณะ

3. “พินผีเสื้อ” ซอฟต์แวร์สำหรับฝึกเรียนตีขิม ด้วยตนเองใช้งานบนโปรแกรม WINDOWS

ของ นายชนก สาคริก

นายสิทธิศักดิ์ เสกอมรเลิศสกุล และ

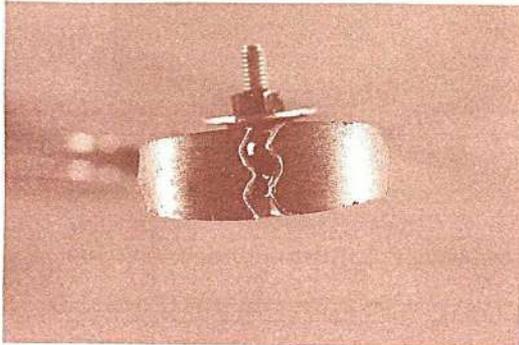
นายกิตติยศ สาคริก

รางวัลที่ 3 มีจำนวน 6 รางวัล ได้แก่

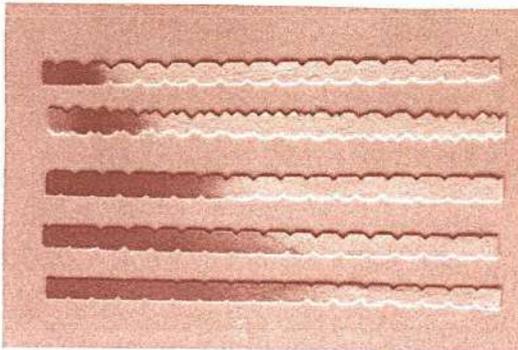
1. เครื่องมือหนีบทันทีระหว่างผ่าตัด

ของ นายสงวนสิน รัตนเลิศ
นายสมพร จิตตระการ
นายวิญญู มิตรานันท์ และ
นายสุธีระ ประเสริฐสรรพ

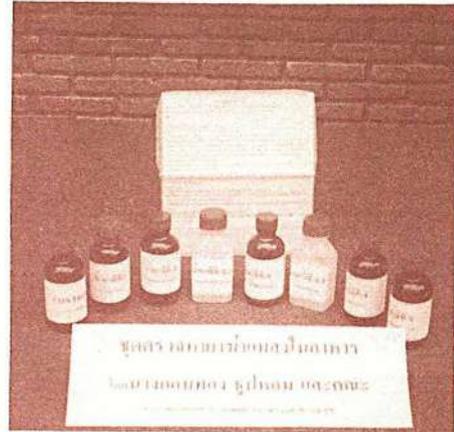
2. แผ่นตรวจวัดระดับพยาธิโอฟิลซินในเลือด

ของ นางเพ็ญศรี ทองนพเนื้อ

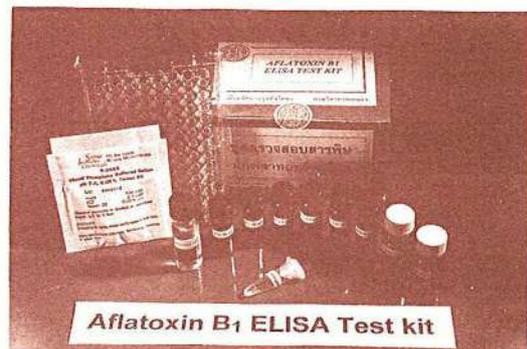
3. ชุดตรวจหยาฆ่าแมลงในอาหาร

ของ นางกอบทอง ฐูปหอม
นางบุญไพ สัจจรานนท์ และ
นางกอบบุญ จิระกอบชัยพงศ์

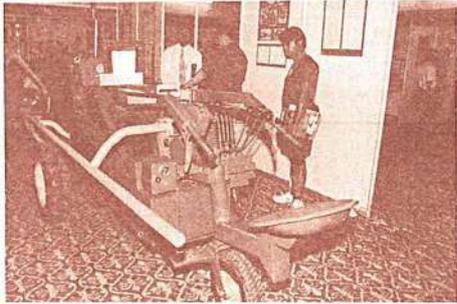

4. ชุดเครื่องมือ ELISA Test Kit สำหรับตรวจสอบสารพิษแอฟลาทอกซิน

ของ นางอมรา สนิมทอง
นายเชาวเลิศ ตรีกรุณาสวัสดิ์
นายประวัตี ตันบุญเอก และ
นางกัญจนา พุทธสมัย

5. เครื่องตัดอ้อยวางรายระบบ “ฟรีร็อค”
ของ นายสุรสิทธิ์ สุวรรณรัตน์

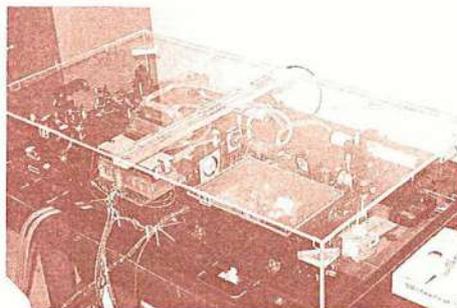
6. สื่อ “ตัวต่อตัว”
ของ นายบรรเทิง จันทนิเวศน์

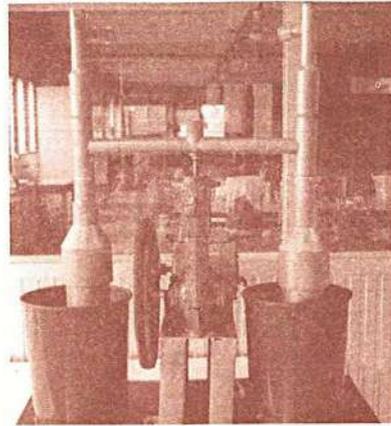
รางวัลชมเชย มีจำนวน 14 รางวัล ได้แก่

1. ระบบเลเซอร์ที่ให้หลายสี และกำลังสูงเป็น
เมกะวัตต์

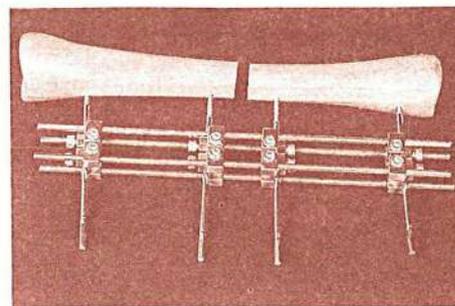
ของ นายพิเชษฐ ลิ้มสุวรรณ
นายอัศวิน เรณูสวัสดิ์
นายสมศักดิ์ วีระวัฒน์สุข และ
นายชูวิทย์ โภคบุตร

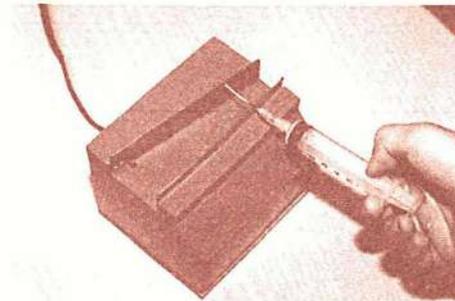
2. ปีมพลังคลื่น และปี้มลมราคาถูกลงตลอดมลาว
ของ นายสนอง ทองปาน

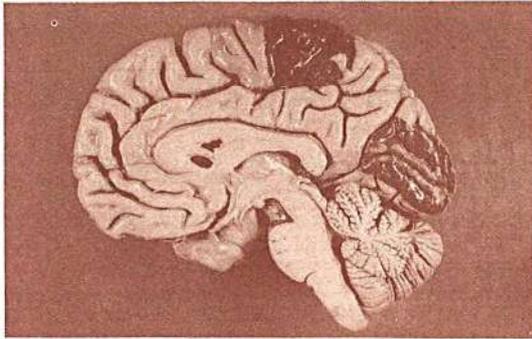
3. โครงสร้างกระดูกนอกร่างกายแกนเชื่อมเล็ก
ของ นายวิรุฬห์ เหล่าภัทรเกษม และ
นายบรรจง มไหสวริยะ

4. เครื่องทำลายเข็มฉีดยา
ของ นายวีระชัย แก่นทรัพย์

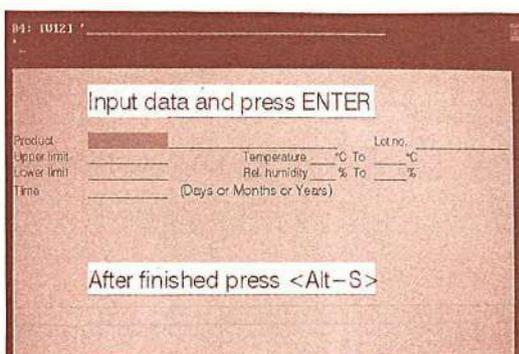
5. ชิ้นส่วนชีวภาพกำซาบด้วยพลาสติกเพื่อการเรียนการสอนในทางการแพทย์
ของ นายบุญเสริม วิทยษำนาญกุล และ นางสาวลลิตา สุริยประภาติลก

6. เครื่องยกผนังหน้าท้องอย่างง่าย สำหรับการผ่าตัดด้วยกล้องส่องช่องท้องแบบไม่ใช้ก๊าซของ นายหเทิญ ถิ่นธารา

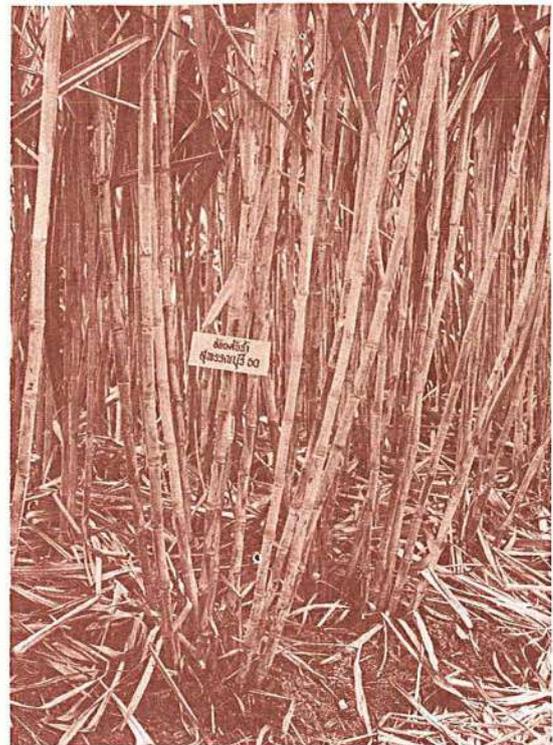

7. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคงสภาพของยา
ของ นางจุไรรัตน์ รักวาทิน และ นายสมชาย เมฆอรุณเรือง

8. อ้อยคั้นน้ำพันธุ์ใหม่ “พันธุ์สุพรรณบุรี 50”

ของ	นางวันทนา	ตั้งเปรมศรี
	นายณรงค์ศักดิ์	เสนาณรงค์
	นายธงชัย	ตั้งเปรมศรี
	นายเฉลิมพล	ไทรรุ่งเรือง
	นายธนิต	โสภโณตร
	นายจักรินทร์	ศรัทธาพร
	นายประภาส	ดาริพัฒน์
	นางสาวอัปสร	เปลี่ยนสินไชย
	นายธวัชชัย	ศรีวรรณถ
	นายอุดม	เลียบวัน
	นายประชา	ถ้ำทอง
	นายอรรณดิทธิ	บุญธรรม
	นายปรีชา	พราหมณีย์
	นายผุด	จันทร์สุขโข
	นายจรัญ	อารีย์ และ
	นายวัฒน์ศักดิ์	ชมภูนิช

9. เครื่องเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์
ของ นายเถลิงศักดิ์ โนนทวงศ์ และ
นายสุมิตร แยมนุ่น

10. ดีเอ็มที : โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการ
ฐานข้อมูลฟาร์มโคนมเพื่อเพิ่มผลผลิตน้ำนม
ของ นายประชุม อินทรโชติ
นางอุดมศรี อินทรโชติ และ
นางสาวกัลยา บุญญานวัตร

รหัสเกษตรกร	ชื่อเกษตรกร	ปีเพาะปลูก	ปีเก็บเกี่ยว	ปริมาณน้ำนม	ปี
101	ประทุม	1998	1999	1000	คก
102	ประทุม	1998	1999	1000	คก
103	ประทุม	1998	1999	1000	คก
104	ประทุม	1998	1999	1000	คก
105	ประทุม	1998	1999	1000	คก
106	ประทุม	1998	1999	1000	คก
107	ประทุม	1998	1999	1000	คก
108	ประทุม	1998	1999	1000	คก
109	ประทุม	1998	1999	1000	คก
110	ประทุม	1998	1999	1000	คก
111	ประทุม	1998	1999	1000	คก
112	ประทุม	1998	1999	1000	คก
113	ประทุม	1998	1999	1000	คก
114	ประทุม	1998	1999	1000	คก
115	ประทุม	1998	1999	1000	คก
116	ประทุม	1998	1999	1000	คก
117	ประทุม	1998	1999	1000	คก
118	ประทุม	1998	1999	1000	คก
119	ประทุม	1998	1999	1000	คก
120	ประทุม	1998	1999	1000	คก
121	ประทุม	1998	1999	1000	คก
122	ประทุม	1998	1999	1000	คก
123	ประทุม	1998	1999	1000	คก
124	ประทุม	1998	1999	1000	คก
125	ประทุม	1998	1999	1000	คก
126	ประทุม	1998	1999	1000	คก
127	ประทุม	1998	1999	1000	คก
128	ประทุม	1998	1999	1000	คก
129	ประทุม	1998	1999	1000	คก
130	ประทุม	1998	1999	1000	คก
131	ประทุม	1998	1999	1000	คก
132	ประทุม	1998	1999	1000	คก
133	ประทุม	1998	1999	1000	คก
134	ประทุม	1998	1999	1000	คก
135	ประทุม	1998	1999	1000	คก
136	ประทุม	1998	1999	1000	คก
137	ประทุม	1998	1999	1000	คก
138	ประทุม	1998	1999	1000	คก
139	ประทุม	1998	1999	1000	คก
140	ประทุม	1998	1999	1000	คก
141	ประทุม	1998	1999	1000	คก
142	ประทุม	1998	1999	1000	คก
143	ประทุม	1998	1999	1000	คก
144	ประทุม	1998	1999	1000	คก
145	ประทุม	1998	1999	1000	คก
146	ประทุม	1998	1999	1000	คก
147	ประทุม	1998	1999	1000	คก
148	ประทุม	1998	1999	1000	คก
149	ประทุม	1998	1999	1000	คก
150	ประทุม	1998	1999	1000	คก
151	ประทุม	1998	1999	1000	คก
152	ประทุม	1998	1999	1000	คก
153	ประทุม	1998	1999	1000	คก
154	ประทุม	1998	1999	1000	คก
155	ประทุม	1998	1999	1000	คก
156	ประทุม	1998	1999	1000	คก
157	ประทุม	1998	1999	1000	คก
158	ประทุม	1998	1999	1000	คก
159	ประทุม	1998	1999	1000	คก
160	ประทุม	1998	1999	1000	คก
161	ประทุม	1998	1999	1000	คก
162	ประทุม	1998	1999	1000	คก
163	ประทุม	1998	1999	1000	คก
164	ประทุม	1998	1999	1000	คก
165	ประทุม	1998	1999	1000	คก
166	ประทุม	1998	1999	1000	คก
167	ประทุม	1998	1999	1000	คก
168	ประทุม	1998	1999	1000	คก
169	ประทุม	1998	1999	1000	คก
170	ประทุม	1998	1999	1000	คก
171	ประทุม	1998	1999	1000	คก
172	ประทุม	1998	1999	1000	คก
173	ประทุม	1998	1999	1000	คก
174	ประทุม	1998	1999	1000	คก
175	ประทุม	1998	1999	1000	คก
176	ประทุม	1998	1999	1000	คก
177	ประทุม	1998	1999	1000	คก
178	ประทุม	1998	1999	1000	คก
179	ประทุม	1998	1999	1000	คก
180	ประทุม	1998	1999	1000	คก
181	ประทุม	1998	1999	1000	คก
182	ประทุม	1998	1999	1000	คก
183	ประทุม	1998	1999	1000	คก
184	ประทุม	1998	1999	1000	คก
185	ประทุม	1998	1999	1000	คก
186	ประทุม	1998	1999	1000	คก
187	ประทุม	1998	1999	1000	คก
188	ประทุม	1998	1999	1000	คก
189	ประทุม	1998	1999	1000	คก
190	ประทุม	1998	1999	1000	คก
191	ประทุม	1998	1999	1000	คก
192	ประทุม	1998	1999	1000	คก
193	ประทุม	1998	1999	1000	คก
194	ประทุม	1998	1999	1000	คก
195	ประทุม	1998	1999	1000	คก
196	ประทุม	1998	1999	1000	คก
197	ประทุม	1998	1999	1000	คก
198	ประทุม	1998	1999	1000	คก
199	ประทุม	1998	1999	1000	คก
200	ประทุม	1998	1999	1000	คก

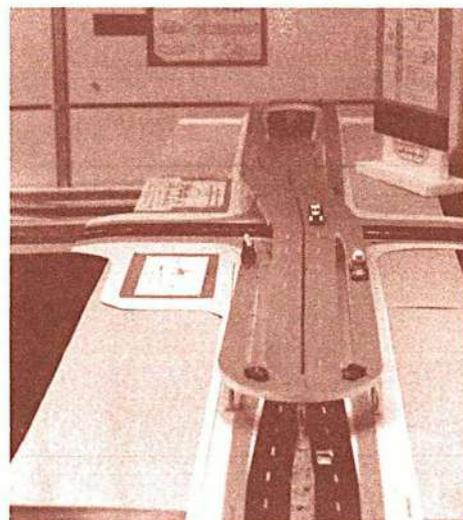
11. เตาสกึ่งหุงต้มประสิทธิภาพสูง : การออกแบบ
ใหม่ของเตาสกึ่งหุงต้มในครัวเรือน เพื่ออนาคต
ที่ดีกว่า
ของ นายสำเร็จ จักรใจ

12. ระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมสถานีไฟฟ้าแรงสูง
ของ นายวินัย อีร์เบญจกุล
นายภัสรา โตวิจักษณ์ชัยกุล และ
นายหนูจันทร์ นามอ่อนตา

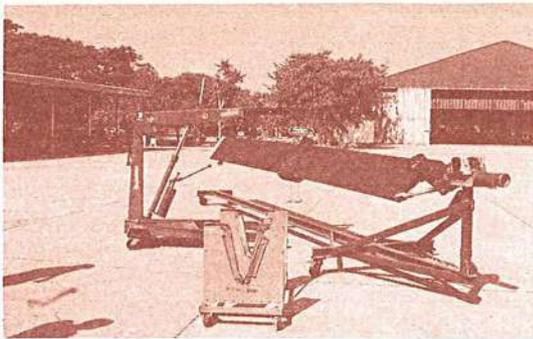

13. ทางไหลนිරันดรของรถยนต์ใน กทม.
ของ นายปฏิคม ทิมาภรณ์

14. ลดระยะเวลาในการบินทดสอบ ฮ.6 (UH-1H)
หลังการตรวจซ่อม

ของ นาวาอากาศตรีสุเทพ เกตุมณี
เรืออากาศโทประเสริฐ ธนียผล
เรืออากาศโทดนัย ใจแก้ว
เรืออากาศโทประสิทธิ์ บุญรัตน์
เรืออากาศตรีธีรพัฒน์ อุลิศ
พันจ่าอากาศเอกสุรพล สาภูต
พันจ่าอากาศเอกสัมฤทธิ์ ศรีวันพิมพ์
พันจ่าอากาศเอกประสิทธิ์ กล้าอุไร
พันจ่าอากาศเอกมณฑล มีนพกิจ และ
พันจ่าอากาศเอกนพดล ชูชั้นทอง

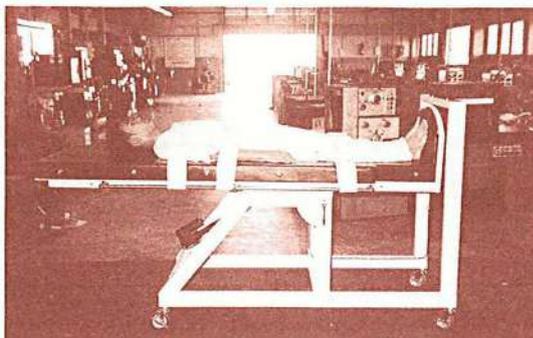

ประเภทนักเรียน

- รางวัลที่ 1 ไม่มี
- รางวัลที่ 2 ไม่มี
- รางวัลที่ 3 มีจำนวน 4 รางวัล ได้แก่

1. เติงฝึกยี่นรีโมท

ของ นายวิจิตร โมปลอด
นายวชิระ เทียนทอง
นายเกียรติศักดิ์ ชุนพิพัฒน์ และ
นายไพศาล กาญจนะ

2. เครื่องห่อผลไม้

ของ นายเหมันต์ ชัยสิทธิ์ และ
นายวชิระ กระจ่ายจันทร์

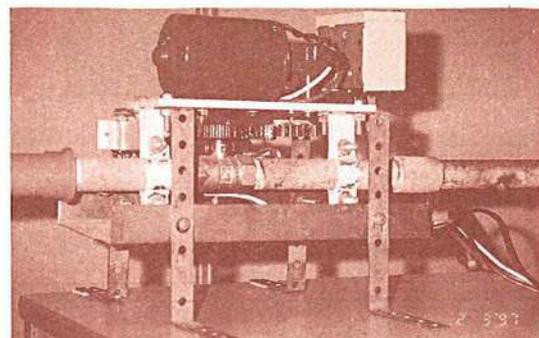
3. รถทำความสะอาดถนน

ของ นายมนู เพียรธรรม
นายเฉลิมศักดิ์ ชัยเทวารัตน์
นายสุวรรณ หล้าสวัสดิ์ และ
นายชาญยุทธ เกิดศิริ

4. เครื่องควบคุมเปิด-ปิด เมนวาล์วน้ำ อัตโนมัติ

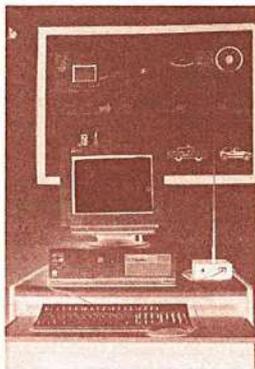
ของ นายจิรวัดน์ แก้วเสนีย์ และ
นายสรารุช แสงสี

รางวัลชมเชย มีจำนวน 8 รางวัล

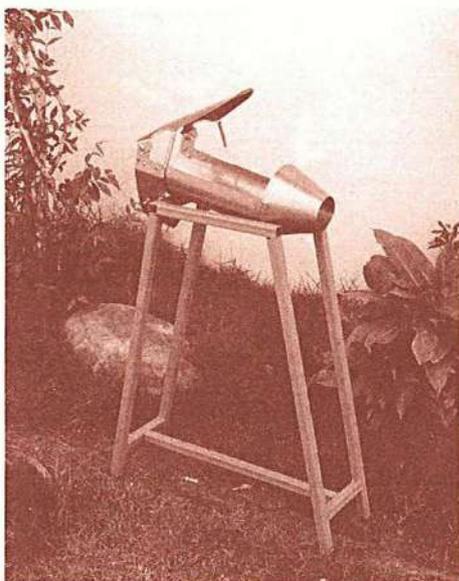
1.ระบบการรายงานสภาพจราจรด้วยคอมพิวเตอร์
โดยผ่านคลื่นวิทยุ

ของ นายสัมพันธ์ ศรีประภาคาร
นายโชคชัย สงเจริญทรัพย์
นายชลธิศ แอนดรูว์ และ
นายประทีป วงศ์ภัทรกุล

2. เครื่องบังคับตอนสุกร

ของ นายบุญศร ทองแก้ว

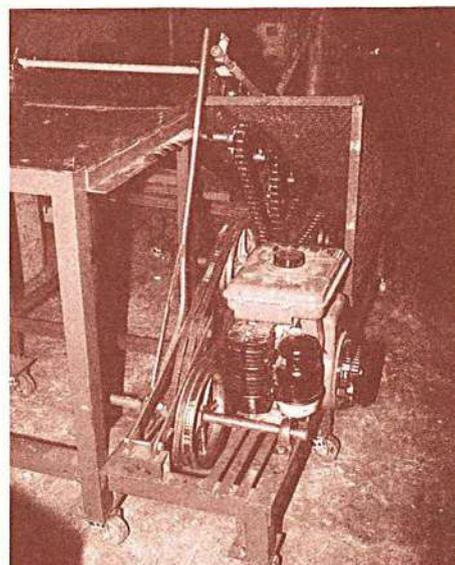
3. วิธีการเลี้ยงไก่เนื้อปลอดสารเคมี

ของ นายกัมปนาท ลครพล
นายการ์ตูน เดชอมรศักดิ์ และ
นายรัฐพล แจ่มเมือง

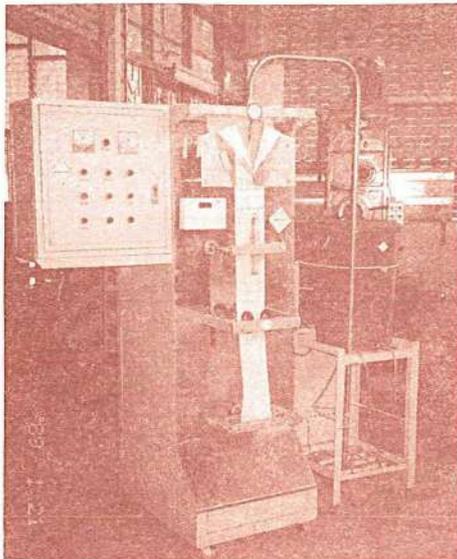
4. เครื่องรีดยางกึ่งอัตโนมัติ

ของ นายไพรัช วิลาลักษณ์
นายปิยะ สร้อยเพชร
นายจักรทิพย์ ยุพดี และ
นายวชิราวุธ โพลดพลัด

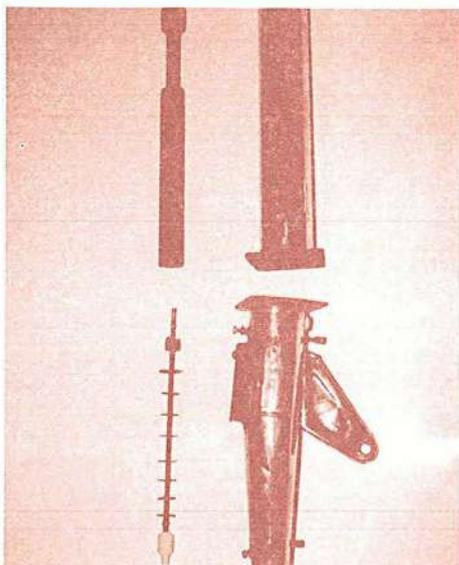
5. เครื่องบรรจุน้ำผลไม้กึ่งอัตโนมัติ

ของ นายทวีทรัพย์ สอนพิมพ์
นายคำพันธ์ ศรีสร้อย
นายโชคชัย สุทธิอาจ
นายวิวัฒน์ ธีระนุกูล
นายกัญจนเนตร จันทวงศ์ และ
นายเขมเชษฐ์ นวลมณี

6. เครื่องลดไอเสียโดยใช้ไฟฟ้าสถิตย์

ของ นายเพชร ใจหาญ และ
นายชาติไทย ศิริดิษฐ์สมบูรณ์

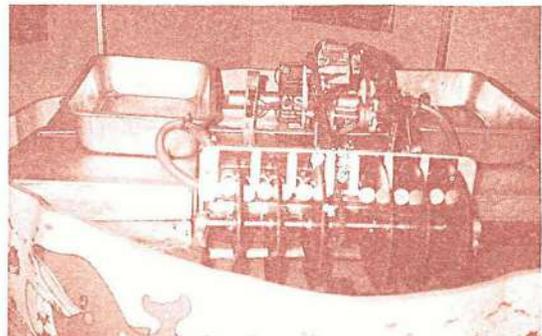
7. เครื่องตรวจสอบกิ่งอัตโนมัติ

ของ นายไพบุลย์ ศรีหาบุตร และ
นายเอกพงษ์ พานารัตน์

8. เครื่องลดมลภาวะบนพืชน้ำ

ของ นายจำรัส ชำนาญเพาะ
นายศุภมิตร เส็มสัน และ
นายเฉลิมเดช แซ่ม่อง

วันนักประดิษฐ์

วันนักประดิษฐ์

คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้วันที่ 2 กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็น “วันนักประดิษฐ์” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริในการคิดค้นประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” อันเป็นผลงานประดิษฐ์คิดค้นชั้นสูงที่มีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสีย สามารถแก้ไขปัญหาและรักษาสิ่งแวดล้อม นับเป็นประโยชน์ต่ออาณาจักรประชาราษฎร์ และผลงานคิดค้นนี้ได้รับการทูลเกล้าถวายสิทธิบัตรการประดิษฐ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 นับว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ทรงคิดค้นสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติและพสกนิกร เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักประดิษฐ์ได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทต่อไป

การเฉลิมฉลอง “วันนักประดิษฐ์” นั้น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้รับมอบหมายให้เป็นองค์การกลางทำหน้าที่ประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ร่วมจัดกิจกรรม “วันนักประดิษฐ์” อย่างต่อเนื่อง

เป็นประจำทุกปี โดยในปีแรกได้จัดงานฯ เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2538

สำหรับ “วันนักประดิษฐ์” ในปี 2540 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ณ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว ชั้น 4 และ 5 โดยกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมและเผยแพร่การคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติของนักประดิษฐ์ไทย ซึ่งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2540 ฯพณฯ ดร. อำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานเปิดงานและมอบรางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้นของสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2540 รวม 35 ผลงาน และมอบรางวัลการประกวดสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้าน “เครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรและสิ่งแวดล้อมการเกษตร” ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ จำนวน 7 ผลงาน

การจัดงาน “วันนักประดิษฐ์” ในปี 2540 นับว่าได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยทุกประการ

แถลงข่าว การจัดงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2540
เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2540 ณ โรงแรม เซ็นทรัลลาดพร้าว

**การเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย
เพื่อการพัฒนาและ
การถ่ายทอดเทคโนโลยี**

-
- 1 การฝึกอบรม**
 - 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยี**

การเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย เพื่อการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การวิจัยเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาทุกชนิด ในการดำเนินงานวิจัยที่จะนำผลมาพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืนและแบบครบวงจรนั้น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตระหนักดีว่า **บุคลากรการวิจัย** เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของงานวิจัยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การเพิ่มปริมาณบุคลากรการวิจัยและการพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานฯ จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร “นักวิจัยทางสังคมศาสตร์” ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันนี้ได้อบรมไปแล้ว 50 รุ่นๆ ละประมาณ 40 คน ใช้เวลาอบรมรุ่นละประมาณ 3 เดือน และต่อมาได้มีการฝึกอบรมหลักสูตร “นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์” ขึ้นด้วย เมื่อ พ.ศ. 2533 ซึ่งได้อบรมไปแล้วรวม 13 รุ่น ใช้เวลาอบรมประมาณ 1 เดือน ให้แก่นักวิจัย นักวิชาการ และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการวิจัย และต้องจบวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งหลักสูตรทั้ง 2 นี้ถือว่าเป็นหลักสูตรระยะยาว

ในการฝึกอบรมการวิจัยทั้ง 2 สาขานี้ นอกจากจะมีหลักสูตรระยะยาวแล้ว ยังมีหลักสูตรระยะสั้น ประมาณ 5 วันอีกเป็นจำนวนมาก เช่น หลักสูตรการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การวิเคราะห์โครงการวิจัย การสร้างและวิเคราะห์ เครื่องมือการวิจัย การวิจัยอย่างมีส่วนร่วม การประเมินโครงการ การนำสถิติมาใช้ในงานวิจัยคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและแปลผลการวิจัย และการบริหารงานวิจัยระดับหัวหน้าโครงการ เป็นต้น

การฝึกอบรมดังกล่าวนอกจากจะจัดการฝึกอบรมให้กับนักวิชาการของไทยแล้ว สำนักงานฯ ยังได้ให้ทุนแก่นักวิจัยและนักวิชาการของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้วย

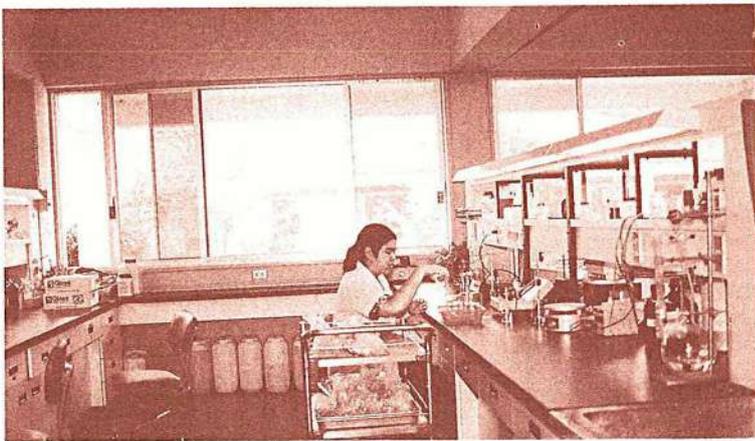
สำหรับในปีงบประมาณ 2540 นี้ สำนักงานฯ โดยกลุ่มงานฝึกอบรมการวิจัย ได้ดำเนินงานใน 3 ลักษณะ คือ

1. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยเองทั้งหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้นที่สำนักงานฯ เช่น หลักสูตร “นักวิจัยทางสังคมศาสตร์” และหลักสูตรระยะสั้นอื่นๆ
2. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น หลักสูตร “นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์”
3. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยให้กับหน่วยงานอื่นๆ ที่ขอความร่วมมือ เช่น โครงการสร้างผลงานสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
4. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยตามความร่วมมือระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กับกระทรวงศึกษาธิการ เช่น หลักสูตร “การพัฒนา นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนักวิจัยทางสังคมศาสตร์” เป็นต้น
5. สำนักงานฯ ได้จัดวิทยากรไปบรรยายเกี่ยวกับ “ระเบียบวิธีวิจัย” ให้แก่หน่วยราชการ มหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรเอกชนต่างๆ ที่ขอความร่วมมือมาด้วย

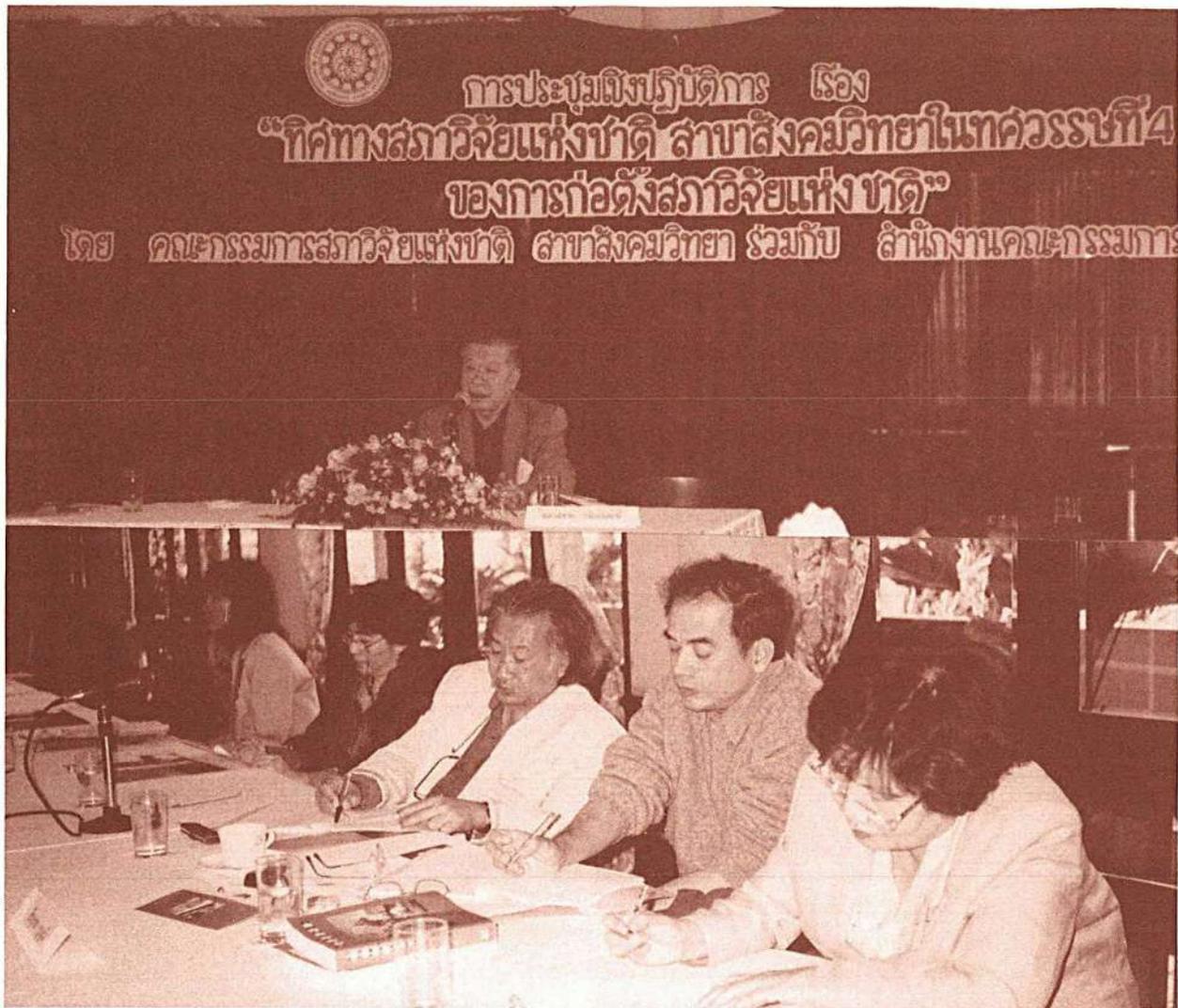
การฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยทางสังคมศาสตร์

การฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ยังจัดให้มีการฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านแปลภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์พัฒนากิจการอวกาศ กระทรวงกลาโหม สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ เป็นต้น จัดการฝึกอบรมการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียม MOS-1/JERS-1 ซึ่งเป็นการจัดฝึกอบรมแบบต่อเนื่องโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับกรรมวิธีในการประมวลผลการผลิตข้อมูล การฝึกอบรมการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลสนเทศทางภูมิศาสตร์ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคโนโลยีดาวเทียมและระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนโดยศูนย์ภูมิภาคสำหรับการศึกษาและวิจัยด้านรีโมทเซนซึ่งร่วมกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ ฯลฯ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ทิศทางสภาวะวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ในทศวรรษที่ 4 ของการก่อตั้งสภาวะวิจัยแห่งชาติ” เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2540 ณ เชียงใหม่สปอร์ตคลับ จังหวัดเชียงใหม่

การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมทรัพยากรสัตว์น้ำของประเทศไทย : ทรัพยากรสัตว์น้ำจืด” เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมนิวกั๊ มหานคร

แถลงข่าว การจัดงาน มหกรรมพืชผัก ปี 2540 และการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2540 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์

การถ่ายทอดเทคโนโลยี

ดำเนินการโครงการเผยแพร่ผลการวฤษาน
สำนักงานคณะกรรมการวฤษานแห่งชาติ โดยจัดทำ
สรุปลผลการวฤษานทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคม
ศาสตร์ จำนวน 32 เรื่อง เผยแพร่ทางสื่อมวลชน
ห้องสมุด สถาบันการศึกษา หน่วยงานวฤษาน และ
ผู้วฤษาน ประมาณ 250 แห่ง ที่สำคัญได้แก่

- กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม
การดูดซับแรงงาน
- อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้สถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐอยู่ในระบบราชการ
- เกลือไทยมีคุณภาพดีสามารถนำมาใช้
เตรียมยาฉีดได้
- ช้บทยาพระสงฆ์นักพัฒนาภาคเหนือ
ตอนบน
- วฤษานพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตมะขาม
จัดทำ “หนังสือทำเนียบผลการวฤษานสำนัก-

งานคณะกรรมการวฤษานแห่งชาติ เล่มที่ 5” โดยจัดทำ
สรุปลผลการวฤษานทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคม-
ศาสตร์ รวม 100 เรื่อง เผยแพร่ไปยังห้องสมุด
หน่วยงาน และผู้วฤษานประมาณ 3,000 แห่ง

จัดทำสรุปลผลการวฤษานด้านวิทยาศาสตร์
และด้านสังคมศาสตร์นำลงหนังสือข่าวสำนักงาน
คณะกรรมการวฤษานแห่งชาติ ที่สำคัญ ได้แก่

- คววมานูสึกมีคุณค่าในตนเองของผู้สูง
อายุและคววมานูสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ
- การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
ให้คววมานูช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอ็ดส์
แบบครบวงจรของสำนักงานคววมานู
โรคติดต่อเขต 1
- การศึกษาเส้นใยจากต้นหญ้าขัดเพื่อ
หัตถกรรมงานสาน

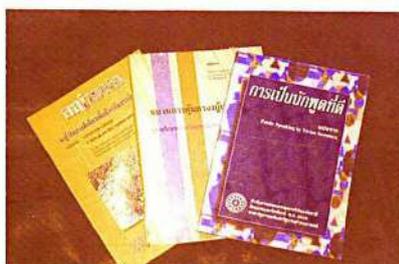
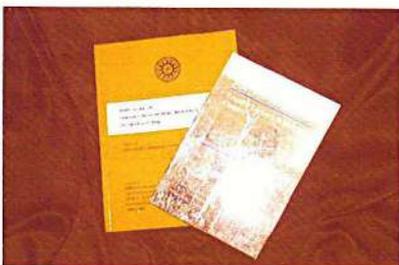
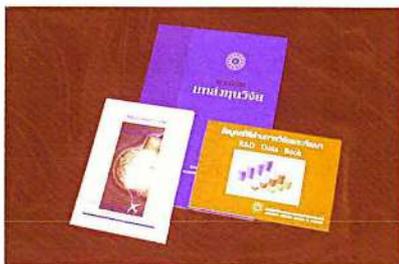
จัดทำหนังสือรายงานประจำปี 2539
สำนักงานคณะกรรมการวฤษานแห่งชาติ

จัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่
ประกอบการประชุม สัมมนา ฝึกอบรม

- เอกสารประกอบการฝึกอบรมการ
ปรับปรุงพันธุ์โกศลและชวานชม
- จัดทำเอกสารรายงานการสัมมนา
ทรัพยากรพันธุกรรมพืชของไทย :
ชุมทรัพย์สุดขอบฟ้า
- จัดทำหนังสือ “ไม้อเนกประสงค์กินได้”
- จัดทำเอกสารรายงานการสัมมนา เรื่อง
อุตสาหกรรมข้าวโพดในทศวรรษหน้า
- จัดทำเอกสารรายงานการประชุมวิชา
การพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15
- จัดทำเอกสารรายงานการประชุม
ไม้ผลแห่งชาติ ครั้งที่ 1
- จัดทำเอกสารรายงานการประชุมวิชา
การเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวผลิต
ผลพืชสวน ครั้งที่ 4
- จัดทำเอกสารรายงานการประชุมวิชา
การและนิทรรศการเนื่องในงานมห-
กรรมข้าวไทยเทิดพระเกียรติ
- ดำเนินการเผยแพร่เอกสารวิชาการ
วารสารที่ได้รับจาก ICSU และองค์การ
สหภาพภายใต้ ICSU ให้แก่หน่วยงาน
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำเอกสารรายงานการสัมมนาทาง
วิชาการเรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต
ของสถานีวฤษานสิ่งแวดล้อมสะแกราช
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- จัดทำรายงานการสัมมนาเรื่อง

96 Workshop on GAME-Tropics in
Thailand August 19-20 1996
จำนวน 150 เล่ม

- จัดทำเอกสารการสัมมนาระบบนิเวศ
วิทยาป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 10
วันที่ 25-28 สิงหาคม 2540 จำนวน
550 เล่ม

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง สถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

“ภูมิศาสตร์” เป็นวิชาที่เก่าแก่วิชาหนึ่งในบรรดาศาสตร์ทั้งหลาย เป็นวิชาที่ศึกษาผิวโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม วิชาภูมิศาสตร์มีขอบข่ายและหลักวิชาการแทรกอยู่ในวงการงานสาขาวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวาง เป็นวิทยาการเบ็ดเสร็จที่มีบทบาทสำคัญต่อการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนางานของชาติ ตลอดจนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างคุณภาพของประชากรและดินแดนที่อยู่อาศัย ภูมิศาสตร์มีแขนงวิชาย่อยจำนวน 27 แขนงวิชาด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวข้องทั้ง Natural Science และ Social Science

สภาวิจัยแห่งชาติได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Geographical Union ชื่อย่อว่า IGU) และสหภาพฯ ได้ขอให้จัดตั้งคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับสหภาพฯ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรีในปี 2510 และให้อยู่ในความอุปถัมภ์ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ที่สำคัญคือ ส่งเสริม ประสานงาน ศึกษา วิจัย และจัดสัมมนาทางภูมิศาสตร์ กำหนดนโยบาย แผนงาน กรอบงาน เกี่ยวกับการปรับปรุงงานทางด้านภูมิศาสตร์ของประเทศให้อยู่ในระดับสูง ทัดเทียมกับอารยะประเทศ ตั้งแต่ปี 2510 จนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการได้มีการปรับปรุงอำนาจ หน้าที่ และองค์ประกอบให้ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลาอยู่เสมอ ครั้งล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540

ให้ปรับปรุงหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอไป

คณะกรรมการฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2540 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2540 ได้พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ และเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าทางภูมิศาสตร์ของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการระดมความคิดจากนักวิชาการ ให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งดำเนินการศึกษาวิจัยทางภูมิศาสตร์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ นอกจากนี้สถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ จะทำหน้าที่ประสานงานกับสถาบันภูมิศาสตร์ของประเทศอื่นๆ ในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมทำงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประเทศและภูมิภาคอื่น และเป็นตัวแทนของประเทศในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาทางภูมิศาสตร์ในระดับภูมิภาคและระดับโลกอีกด้วย

ขณะนี้คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ ร่วมกับสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทยได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันภูมิแห่งชาติ (The study on the establishment of the National Geographical Institute) โดยได้ขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และมีศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยารัฐ กรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ และอดีตนายกสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย โครงการวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพิจารณาถึงแนวทางในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

เพื่อศึกษาและกำหนดรูปแบบและลักษณะขององค์กร ทั้งลักษณะการบริหารและบทบาทหน้าที่ของสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ รวมทั้งเพื่อจัดทำเอกสารที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีในการขอจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

การทำมาตรฐานข้อมูล และแผนที่ป้ายายเสน

การทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้สนับสนุนภาพถ่ายดาวเทียมแก่กรมป่าไม้เพื่อแปลตีความสำรวจหาข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนทั่วประเทศ และได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมอบให้กรมป่าไม้ทำการสำรวจสภาพถือครองที่ดินป่าชายเลนในจังหวัดต่างๆ ปีละ 2 - 3 จังหวัด เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินป่าชายเลนของราษฎร ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน สภาพเศรษฐกิจสังคม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ป่าชายเลนแบบยั่งยืนต่อไป และได้ข้อมูลข้อเท็จจริงไปใช้ในการปรับปรุงแผนที่ป่าชายเลนที่จัดทำไว้ตั้งแต่ปี 2530 (ซึ่งยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่) ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากสภาพจริงในพื้นที่และภาพถ่ายจากดาวเทียม และได้แผนที่ป่าชายเลนปี 2536 ปรับปรุงข้อมูลปี 2537

คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติชายเลนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ และได้เสนอข้อคิดเห็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2537 เห็นชอบด้วย ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลนประกอบด้วยผู้แทนจากกรมป่าไม้ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมที่ดิน กรมแผนที่ทหาร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้พิจารณาข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลนของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่และที่ประชุมได้มีมติให้ใช้แผนที่ของกรมป่าไม้ที่แปลจากภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2536 ซึ่งใช้ขอบเขตป่าชายเลนปรากฏอยู่ในแผนที่ระวาง

ของกรมแผนที่ทหาร ลำดับชุด L7017 มาตราส่วน 1:50000 รวม 24 จังหวัด (89 ระวัง) และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพถือครองที่ดินในป่าชายเลนจังหวัดต่างๆ ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นแผนที่และข้อมูลมาตรฐาน ส่งให้หน่วยจัดการป่าชายเลนจังหวัดต่างๆ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งแล้วทำการปรับปรุงข้อมูลและให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรมแผนที่ทหาร กรมที่ดิน พิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มีอยู่และแก้ไขให้ถูกต้อง

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนและแผนที่ป่าชายเลนที่ได้จำแนกเขตไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 ซึ่งมีเนื้อที่รวม 2,327,800 ไร่ ในเขตการใช้ประโยชน์คือ เขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก เขตเศรษฐกิจ ข ในพื้นที่ 24 จังหวัด จำนวน 89 ระวัง พบว่าในปี 2536 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลืออยู่ 1,054,266 ไร่ นาทุ่ง 406,198.5 ไร่ แหล่งชุมชน 31,007 ไร่ และพื้นที่ที่ใช้ทำประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่สามารถจำแนกได้ด้วยภาพถ่ายจากดาวเทียมอีกจำนวน 836,328.5 ไร่ และในที่สุดที่ประชุมได้มีมติให้ใช้ข้อมูลและแผนที่ปี 2536 ของกรมป่าไม้ที่ได้ปรับปรุงตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วเป็นแผนที่มาตรฐาน และจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ขณะนี้สำนักงานฯ โดยความร่วมมือของกรมแผนที่ทหารได้จัดทำแผนที่ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้มอบให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

แถลงข่าว การจัดสัมมนาาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ : การจัดการอนุรักษ์ป่าชายเลน บทเรียนในรอบ 20 ปี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2540 ณ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

**ประสานงาน
ความร่วมมือกับต่างประเทศ**

ประสานงานควมร่วมมือกับต่างประเทศ

การพัฒนาควมรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ ของประเทศให้ก้าวหน้าอยู่เสมอนั้น ล้วนอาศัยองค์ควมรู้ใหม่ๆ ที่เกิดจากการศกษาค้นควาและวชช ภายในประเทศส่วนหน่ง และอีกส่วนหน่งที่ทรงควมสำคัญอย่างย่งนับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ก็คือ การเคล่อนย้ายและถ่ายทอของควมรู้จากต่างประเทศมาพิจารณาปรับใช้ช่งนนอกจากจะช่งแย่งเบามากระของรัฐบาลด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการสร้างองค์ควมรู้จากพื้นฐานช่งนมาเองแล้ว ย่งส่งผลให้วิทยาการสาขาต่างๆ ก้าวหน้าและช่ง แข่งช่งนเท่าเทียมระดับสากลได้อย่างรวดเร็วและ ต่อเนื่องพร้อมท่งก่อให้เกิดควมสัมพันธ์อันดีทาง วิชาการระหว่างประเทศสืบมาจนถึงปัจจุบัน

จากควมสำคัญดังกล่าวช่งน ช่งนังงาน คณะกรรมการวชชแห่งชาติจ่งถือเป็นภารกิจประการ หน่งในการร่วมมือและประสานงานกับสถาบันและ นักวชชต่างประเทศหลายประเทศ รวมทั้งประเทศ ในอาเชียน ช่งนังงานฯ ได้ทำหน้าที่เป็นฝ่าย เลขานุการในคณะกรรมการว่าด้วยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของอาเชียน ท่งนี้ ช่งนังงานฯ ได้ จัดสรรทุนอุดหนุนการวชชร่วมกับต่างประเทศเอา ไว้ ช่งนขณะนี้ ช่งนังงานฯ มีโครงการควมร่วมมือ กับต่างประเทศรวมท่งสิ้น 10 โครงการด้วยกัน สรूप ได้ด่งนี้ คือ

- ก. โครงการควมร่วมมือไทย-ยุโรป ประกอบด้วย โครงการไทย - เยอรมัน, ไทย - อังกฤษ, ไทย - สวีเดน, ไทย - ออสเตรียและไทย - นอรเว
- ข. โครงการควมร่วมมือไทย - อื่นๆ ประกอบด้วย โครงการไทย - จีน, ไทย - เกาหลี, ไทย - อิสราเอล

กิจกรรมของโครงการด่งกล่าวช่งน ประกอบด้วย การทำวชชร่วม การแลกเปลี่ยนนัก วชช และการสัมนนาทางวิชาการ ในปี 2540 มี ผลการปฏิบัติด่งนด่งนี้ คือ :

- มีโครงการวชชร่วม 12 โครงการ
- มีการแลกเปลี่ยนนักวชช 21 ราย (นักวชชไทยไปต่างประเทศ 11 ราย นักวชช ต่างประ-เทศมาไทย 10 ราย)
- มีการสัมนนาทางวิชาการระหว่างไทย - อิสราเอล 1 คร่ง
- มีการสัมนนาทางวิชาการ 1 คร่ง (12th ASEAN Geothermal Power Development Meeting ที่โรงแรม โลดส์ปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ระหว่าง วันที่ 16 - 19 กุมภาพันธ์ 2540)

ค. โครงการควมร่วมมือไทย - ญี่ปุ่น (NRCT-JSPS)

กิจกรรมของโครงการฯ ประกอบด้วย การทำวชชร่วม การแลกเปลี่ยนนักวชช การ สัมนนาทางวิชาการ การให้ทุนวชชระยะยาวแก่นักวชชรุ่นเยาว์ และการให้ทุนศกษาปริญญาเอก (RONPAKU Dissertation Ph.D.Program) โครงการควมร่วมมือนี้อยู่ในการกำกับดูแลของ คณะกรรมการโครงการควมร่วมมือการวชชระหว่าง ไทย - ญี่ปุ่น ช่งนคณะรัฐมนตรีได้ด่งด่ง

ในปี 2540 มีผลการปฏิบัติด่งนด่งนี้ คือ

- มีโครงการวชชร่วม 37 โครงการ
- มีการแลกเปลี่ยนนักวชช 335 ราย (นักวชชไทยไปญี่ปุ่น 163 ราย, นักวชช ญี่ปุ่นมาไทย 172 ราย)
- มีการสัมนนาทางวิชาการ 7 คร่ง
- นักวชชไทยได้รับทุนวชชระยะยาว 3 ราย

ไทย - อิสราเอล

ลงนามในความร่วมมือทางด้านการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดการประชุมความร่วมมือระหว่าง ไทย - อิสราเอล (NRCT-IASH) เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านการวิจัยร่วม ระหว่างไทย - อิสราเอล ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2540

- นักวิจัยไทยได้รับทุนศึกษาปริญญาเอก 43 ราย
- นักวิจัยญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทย เพื่อให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์แก่นักวิจัยไทย 21 ราย

ง. โครงการความร่วมมือไทย - อาเซียน

กิจกรรมของโครงการฯ ประกอบด้วย โครงการวิจัย และการจัดสัมมนาทางวิชาการ

ในปี 2540 มีผลการปฏิบัติงานดังนี้ คือ

- มีโครงการวิจัย 1 โครงการ
- มีการจัดสัมมนาทางวิชาการ 8 ครั้ง

นอกจากนี้สำนักงานฯ ยังได้มีความร่วมมือกับต่างประเทศโดยเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศทางวิทยาศาสตร์ เช่น International Council of Scientific Union, Scientific Committee on the problems of Environment, Pacific Science Association, International Geographical Union, เป็นต้น เนื่องจากสำนักงานฯ ได้เล็งเห็นว่าองค์การต่างๆ เหล่านี้เป็นที่รวมของนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของประเทศ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์เหล่านี้ จะมีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้อันอยู่ตลอดเวลา มีการนำเสนอผลงานวิจัยที่สำคัญๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งการที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การต่างๆ เหล่านี้ จะนำมาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ ทางวิชาการที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

จัดทำโครงการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ

สำนักงานฯ ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานวิจัยร่วมกับต่างประเทศ เนื่องจากจะเป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ จากประเทศที่ร่วมโครงการมาสู่นักวิจัยไทย และเป็นไปตามความต้องการของประเทศไทย นอกจากนี้ได้เทคโนโลยีใหม่แล้ว

สำนักงานฯ ยังได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากต่างประเทศอีกด้วย ตัวอย่างของโครงการวิจัยเช่น

- Landuse and Landcover Change
- GEWEX Asian Monsoon Experiment in Tropics (GAME-T)
- Development and Dissemination of Reafforestation Techniques of mangrove Forests

คณะกรรมการแห่งชาติทางวิชาการ

ในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ สำนักงานฯ ได้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติขึ้น ตัวอย่างของคณะกรรมการฯ เช่น

- คณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ
- คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติ
- คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติชายเลนแห่งชาติ

ซึ่งในการประสานงานนั้น นอกจากคณะกรรมการจะได้รับข้อมูลทางวิชาการแล้ว ยังได้รับความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณการส่งบุคคลากรไปประชุม/สัมมนา ดูงาน และฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ การจัดประชุม/สัมมนา ฝึกอบรมในประเทศ สนับสนุนโครงการวิจัย เป็นต้น

ให้ความสนับสนุนจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย ได้แก่

สำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการสมุทรศาสตร์ ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก (IOC/WESTPAC)

ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาครั้งแรกในรูปกลุ่มคณะทำงานด้วยวิทยาศาสตร์ทางทะเลสำหรับ

ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ภายใต้คณะกรรมการสมุทรศาสตร์ระหว่างรัฐบาล The Intergovernmental Oceanographic Commission, IOC) ของ UNESCO และต่อมาได้จัดตั้งสำนักเลขาธิการ WESTPAC ขึ้นในประเทศไทย โดยมีคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติดูแลให้ความสนับสนุน สำนักเลขาธิการแห่งนี้ได้เริ่มปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 ประกอบด้วยผู้บริหารสำนักเลขาธิการและนักวิชาการสหภาพไทย ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตามข้อผูกพันของรัฐบาลไทยที่มีกับ IOC/UNESCO และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศประจำอยู่ 3 คน การดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารของ WESTPAC

การดำเนินงานโดยรวมของสำนักงานฯ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ คือ

1. จัดประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค
2. ประสานงานการจัดทำโครงการวิจัยร่วม
3. จัดทำเอกสารเผยแพร่
4. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่น UNEP

(United Nations Environment Programme), CCOP (Co-ordinating Committee for Coastal and off shore Geoscience Programmes in East and South East Asia), WMO (World Meteorological Organization) เป็นต้น

5. จัดทำ data base ทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล

อนุญาตให้นักวิจัยต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทย

ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือกับนักวิจัยและสถาบันวิจัยในต่างประเทศ ตามหน้าที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ 2502 โดยได้ออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทย ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากการดำเนินการดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้นักวิจัยไทยและนักวิจัยชาวต่างประเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เป็นการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศที่นำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป

ในปี 2540 มีนักวิจัยต่างประเทศได้รับอนุญาตให้เข้ามาวิจัยในประเทศไทย ดังนี้

อนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540

สาขาวิชา	จำนวนโครงการ	จำนวนนักวิจัย
ด้านวิทยาศาสตร์		
เกษตรศาสตร์และชีววิทยา	20	41
วิทยาศาสตร์การแพทย์	4	7
วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์	3	8
วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช	1	1
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย	-	-
เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์	-	-
รวม	28	57
ด้านสังคมศาสตร์		
ปรัชญา	9	15
เศรษฐศาสตร์	2	2
รัฐศาสตร์	-	-
สังคมวิทยา	28	28
นิติศาสตร์	-	-
การศึกษา	1	1
รวม	40	46

งานวิเทศสัมพันธ์

งานวิเทศสัมพันธ์นับเป็นงานด้านการต่างประเทศที่มีความสำคัญงานหนึ่งของสำนักงานฯ ซึ่งได้แก่การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือกิจกรรมของสำนักงานฯ ให้เป็นที่รู้จักแก่หน่วยงานในต่างประเทศและขณะเดียวกันก็ได้ประสานงานให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในด้านการเผยแพร่ทุนการศึกษาฝึกอบรม/สัมมนา และเรื่องการสมัครเข้ารับรางวัลต่างๆ ของต่างประเทศ เช่น รางวัลนักวิทยา-

ศาสตร์รุ่นเยาว์ของ TWAS, รางวัล Biwako, รางวัล Blue Planet เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการเกี่ยวกับการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จัดรายการดูงานและให้การรับรองอาคันตุกะชาวต่างประเทศที่มาเจรจาหรือขอราชการที่สำนักงานฯ ตลอดจนประสานงานกับชาวต่างประเทศที่ขอเข้ามาจัดประชุมนานาชาติในประเทศไทย

เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอเพื่อการวิจัย

เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอแนะการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นแหล่งรวบรวมผลงานวิจัยของประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนั้นจึงเป็นศูนย์รวมของข้อมูลข้อเสนอแนะทางการวิจัย นักวิจัยแห่งชาติ (ซึ่งขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) และผลงานของนักวิจัยที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่ในการสำรวจ จัดหาและติดตามข้อมูลการวิจัย แล้วนำมาจัดระบบประมวลผลและรายงานผลข้อมูล เพื่อการให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัย ในฐานะเป็นศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะทางการวิจัยของประเทศ ในรูปของเครือข่ายฐานข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น โครงการวิจัย รายงานผลการวิจัย นักวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานวิจัย แหล่งทุนวิจัย วรรณกรรม วารสาร ไมโครฟิล์มสิ่งพิมพ์การวิจัย รวมทั้งจัดทำบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์งานวิจัยของประเทศไทย และเป็นเครือข่ายสารสนเทศต่างๆ ได้แก่ เครือข่ายศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายศูนย์ประสานงานสารสนเทศแห่งชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ เครือข่ายศูนย์อ้างอิงข้อมูลทางการวิจัย (Referral Center) อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกลไกให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง พัฒนาการวิจัย และสร้างบุคลากรด้านการวิจัย รวมไปถึงให้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนางานวิจัยด้านต่างๆ ทุกสาขาวิชาการ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมได้

สำหรับการให้บริการข้อมูลแก่บุคคลทั่วไป ศูนย์ข้อเสนอแนะฯ มีห้องสมุดซึ่งได้จัดทำฐานข้อมูลด้วยระบบ LAN ดังนี้

- ฐาน RIC เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารวิชาการทั่วไป ที่ห้องสมุดได้รับตั้งแต่ปี 2535-ปัจจุบัน
- ฐาน CARD เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารวิชาการทั่วไป ที่ห้องสมุด ได้รับก่อนปี 2535
- ฐาน ANL เป็นข้อมูลบรรณานุกรม เรื่องย่อยทุกเรื่องในหนังสือรวมผลงานวิจัย หรือรวมบทความของงานวิจัย มีข้อมูลตั้งแต่ปี 2535 - ปัจจุบัน
- ฐาน IDX เป็นดรรชนีวารสารด้านการวิจัยและบทความวิชาการทั่วไปในวารสารไทย ที่มีในห้องสมุดตั้งแต่ปี 2535 - ปัจจุบัน
- ฐาน SRL เป็นข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องของหน่วยงานต่างๆ ที่ห้องสมุดได้รับ ตั้งแต่ปี 2538 - ปัจจุบัน สิ่งพิมพ์เหล่านี้ ได้แก่ รายงานประจำปี, สถิติสำมะโน, ผลการปฏิบัติงาน, รายงานการสำรวจ, ชีวประวัติและผลงาน เป็นต้น
- ฐาน NET เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย ที่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานในเครือข่าย ศูนย์อ้างอิงข้อมูลทางการวิจัย ทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยมากกว่า 24 แห่ง ตั้งแต่ปี 2539-ปัจจุบัน โดยให้บริการ On-line แก่หน่วยงานในเครือข่ายด้วย

ฐาน AGR เป็นข้อมูลบรรณานุกรมด้านการเกษตร ระหว่างปี 2526 - 2532 มี 10 สาขา ได้แก่ พืช สัตว์ ประมง ป่าไม้ ชลประทาน อุตสาหกรรม ระบบ-เกษตรดิน และการใช้ดิน เศรษฐ-

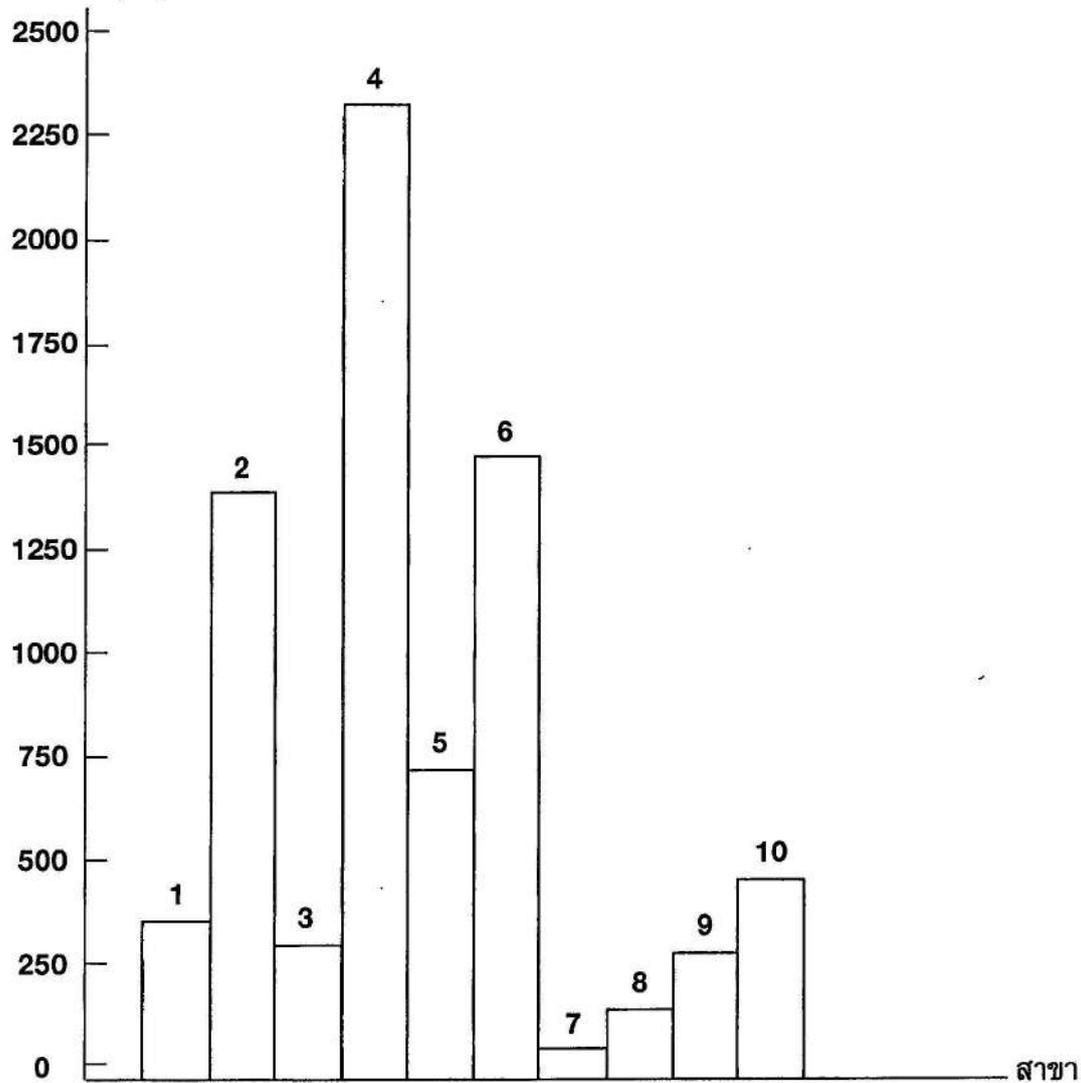
ศาสตร์เกษตร และวิศวกรรมเกษตร โดยห้องสมุดได้รับข้อมูลจากคณะผู้วิจัยโครงการเรื่อง “ความต้องการทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรแห่งชาติในทศวรรษหน้า”

(ภาพประกอบเครือข่ายข้อมูลข้อเสนอการวิจัย)

**นักวิจัยแห่งชาติ (ซึ่งขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 จำนวน 7,556 คน**

จำนวนนักวิจัย (คน)

1) วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ 393 ราย	6) ปรัชญา 1,441 ราย
2) วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1,388 ราย	7) นิติศาสตร์ 63 ราย
3) วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช 332 ราย	8) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ 181 ราย
4) เกษตรศาสตร์และชีววิทยา 2,289 ราย	9) เศรษฐศาสตร์ 312 ราย
5) วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย 711 ราย	10) สังคมวิทยา 444 ราย

โครงการจดหมายเหตุ วบ.

โครงการจดหมายเหตุ วช.

โดยที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานฯ และผลงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน บทบาทในการจัดทำนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย การประสานงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การวิเคราะห์และตรวจสอบโครงการวิจัยที่ขอรับการอุดหนุนงบประมาณของประเทศเพื่อป้องกันการทำวิจัยซ้ำซ้อน การติดตามและประเมินผลการวิจัย การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรมทางด้านการศึกษาและอบรมทางวิชาการ งานของคณะกรรมการและอนุกรรมการต่างๆ ใน 10 สาขาวิชาการ งานจัดแปลหนังสือที่มีคุณค่า งานจัดทำทะเบียนข้อมูลการวิจัยและเอกสารต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ฯลฯ ข้อมูลและเอกสารต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการในช่วง 36 ปีที่ผ่านมา นั้น จะมีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอก

ถึงประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเก็บรวบรวม และสงวนเอกสารตลอดจนสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงต่อไป สำนักงานฯ ได้เริ่มดำเนินการโครงการจดหมายเหตุ วช. ขึ้นในปี 2539

ในปี 2540 ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1) รวบรวมเอกสารการดำเนินงานตามภารกิจหลักสภาวิจัยแห่งชาติและดำเนินงานจัดทำเอกสารจดหมายเหตุ ดังนี้

1.1 เอกสารประกาศสำนักงานฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2540

1.2 เอกสารคำสั่งสำนักงานฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503-2540

2) หนังสือซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของสภาวิจัยแห่งชาติและจัดพิมพ์โดยกองต่างๆ ของสำนักงานฯ จำนวน 289 เล่ม

**ศูนย์ข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ
ด้วยดาวเทียม**

ศูนย์ข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม

งานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ประกอบด้วยภารกิจหลัก 2 ประการ คือ การจัดหาและแจกจ่ายข้อมูลดาวเทียม และการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม กิจกรรมในภารกิจแรกดำเนินงานโดยสถานีรับสัญญาณดาวเทียมและศูนย์บริการข้อมูล กิจกรรมในภารกิจหลังดำเนินการโดยการพัฒนาการใช้ประโยชน์ข้อมูล และการเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือรูปแบบต่างๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม

ศักยภาพปัจจุบันของสถานีรับสัญญาณดาวเทียม คือ การรับสัญญาณ ผลิตข้อมูล และสะสมรักษาข้อมูลดาวเทียมเพื่อการใช้ประโยชน์ในการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ ประกอบด้วย ดาวเทียม Landsat-5 และ NOAA-14 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ดาวเทียม SPOT-2 ของประเทศฝรั่งเศส และดาวเทียม ERS-2 ขององค์การอวกาศแห่งประชาคมยุโรป ดาวเทียม IRS-1C ของประเทศอินเดีย ดาวเทียม JERS-1 ของประเทศญี่ปุ่น พื้นที่รับข้อมูลดาวเทียมคือประเทศไทยทั้งหมด และประเทศโดยรอบ ได้แก่ ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ จีนตอนใต้ บังคลาเทศ ด้านตะวันตกของเนปาลและอินเดีย และศรีลังกา ตัวอย่างภาพข้อมูลดาวเทียมต่างๆ สามารถเลือกดูได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ศูนย์บริการข้อมูลให้การบริการข้อมูลดาวเทียมในรูปแบบของภาพถ่ายดาวเทียมบนแผ่นฟิล์ม

และภาพพิมพ์ และเทปข้อมูล แก่ผู้ใช้ทั้งหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และบุคคล ข้อมูลดาวเทียมถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร ทั้งการจำแนกชนิดของพืชพรรณและพื้นที่ การใช้ที่ดิน ผังเมืองและแผนที่ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมและผลของภัยธรรมชาติ รูปแบบการบริการประกอบด้วย การใช้งานข้อมูลในหน่วยงานของรัฐด้วยกัน การบริการแบบลดราคาเพื่อการศึกษาวิจัยและสนับสนุนการให้ใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม และการบริการเต็มราคาสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ในธุรกิจของตนเอง และการบริการข้อมูลออกไปต่างประเทศผ่านตัวแทนในประเทศสหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ มูลค่ารวมของการบริการข้อมูลดาวเทียมในปี 2540 ซึ่งรวมข้อมูลดาวเทียมทุกรูปแบบและทุกประเภทการขอรับบริการ ประมาณ 105.8 ล้านบาท

กิจกรรมในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมและการเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือรูปแบบต่างๆ ของการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมและผลงานเด่น จัดลำดับเสนอได้ดังนี้

งานประยุกต์ดาวเทียม

1. **ดำเนินงานโครงการวิจัยในสาขาต่างๆ ได้แก่**
 - 1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำข้อมูลดาวเทียมระบบเรดาร์มาศึกษาเกี่ยวกับพืชผลในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
 - 1.2 การทำข้อมูลภาพโมเสคเชิงตัวเลขประเทศไทย โดยใช้ภาพ

- ถ่ายดาวเทียมแลนดแซท ระบบ Thematic Mapper (Digital Mosaic of Thailand by Using Landsat-TM)
- 1.3 ศึกษาการขยายตัวของเมืองบางจังหวัดในประเทศไทย
 - 1.4 จัดทำแผนที่ทรัพยากรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - 1.5 จัดทำแผนที่ทรัพยากรของจังหวัดพิษณุโลก
 - 1.6 ศึกษาการใช้ที่ดินจังหวัดตรัง
- 2. ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน/โครงการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ**
- 2.1 สมุดแผนที่ภาพจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
 - 2.2 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้บริเวณป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม (กรมป่าไม้)
 - 2.3 การศึกษาการใช้ที่ดินบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยใช้ข้อมูล Radarsat และข้อมูลดาวเทียมอื่น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)
 - 2.4 การศึกษาการใช้ที่ดินและการจัดการชายฝั่งทะเลบริเวณจังหวัดนราธิวาส โดยใช้ข้อมูล Radarsat (กรมพัฒนาที่ดิน)
 - 2.5 การศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในเขตภาคเหนือตอนล่างบริเวณจังหวัดนครสวรรค์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมแลนดแซทด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
 - 2.6 การศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในเขตภาคเหนือตอนล่างบริเวณจังหวัดพิจิตร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมแลนดแซทด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
 - 2.7 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มาเลเรีย และพืชพรรณ (กระทรวงสาธารณสุข, AIT)
 - 2.8 การศึกษาทางโบราณคดีบริเวณจังหวัดสุโขทัยโดยใช้ข้อมูล Radarsat (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
 - 2.9 การศึกษาเพื่อกำหนดหากำลังผลิตเบื้องต้น พื้นที่น้ำ และการแพร่กระจายของพันธุ์ไม้น้ำในบึงบอระเพ็ด หนองหาน และกว๊านพระเยา (กรมประมง)
 - 2.10 การศึกษาธรณีวิทยาและธรณีสัณฐานวิทยาบริเวณจังหวัดชัยภูมิโดยใช้ข้อมูล Radarsat (กรมทรัพยากรธรณี)
 - 2.11 จัดพิมพ์ภาพสีผสมเท็จดาวเทียม Landsat TM บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณที่ราบภาคกลาง เพื่อศึกษาพื้นที่น้ำท่วม
- 3. โครงการร่วมกับต่างประเทศ**
- 3.1 การวิจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าเขตร้อนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง (Joint Research on the Changes of

- Tropical Forest and their Influences (หน่วยงาน FFPRI, ประเทศญี่ปุ่น)
ประกอบด้วยโครงการย่อย คือ
- การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมติดตามการเปลี่ยนแปลงป่าเขตร้อน (Satellite Remote Sensing for Monitoring Tropical Forest Types in Global Scale)
- 3.2 โครงการร่วมกับ Japan Overseas Forestry Consultants Association
- 3.3 Asian JERS-1 (หน่วยงาน NASDA ประเทศญี่ปุ่น)
- 3.4 Global Research Network System (หน่วยงาน NASDA, ประเทศญี่ปุ่น)
- เพื่อสร้างระบบข้อมูลพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก บริเวณพื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดพังงา, กาญจนบุรี, เชียงใหม่และชัยภูมิ
 - จัดทำรายงานปี 2539 ส่งให้หน่วยงานประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งจัดส่งงบประมาณของปี 2540
- 3.5 EC-ASEAN Regional Radar Remote Sensing ERS-1 (สหภาพยุโรป)
- จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ
 - ดำเนินการแปลเอกสารคู่มือข้อมูล SAR
- 3.6 Globe SAR (ประเทศแคนาดา)
- ดำเนินโครงการวิจัยนำร่องในการประยุกต์ใช้ประโยชน์ภาพถ่ายระบบเรดาร์เพื่อการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่างๆ รวม 8 พื้นที่ (8 โครงการย่อย)
- 3.7 IGBP Land Use/Land Cover Change (UNDP)
- ดำเนินการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน สาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ช่วงเวลาต่างๆ
- 3.8 Application of OPS and SAR Satellite Data to Tropical Forest Monitoring (มหาวิทยาลัยนิวแฮมเชียร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา)
- 3.9 การประยุกต์ภาพถ่ายเรดาร์ AIRSAR ในประเทศไทย (NASA, ประเทศสหรัฐอเมริกา, University of New South Wales, ประเทศออสเตรเลีย)
- ประสานงานกับ NASA ในการกำหนดแผนปฏิบัติการบินถ่ายภาพทางอากาศในประเทศไทย บริเวณพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส สงขลา นครศรีธรรมราช เป็นต้น และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยในการขออนุญาตบินถ่ายภาพดังกล่าว
 - เข้าร่วมประชุม Data Process-

- ing ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 22-31 มีนาคม 2540
- 3.10 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจาก Radarsat (ประเทศแคนาดา)
4. จัดและร่วมดำเนินการจัดฝึกอบรม, สัมมนา, ประชุม, จัดนิทรรศการ และแสดงผลงานทางวิชาการเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่เทคนิคการใช้ข้อมูลดาวเทียม ดังนี้
- 4.1 จัดสัมมนาทางวิชาการ ระดับนานาชาติ ร่วมกับ ESCAP เรื่อง High-level Seminar on Integrated Uses of Space Applications for Poverty Alleviation and Rural Development ระหว่างวันที่ 21-24 ตุลาคม 2539 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ
- 4.2 จัดสัมมนานานาชาติร่วมกับกรมป่าไม้ และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง "FORTROP'96 International Conference on Tropical Forestry in the 21th Century" ระหว่างวันที่ 25-29 พฤศจิกายน 2539 ณ อาคารศูนย์สารสนเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 4.3 จัดประชุมนานาชาติร่วมกับ ESCAP เรื่อง "Regional Working Group Meeting on Meteorological Satellite Applications and Natural Hazard Monitoring" ระหว่างวันที่ 8-11 เมษายน 2540 ณ โรงแรมเพิร์ลวิลเลจ จังหวัดภูเก็ต
- 4.4 จัดฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูล ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ - 15 มีนาคม 2540
- 4.5 จัดฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูล ให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกระทรวงกลาโหม ระหว่างวันที่ 15-26 กันยายน 2540
- 4.6 เข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม นำเสนอผลงาน ดังนี้
- ประชุมคณะกรรมการถาวร โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ณ ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 26 กันยายน - 6 ตุลาคม 2539
 - ประชุมกับหน่วยงาน STENO ของประเทศลาว เพื่อพิจารณาโครงการวิจัยร่วมกับ GIS ในประเทศลาว ระหว่างวันที่ 1-5 ตุลาคม 2539 ณ ประเทศลาว
 - ประชุมนานาชาติ เรื่อง ภูมิศาสตร์กับการพัฒนาภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ โรงแรมโลดัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 21-24 ตุลาคม 2539 โดยมี

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์ประธานในพิธีเปิด
- สัมมนา เรื่อง “ศึกษาความเหมาะสมโครงการดาวเทียมขนาดเล็ก” (Feasibility Study of the Small Satellites Program) ระหว่างวันที่ 12-13 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมรามาคาร์เด็น
 - ประชุม GK97 ณ ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 23-27 มิถุนายน 2540

- ประชุม GER'97 ณ ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 27-30 มิถุนายน 2540
- สัมมนาทางด้าน GIS จัดโดยบริษัทอีเอสอาร์ไอ จำกัด ณ โรงแรมสยามคอนติเนนตัล วันที่ 25 สิงหาคม 2540

5. เป็นวิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การประยุกต์และการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมในสาขาต่างๆ ในการประชุมทางวิชาการ, การฝึกอบรม การสัมมนา รวมทั้งการบรรยายพิเศษ

6. ให้คำแนะนำและฝึกงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ดังนี้

ชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวน	ระยะเวลา
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	11 พฤศจิกายน - 20 ธันวาคม 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	3	16 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2540
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4	3 - 21 มีนาคม 2540
มหาวิทยาลัยทักษิณ	4	3 มีนาคม - 18 เมษายน 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	17 มีนาคม - 30 เมษายน 2540
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	3	17 มีนาคม - 30 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	1	1 เมษายน - 23 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	15 เมษายน - 30 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	5	21 เมษายน - 16 พฤษภาคม 2540

7. บรรยายและสาธิต การวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมกิจการจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ	255	ท่าน
นักเรียน นักศึกษาระดับปริญญาตรี, โท และเอก	375	ท่าน
แขกต่างประเทศ	70	ท่าน
รวม	700	ท่าน

8. จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย เอกสารและแผนที่ จากข้อมูลดาวเทียม

- จัดทำหนังสือแปลวิชาการทางรีโมทเซนซิง ของสมาคมรีโมทเซนซิงแห่งประเทศไทย จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เรื่อง “คำบรรยาย เรื่อง การสำรวจจากระยะไกล Remote Sensing Note” จำนวน 2,000 เล่ม

9. จัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่ความรู้ และกิจกรรมทางด้านการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (TRSC Newsletter) ฉบับ Volume 13 No. 4, Volume 14 No. 1, 2

ผลงานเด่นในการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน โครงการความร่วมมือระดับนานาชาติเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลกในบริเวณธรรมชาติและ ชีวมณฑล : กรณีศึกษาประเทศไทย

โครงการความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลกในบริเวณธรรมชาติ และชีวมณฑล (International Geosphere - Biosphere Programme, IGBP) เป็นหนึ่งโครงการความร่วมมือระดับนานาชาติ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออธิบาย และทำความเข้าใจถึงผลกระทบของกระบวนการ ด้านกายภาพ, เคมี และชีวะที่มีต่อระบบของโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบ อันมีผลมาจากกิจกรรมของมนุษย์ IGBP มีโครงการหลัก 8 โครงการ และโครงการการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน (Land Use and Land Cover Change, LUCC) เป็นหนึ่งในโครงการหลักของ IGBP

โครงการ LUCC มีคณะอนุกรรมการประสานงานโครงการการเปลี่ยนแปลงของโลกฝ่ายไทย (IGBP-ไทย) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการดำเนินโครงการ โดยมีประเทศที่เข้าร่วมโครงการ 3 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, และฟิลิปปินส์ โครงการการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก UNDP/GEF (Global Environment Facilities) และมีระยะเวลา ดำเนินโครงการ 4 ปี ตั้งแต่ปี 2536 - 2540

สำหรับการศึกษาในประเทศไทยเป็นการ ดำเนินโครงการร่วมของ 4 หน่วยงาน คือ กรมพัฒนาที่ดิน, กรมป่าไม้, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พื้นที่ ศึกษาครอบคลุม 3 ลุ่มน้ำในจังหวัดเชียงใหม่ คือ ลุ่มน้ำแม่แจ่ม, ลุ่มน้ำแม่งาน และลุ่มน้ำแม่กลาง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม, อำเภอแม่สะเมิง, อำเภอ จอมทอง และอำเภอหางดง บริเวณพิกัดทางภูมิ- ศาสตร์ เส้นรุ้งที่ 98 องศา 00 ลิปดา ถึง 99 องศา 00 ลิปดา ตะวันออกและเส้นแวงที่ 18 องศา 00 ลิปดา ถึง 19 องศา 10 ลิปดา เนื้อครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 6,692 ตารางกิโลเมตร

การดำเนินการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน ช่วงเวลา 10 ปี จากปี 2528 - ปี 2538 โดยใช้ข้อมูล จากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ โดยมี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินงาน ผลการจำแนกการใช้ที่ดินใน 3 ช่วงเวลาที่ศึกษา จำแนกการใช้ที่ดินออกเป็น 6 ประเภท

2. การสร้างฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิ ศาสตร์ โดยมีกรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินงาน

3. การพัฒนารูปแบบจำลองทางคณิต- ศาสตร์ เพื่อการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินโดยอาศัยข้อมูลปัจจุบันทางเศรษฐกิจและ สังคมโดยมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้ดำเนินงาน

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้บริเวณป่า ตะวันออก โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม

โครงการวิจัยร่วมระหว่างกรมป่าไม้ กับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และติดตามการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ป่าไม้บริเวณป่าตะวันออก ระหว่างปี พ.ศ. 2525 -2531, 2531 - 2536 และเพื่อจัดทำแผนที การใช้ที่ดินในบริเวณป่าถูกบุกรุกทำลายในป่า

ตะวันออก และพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน (ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเดิม) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง และบริเวณโดยรอบป่าต่างๆ ดังกล่าว รวมเป็นพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 9,584.58 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,990,362.50 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่มาตราส่วน 1 : 50,000 รวม 13 ราวาง ได้แก่ 5334 I, IV 5335 I, II, III, IV, 5336 II, III 5434 I, IV และ 5435 II, III, IV ซึ่งอยู่ในท้องที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว ดำเนินการศึกษาโดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat ระบบ TM โดยเป็นภาพสีผสมเท็จแบนด์ 3, 5 และ 4 (สีน้ำเงิน เขียว และแดง) มาตราส่วน 1 : 50,000 บันทึกภาพเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2531, วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2536 และแผนที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2525 ของกรมป่าไม้ ทำการศึกษาโดยวิธีการแปลตีความภาพดาวเทียมด้วยสายตา คำนวณพื้นที่ป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้แต่ละช่วงเวลา ตลอดจนจัดทำแผนที่แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้คอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่าในช่วง 11 ปี คือระหว่าง ปี พ.ศ. 2525 - 2536 พื้นที่ป่าไม้ลดลง 761.01 ตารางกิโลเมตร หรือมีอัตราลดลง 68.18 ตารางกิโลเมตรต่อปี โดยในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2531 พื้นที่ป่าไม้ลดลงในอัตรา 101.12 ตารางกิโลเมตรต่อปี ในการศึกษาและจัดทำแผนที่การใช้ที่ดินมาตราส่วน 1 : 50,000 บริเวณป่าตะวันออกและบริเวณป่าถูกทำลาย และบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ พบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 13 ประเภท ได้แก่ ป่าดิบ ป่าผสมผลัดใบ ป่าเต็งรัง ป่าปลูก ป่าเสื่อมโทรม นาข้าว สวนยาง พืชไร่ สวนผสม แหล่งชุมชน แหล่งน้ำ ถนน และอื่นๆ

การทำแผนที่ประเทศไทยด้วยข้อมูลจากดาวเทียม Landsat-TM โดยวิธีคอมพิวเตอร์ (Digital Mosaiking of Landsat-TM Data)

วัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่แสดงทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยที่ทันสมัย ด้วยข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากร Landsat ระบบ TM อันจะทำให้มองเห็นลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยา ข้อมูลด้านการใช้ที่ดิน สิ่งปกคลุมดิน และทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างชัดเจนในลักษณะต่อเนื่องเป็นผืนเดียว

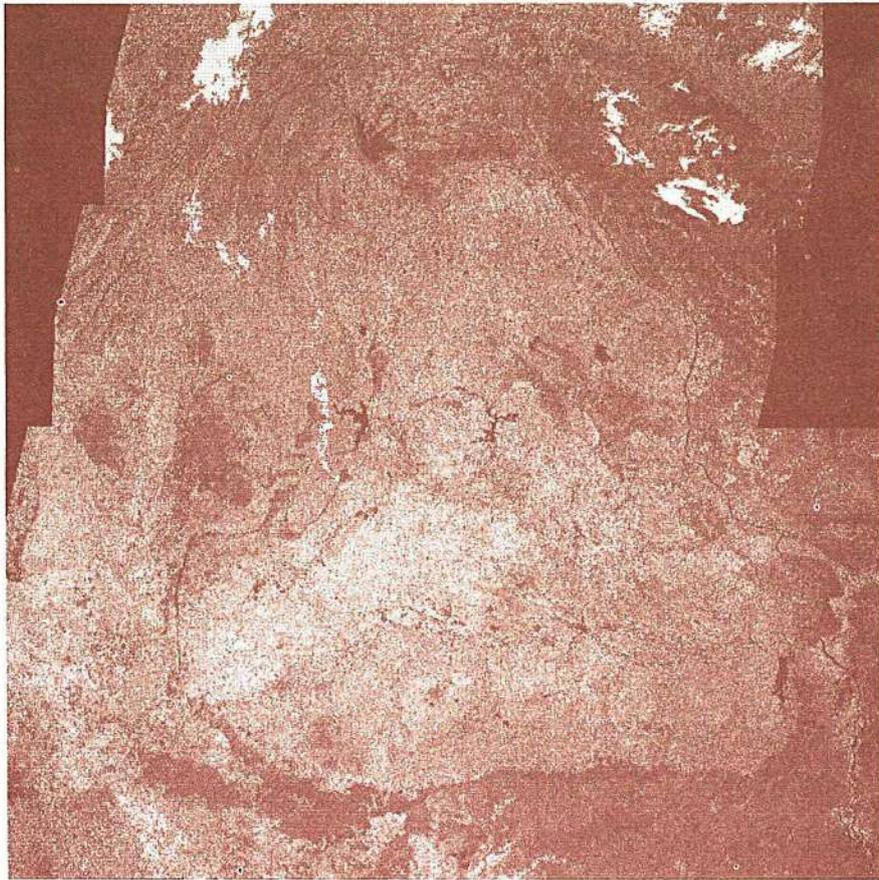
ภาพโมเสคที่ได้ จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่พร้อมจะใช้งานได้ทันที จึงเหมาะสำหรับผู้บริหาร หรือนักวางแผน เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ลักษณะของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลจากดาวเทียม Landsat-TM แต่ละภาพครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 184 x 172 ตารางกิโลเมตร ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทยและบริเวณใกล้เคียง จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลประมาณ 45 - 50 ภาพ ในลักษณะข้อมูลเชิงตัวเลข ซึ่งแต่ละภาพประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 7,360 จุดภาพ x 6,880 เส้น การปรับแก้สีที่ปรากฏในข้อมูล จะทำให้ภาพที่ได้รับดูเสมือนเป็นภาพเดียวกันไร้รอยต่อ และยังสามารถดำเนินการรวมวิธีจัดเมฆ เพื่อให้ภาพโมเสคเป็นภาพที่ปลอดเมฆอีกด้วย นอกจากนี้ เพื่อให้ข้อมูลมีจุดอ้างอิงทางภูมิศาสตร์ จึงได้มีการกำหนดตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ และแก้ไขความคลาดเคลื่อนโดยใช้โครงร่างแผนที่ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนทางตำแหน่งไม่เกิน 150 เมตร

การเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของแม่น้ำเมย อำเภอมะสอย จังหวัดตาก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้

DIGITAL MOSAIC IMAGERY OF NORTHEASTERN PART OF THAILAND

LANDSAT TM data Bands 4:R, 5:G and 3:B
Dry season 1994 - 1995

Thailand Remote Sensing Center
NATIONAL RESEARCH COUNCIL

ให้ความร่วมมือแก่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในการจัดทำภาพพิมพ์ด้วยข้อมูลดาวเทียม SPOT ระบบ HRV ซึ่งมีรายละเอียดสูงในการบันทึกภาพโดยใช้ข้อมูล 3 ช่วง ปีคือปี พ.ศ. 2532, 2536 และ 2539 เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงแนวเขตแดน, แม่น้ำเมย บริเวณอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ภาพพิมพ์ข้อมูลดาวเทียม SPOT ชุดนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในการรวบรวมข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญโดยเฉพาะสถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากแนวเขตไม่ชัดเจน จากข้อมูลดาวเทียมดังกล่าว สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้นำไปใช้ในการวางแผน ประเมิน

ข้อเท็จจริงและวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์

บริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการไหลของแม่น้ำเมย ซึ่งเป็นแม่น้ำแบ่งปันเขตแดนระหว่างประเทศไทย และประเทศพม่า แนวแม่น้ำเมยมีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2539 จากการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของแม่น้ำเมยทำให้แนวเขตแดนมีการเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน คือ บริเวณบ้านริมเมย และบ้านแม่โกนเกน หมายเลขระวางแผนที่ 4742 III, เลขอักษรประจำเขตกริดที่ 47Q, ตำแหน่งพิกัดที่ 449000 E, 1845000 N และพิกัด 456500E, 1833500 N ตามลำดับ นอก

จากนี้สังเกตได้ว่า บริเวณที่แม่น้ำเมยเปลี่ยนทิศทางเดินรวดเร็ว นั้น แม่น้ำจะมีการไหลลัดแบบทางแม่น้ำโค้งตัว (meander) จะเกิดในบริเวณที่แม่น้ำเมยไหลผ่านพื้นที่ค่อนข้างราบ การกัดเซาะในทางลิกมีน้อยกว่าในทางข้างทำให้กระแสน้ำที่ไหลมาปะทะตลิ่งด้านหน้า และจะค่อยๆ กัดเซาะตลิ่งด้านนั้นให้พังทลาย ในขณะที่เดียวกันตลิ่งด้านที่อยู่ตรงข้ามจะเกิดการทับถมงอกออกมา เมื่อนานเข้าก็ตัวไปประชิดกันเกิดเป็นพื้นที่ต่อเนื่องเช่นบริเวณพิกัดตำแหน่ง 455400 E, 1831300 N คลุมพื้นที่ประมาณ 200 ไร่ จะอยู่ในประเทศพม่าหากยึดแม่น้ำเมยเป็นหลักแบ่งปัน พื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นข้อพิพาทแนวชายแดน ทั้งนี้เพราะแม่น้ำเมยเป็นแม่น้ำพรมแดนยุทธศาสตร์ (strategic boundary)

การศึกษาพื้นที่น้ำท่วมบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่ใกล้เคียงในช่วงเดือนสิงหาคม 2540

จากอิทธิพลของพายุไต้ฝุ่นซิดา (ZITA STROM) ซึ่งก่อตัวขึ้นในทะเลจีนใต้ ในช่วงปลายเดือนสิงหาคม 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อให้มีฝนตกชุกหนาแน่นและหนักมากในภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม 2540 และตกต่อเนื่องหลายวัน จึงก่อให้เกิดอุทกภัยในภาคใต้ สภาพน้ำท่วมอย่างหนัก น้ำป่าไหลหลาก น้ำล้นตลิ่ง ตลอดจนดินถล่มในหลายจังหวัด สร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะที่จังหวัดชุมพร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี และตรัง ได้นำข้อมูล JERS-1 ระบบเรดาร์ ซึ่งมีคุณสมบัติในการทะลุเมฆจึงได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอท่าพระ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน ดอนสัก กาญจนดิษฐ์ บ้านนาสาร เวียงสระ พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอทุ่งใหญ่ ฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยปกติพื้นที่ศึกษาจะมีสภาวะ

น้ำท่วมเป็นประจำเกือบทุกปี โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงของลุ่มน้ำตาปี

จากการนำผลลัพธ์ของการทำ Data fusion ระหว่างข้อมูล 2 ช่วงระยะเวลาจามาจำแนกพื้นที่น้ำท่วม ด้วยวิธีการ Unsupervised classification พบว่ามีพื้นที่น้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาจำนวนประมาณ 300 ตารางกิโลเมตร

โครงการจัดตั้งศูนย์ภูมิภาคเพื่อการศึกษา และวิจัยด้านริโมทเซนซิง

1. การสัมมนาและฝึกอบรม

โครงการฯ ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในภูมิภาค รวม 2 ครั้ง ประกอบด้วย

1.1 เรื่อง “การใช้ข้อมูลดาวเทียมและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวางแผน อนาคต.” จัดโดยศูนย์ภาคเหนือ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ระหว่างวันที่ 23 - 28 ธันวาคม 2539 รวม 6 วัน โดยมีผู้เข้ารับการอบรม รวม 30 คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองจากจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ

1.2 เรื่อง “เทคโนโลยีรีโมทเซนซิง” จัดโดยศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ระหว่างวันที่ 21 - 30 พฤษภาคม 2540 รวม 8 วัน โดยมีผู้เข้ารับการอบรมรวม 30 คน เป็นข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในส่วนของการสัมมนา โครงการฯ ได้จัดให้มีการสัมมนาความร่วมมือกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในหัวข้อ “ความร่วมมือด้านริโมทเซนซิงกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย” ระหว่างวันที่ 1 - 6 ตุลาคม 2539 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา รวม 20 คน จากประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เครือข่ายข้อเสนอเทศสมุทรศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางทะเล

เครือข่ายข้อเสนอเทศสมุทรศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางทะเล

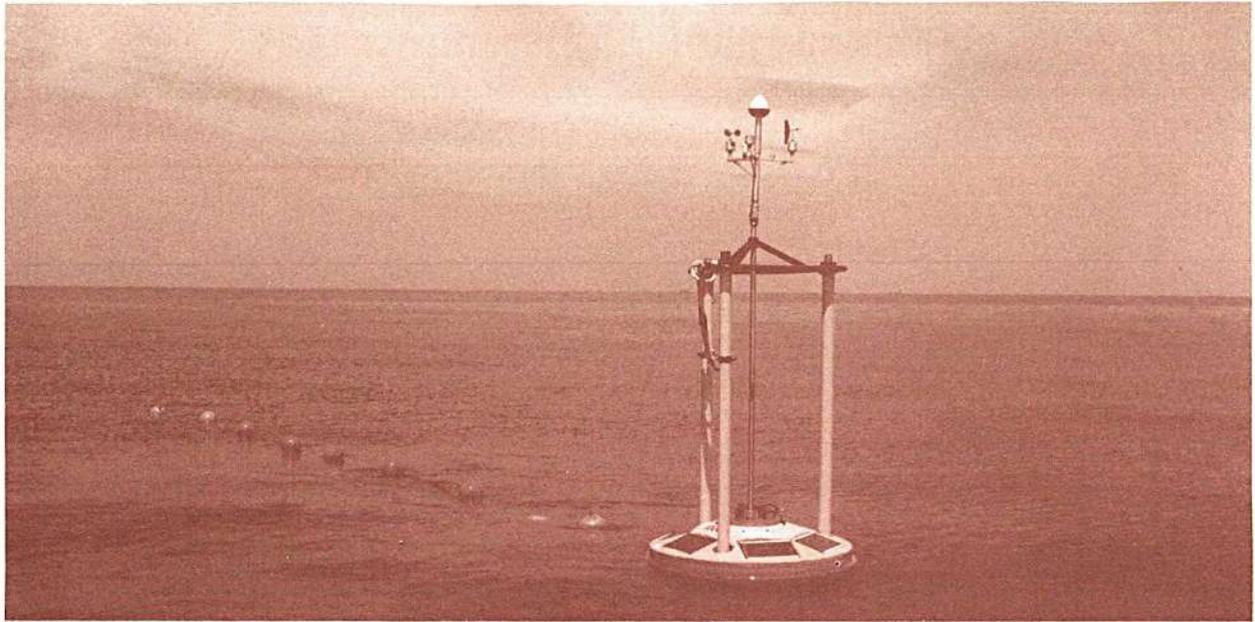
สำนักงานฯ ได้ดำเนินโครงการสำรวจสมุทรศาสตร์ฯ ต่อเนื่องในระยะที่ 2 ด้วยการวางทุ่นสำรวจฯ ใหม่ฝั่งอันดามัน 2 ทุ่น ข้อมูลสมุทรศาสตร์และอุทุนิยมวิทยาที่ได้เป็นชุดข้อมูลต่อเนื่องชุดใหม่ที่ที่น่าสนใจ และมีศักยภาพที่จะนำไปศึกษาวิจัยปรากฏการณ์ทางสมุทรศาสตร์ฝั่งตะวันตกของประเทศได้เป็นอย่างดี การสำรวจในอ่าวไทยยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง พร้อมๆ กับการนำเสนอข้อมูลสภาพสมุทรศาสตร์ และอุทุนิยมวิทยาของทุ่นในลักษณะของการประมวลสรุปรายสัปดาห์และรายเดือนที่สะดวกต่อการใช้งานทั่วไป

การแจกจ่ายข้อเสนอเทศในลักษณะเครือข่าย โดยพัฒนาสู่ระบบกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (NRCT BBS : NRCT Bulletin Board System) และระบบเครือข่ายใยแมงมุม หรือ NRCT WWW ซึ่งต่อเชื่อมเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งเป็นทางเลือกแก่ผู้ใช้บริการในลักษณะ on-line ที่สามารถเลือกเข้าสู่ระบบข้อเสนอเทศสมุทรศาสตร์ได้ โดย NRCT BBS หรือ NRCT WWW ซึ่งในกรณีหลังนี้ผู้ใช้ยังสามารถเข้าสู่การบริการข้อมูลทั่วไปของสำนักงานฯ ได้อีกด้วย โดยเข้าที่ตำแหน่ง <http://www.nrct.go.th>

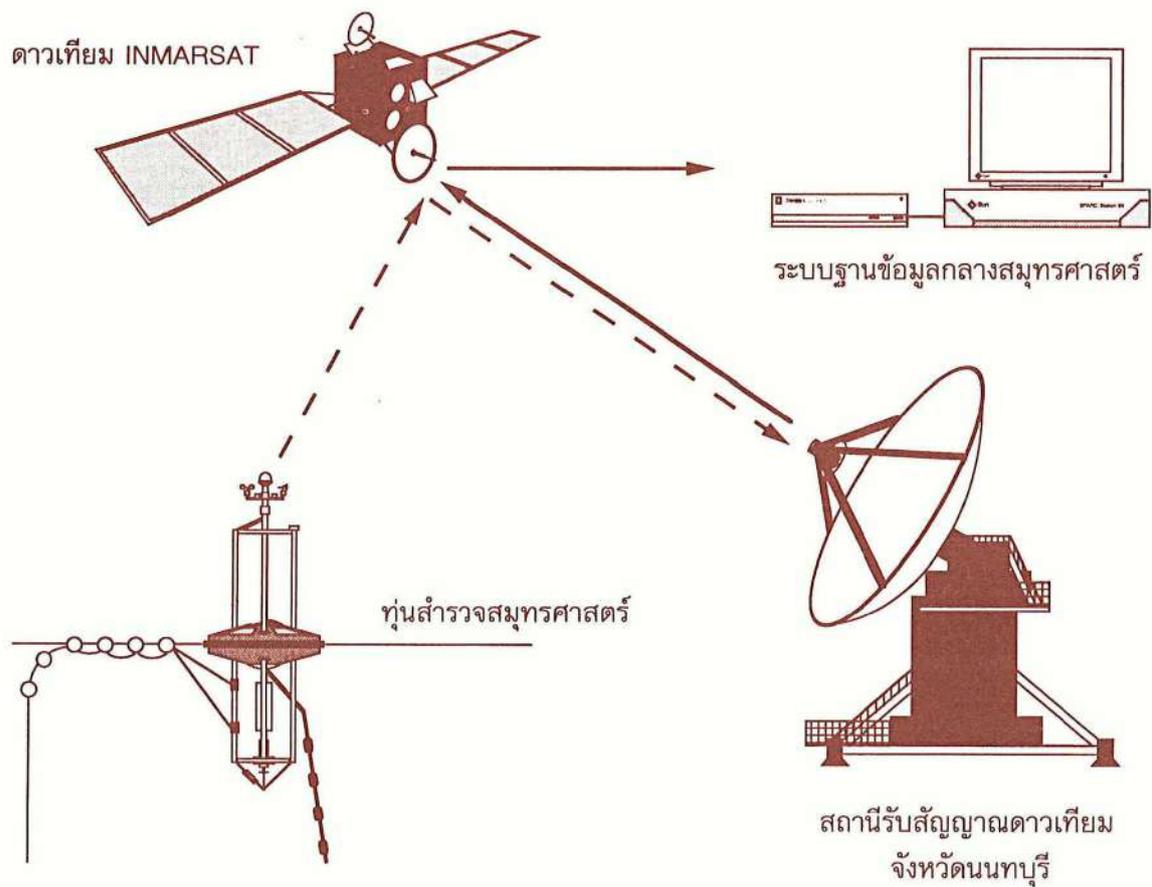
นับตั้งแต่ได้ดำเนินโครงการตั้งแต่ปลายปี 2535 และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสมุทรศาสตร์และอุทุนิยมวิทยา ไว้ในฐานข้อมูลของสำนักงานฯ เป็นต้นมา ได้มีผู้ใช้ทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน ได้ขอรับบริการข้อมูลเพื่อไปใช้ในการศึกษาและวิจัยด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาที่เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ของโครงการต่างๆ (Environmental Impact Assessment-ETA) เช่น การศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการไฟฟ้าพลังงานความร้อนเพชรบุรี โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมชลบุรี และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนแห่งใหม่ภาคใต้ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโรงกลั่นน้ำมันสุโขทัย จ.สงขลา และผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการวางท่อแก๊ซทานตะวัน นอกจากนี้ ยังมี การนำข้อมูลไปใช้ในกรณีศึกษา เพื่อการออกแบบโครงสร้างชายทะเล เช่น การศึกษาความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในการออกแบบเขื่อนกันทรายและคลื่น และชุดลอกร่องน้ำในอ่าวไทย การศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการสร้างท่าเรือขนถ่ายถ่านหิน บริเวณหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร ตลอดจนท่าเรือขนถ่ายน้ำมัน บริเวณด้านใต้ของเกาะสะเก็ด เป็นต้น

นอกเหนือไปจากการใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สำนักงานฯ ยังมีแผนงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในมหาสมุทรอินเดีย และแปซิฟิก ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการเข้าร่วมโครงการ NEAR-GOOS (North East Asian Regional-Global Ocean Observing System) บริหารโดย Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) ซึ่งเป็นโครงการเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลสมุทรศาสตร์โดยอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพื่อให้มีการใช้ข้อมูลได้อย่างกว้างขวางขึ้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และปรากฏการณ์ระดับภูมิภาค ตัวอย่างเช่น การศึกษาเกี่ยวกับ El Nino เป็นต้น

ผังภาพการรับ-ส่ง และถ่ายทอดสัญญาณจากทุ่นสำรวจ
ผ่านดาวเทียมอินมาแซท

แผนที่แสดงตำแหน่งศูนย์สำรวจสมุทรศาสตร์

การตรวจสอบโครงการวิจัย

การตรวจสอบโครงการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยประสานงานกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ให้จัดส่งโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณประจำปีให้สำนักงานฯ ตรวจสอบโครงการวิจัยและแผนงานวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานวิจัยส่วนรวม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางและคำแนะนำที่ได้แจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ สำนักงานฯ ได้พิจารณาเน้นหนักในเรื่องการป้องกันการวิจัยซ้ำซ้อน เพื่อการประสานงานและประโยชน์ร่วมกันระหว่างโครงการวิจัย ตลอดจนเพื่อประหยัดงบประมาณของประเทศที่มีอยู่จำกัด และสำนักงานฯ ได้ใช้ผลการตรวจสอบฯ ดังกล่าวประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปีตลอดมา

สำหรับการดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยในปีงบประมาณ 2541 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการตรวจสอบโครงการวิจัยจากการตรวจสอบฯ รายโครงการเป็นการตรวจสอบฯ ตามแผนงานวิจัย เพื่อพัฒนาประเทศและแผนงานวิจัยอื่น โดยแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยแผนการวิจัย 10 แผน ได้แก่ แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเกษตร แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาพลังงาน แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนงานวิจัยเพื่อ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านโทรคมนาคม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและการศึกษา และแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง และกฎหมาย ปรากฏว่าหน่วยงานส่วนใหญ่สามารถดำเนินการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อการตรวจสอบโครงการวิจัยตามแผนงานวิจัยได้ครบถ้วน

จากการสัมมนาเรื่อง “การตรวจสอบโครงการวิจัยของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เสนอของงบประมาณประจำปี” เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2539 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้นำข้อสรุปที่ได้จากการสัมมนา รวมทั้งข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ ภายหลังจากการสัมมนา ดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการตรวจสอบโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยและงบประมาณที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอเพื่อของงบประมาณประจำปี 2541 และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตรวจสอบสรุปได้ดังนี้

จำแนกตามหน่วยงานระดับกระทรวง

ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 หน่วยงาน ได้ส่งโครงการวิจัยให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตรวจสอบ จำนวน 3,301

โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจยจำนวน 3,258 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,574,694,890 บาท ไม่สนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 11 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 25,634,320 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจย ใหม่จำนวน 3 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 16,377,680 บาท และอื่นๆ จำนวน 29 โครงการ จำแนกเป็นไม่ของงบประมาณประจำปี จำนวน 28 โครงการ และไม่เป็นโครงการวจย จำนวน 1 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 8,916,520 บาท

จำแนกตามสาขาวิชาการ

โครงการวจยที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวจยแห่งชาติ ตรวจสอบ จำนวน 3,301 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท จำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านวิทยาศาสตร์ มีโครงการวจยทั้งหมดรวม 959 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 622,617,582 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจยจำนวน 944 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 572,361,742 บาท ไม่สนับสนุน 8 โครงการ งบประมาณ 25,381,000 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจยใหม่ จำนวน 1 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 16,047,120 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 8,827,720 บาท

ด้านเกษตรศาสตร์และชีววิทยา มีโครงการวจยทั้งหมดรวม 1,412 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 512,908,632 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 1,389 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 512,754,832 บาท

ไม่สนับสนุน 1 โครงการ งบประมาณ 65,000 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี 21 โครงการ และไม่เป็นโครงการวจย 1 โครงการ งบประมาณ 88,800 บาท

ด้านสังคมศาสตร์ มีโครงการวจยทั้งหมด 930 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 490,097,196 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 925 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 489,578,316 บาท ไม่สนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 2 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 188,320 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจย ใหม่ จำนวน 2 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 330,560 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี 1 โครงการ

จำแนกตามแผนงานวจย

โครงการวจยที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวจยแห่งชาติ ตรวจสอบ จำนวน 3,301 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท จำแนกได้ดังนี้

การวจยเพื่อพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยแผนงานวจยเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ 10 แผนงาน มีโครงการวจยทั้งหมด 3,320 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,579,868,532 บาท จำแนกเป็นแผนงานวจยเพื่อพัฒนาการเกษตร จำนวน 1,314 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 481,023,671 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม จำนวน 96 โครงการ งบประมาณการวจย 115,320,050 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาพลังงาน 24 โครงการ งบประมาณการวจย 13,336,194 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวน 206 โครงการ

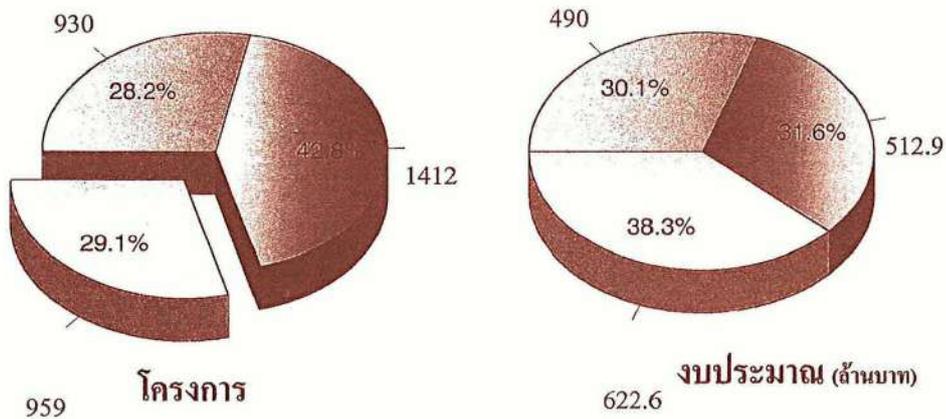
งบประมาณการวิจัย 74,607,203 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 32 โครงการ งบประมาณการวิจัย 158,307,564 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคม จำนวน 18 โครงการ งบประมาณการวิจัย 10,648,333 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน ๖2 โครงการ งบประมาณการวิจัย 328,290,174 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม จำนวน 262 โครงการ งบประมาณการวิจัย 31,930,969 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนา

ศักยภาพของคนและการศึกษา จำนวน 487 โครงการ งบประมาณการวิจัย 168,581,508 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองและกฎหมาย จำนวน 79 โครงการ งบประมาณการวิจัย 47,822,865 บาท

การวิจัยอื่น ประกอบด้วยแผนงานวิจัยอื่น ซึ่งนอกเหนือจากแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น 1 แผนงาน มีโครงการวิจัยทั้งหมด 80 โครงการ เป็นงบประมาณการวิจัย 45,754,878 บาท

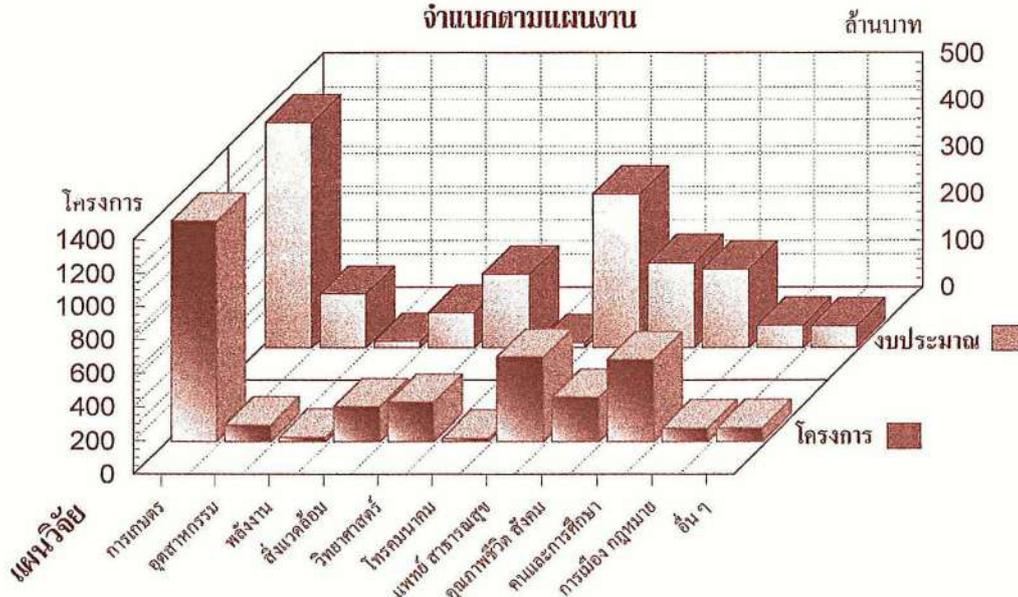
จำนวนโครงการและงบประมาณ ที่เสนอของบประมาณประจำปี 2541 จำแนกตามด้านวิชาการ

จำนวนโครงการและงบประมาณ
ที่เสนอของบประมาณประจำปี 2541
จำแนกตามด้านวิชาการ

การตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของบประมาณ ประจำปี 2541 จำแนกตามแผนงาน

การตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของบประมาณ ประจำปี 2541
จำแนกตามแผนงาน

สถานีวิทยุสิ่งแวดล้อมสะแกกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตั้งอยู่บริเวณเขาภูหลวง ตำบลอุ่มดมทรัพย์ กิ่งอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประมาณ 78 ตารางกิโลเมตร หรือ 50,000 ไร่ สภาพป่าของสถานีฯ เป็นป่าที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือเป็นป่าดิบแล้งและป่าเต็งรังที่ยังมีสภาพสมบูรณ์มากที่สุดในภูมิภาคแถบนี้

สถานีฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2510 เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในป่าดิบเขตร้อน คณะรัฐมนตรีมีมติในปี 2516 ให้สถานีฯ ดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารและนโยบายของคณะกรรมการวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยมีนโยบายหลักดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมของ พืช สัตว์ ดิน น้ำ ภูมิอากาศ รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคมในพื้นที่สถานีฯ และบริเวณชุมชนโดยรอบ

2. ป้องกันและรักษาป่า และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่สถานีฯ ให้คงสภาพอุดมสมบูรณ์ ตลอดจนบำรุงรักษาและฟื้นฟู พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ให้ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่นักวิชาการและนักวิจัยที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยในพื้นที่ของสถานีฯ

4. เป็นศูนย์ข้อมูลของการศึกษาวิจัยด้านนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจน

เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง

5. เพื่อเป็นนันทนาการและอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่หน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

สถานีฯ มีบทบาทสำคัญในการศึกษาวิจัยด้านนิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อม มีการจัดการที่ดี จนได้รับการยกย่องในที่ประชุมนานาชาติ และในปี พ.ศ. 2517 องค์การ UNESCO ได้ประกาศให้เป็น Biosphere reserve ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก นับแต่ก่อตั้งเป็นต้นมา มีผลงานวิจัยที่ดำเนินการในพื้นที่ของสถานีฯ มากกว่า 120 เรื่อง ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ สถานีฯ จึงเป็นที่รู้จักกันดีในวงวิชาการทั้งในและต่างประเทศ จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในพื้นที่สถานีฯ ทำให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางที่สำคัญในการศึกษาหรือวางแผนการจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยบางเรื่องสามารถถ่ายทอดไปสู่ประชาชนเพื่อความอยู่ดีกินดี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นอกจากนี้แล้ว ในบริเวณสถานีฯ ยังมีสัตว์ป่าและพืชที่หายาก ซึ่งนักวิจัยได้ค้นพบว่าปัจจุบันนี้มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น ถั่วแปบช้าง ชิงช้าชาลีสะแกราช และจิ้งเหลนด้วง ปักธงชัย เป็นต้น

ปัจจุบันสถานีฯ นอกจากเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้สำคัญที่คงความสมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งต่อประเทศแล้ว สถานีฯ ยังเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการภาคสนามสำหรับการศึกษาค้นคว้าและ

วิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งในแต่ละปีมีผู้สนใจทั้ง นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานต่างๆ และบุคคลทั่วไป ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ของสถานีฯ เป็นจำนวนมาก ดังเช่นการใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเก็บตัวของเยาวชนที่เป็นตัวแทนของประเทศ ในการไปแข่งขันโอลิมปิกทางด้านชีววิทยา หรือการพาเยาวชนของชาติศึกษาระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งยังมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในป่าแห่งนี้ เป็นต้น

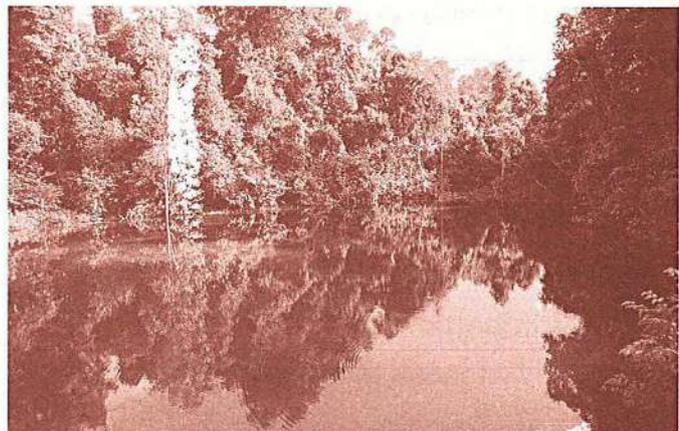
และเนื่องจากสำนักงานฯ ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์อันอนันต์ของระบบนิเวศของสถานีฯ จึงได้เสนอของบประมาณจากรัฐบาลในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติวิทยา และศูนย์ฝึกอบรมฯ

ในบริเวณสถานีฯ เพื่อประโยชน์ของบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ณ ป่าเสื่อมโทรมบริเวณสถานีฯ จำนวน 200 ไร่ และได้รับความร่วมมือจากการไฟฟ้านครหลวง ขอเข้าไปปลูกป่า ณ บริเวณป่าเสื่อมโทรม ด้านทิศใต้ของสถานีฯ จำนวน 200 ไร่ อีกด้วย ตลอดจนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะนักเรียน ครู และชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง กิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้กับประเทศของเราแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงพลังแห่งความสามัคคีครั้งสำคัญอีกด้วย

รูปสไลด์ 2 ภาพ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช
โดยชีววิธีแห่งชาติ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2514 โดยความช่วยเหลือเบื้องต้นจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในเรื่องบุคลากรและอาคารสถานที่ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลประเทศอังกฤษทางด้านครุภัณฑ์ และการบริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ฯ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปัจจุบันการดำเนินงานได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไทยผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทางด้านนักวิชาการ บุคลากรสมทบ และการดำเนินการ รวมถึงงบประมาณอุดหนุนการวิจัยด้วย

ศูนย์ฯ ดำเนินงานในลักษณะเป็นโครงการเครือข่ายและความร่วมมือ ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจรวมทั้งหมด 18 หน่วยงาน ภายใต้การประสานงานโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และการบริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ การดำเนินงานส่วนกลางอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ และมีศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาคต่างๆ คือ ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคกลาง ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น และศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคใต้ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หน่วยราชการอื่นๆ ที่ร่วมปฏิบัติงานในเครือข่ายโครงการดำเนินงานและโครงการวิจัยของศูนย์ฯ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และสำนักงานงบประมาณ

การดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทั้งทางด้านการบริหาร การดำเนินงานต่างๆ และงบอุดหนุนการวิจัย และในปีงบประมาณ 2539 ศูนย์ฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 18,607,600 บาท

หน้าที่หลักของศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ

1. ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา และดำเนินการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืช ทั้งทางการเกษตร การแพทย์ และสาธารณสุขโดยชีววิธี เพื่อเป็นการทดแทนและลดการใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงศัตรูพืช ศัตรูสัตว์ แมลงพาหะนำโรค และวัชพืช และเพื่อเป็นการอนุรักษ์คุณภาพของสภาพแวดล้อมแบบยั่งยืน

2. ให้การศึกษาและอบรมแก่นักวิชาการ นิสิต และนักศึกษา ในหน่วยงานของรัฐ และ สถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมไปถึงสาธารณชน เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืช โดยชีววิธี เพื่อแก้ไขการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกวิธี และเพื่อเป็นการช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้พ้นจากมลภาวะจากสารเคมีเหล่านั้น

3. ให้บริการในการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีทั้งทางด้านวิชาการ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสาร การบริการสังคม และการปฏิบัติงานทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

4. ส่งเสริม และเผยแพร่วิธีการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืชโดยชีววิธี ในระบบการบริหารศัตรูพืช และบริหารศัตรูพืชแบบบูรณาภาพในทุก รูปแบบ

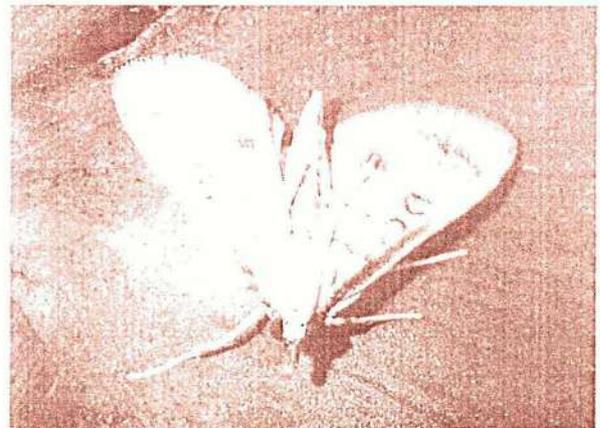
ในปีงบประมาณ 2540 ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววินทรีย์แห่งชาติ ดำเนินงานบริหารทั่วไป และการวิจัยในโครงการวิจัยต่างๆ รวม 45 โครงการ โดยเป็นโครงการวิจัยต่างๆ รวม 39 โครงการ และโครงการวิจัยร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ 6 โครงการ ประกอบด้วย

1. การดำเนินงานบริหารทั่วไป
2. โครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ฯ ส่วนกลาง 10 โครงการ
3. โครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาค 4 ศูนย์ฯ 15 โครงการ
4. โครงการวิจัยดำเนินการโดยสถาบันเครือข่ายและหน่วยงานร่วมอื่นๆ 13 หน่วยงานรวม 14 โครงการ
5. โครงการวิจัยร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ 6 โครงการ

6. โครงการบริการทางการศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิตศึกษา และการอบรม

ศูนย์ฯ ได้ทำการสำรวจแมลงศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พบศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชต่างๆ ตัวอย่าง เช่น แตนเบียนไซ้หนอนแก้วส้ม *Ooencyrtus papilionis* Ashmead แตนเบียนตัวหนอน และด้งด้หนอนแก้วส้ม 2 ชนิด คือ *Pteromalus puparum* L., *Brachymeria euplocae* หรือแตนเบียนหนอนโยผัก *Cotesia plutellae* และแตนเบียนหนอนกระทู้ผัก *Apanteles* sp. เป็นต้น และนอกจากการใช้แมลงควบคุมแมลงด้วยกันเองแล้ว ยังได้ใช้แมลงศัตรูธรรมชาติปราบปรามวัชพืช เช่น ด้วงวงผักตบชวา และผีเสื้อผักตบชวา ในการควบคุมการเจริญเติบโตของผักตบชวาตามแหล่งน้ำต่างๆ ด้วย

การศึกษาเชื้อสาเหตุโรคของวัชพืช เช่น เชื้อ *Alternaria* sp., *Curvularia* sp., *Colletotrichum* sp. ฯลฯ ได้มีการดำเนินการเช่นกัน

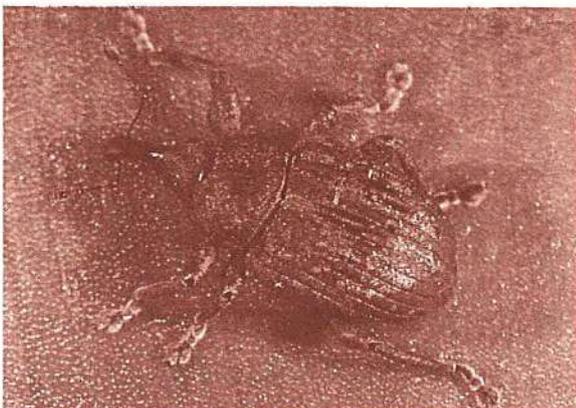
ผีเสื้อผักตบชวามีไอดิส
Sameodes albipunctalis

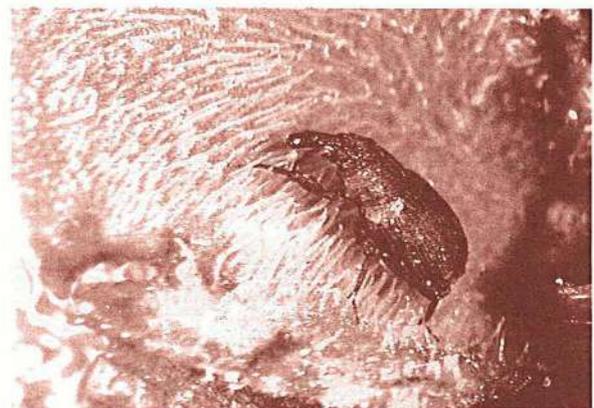
ผีเสื้อผักตบชวาชนิดา
Xubida infusella

ด้วงวงผักตบชวาลายบั้ง
Neochetina bruchi

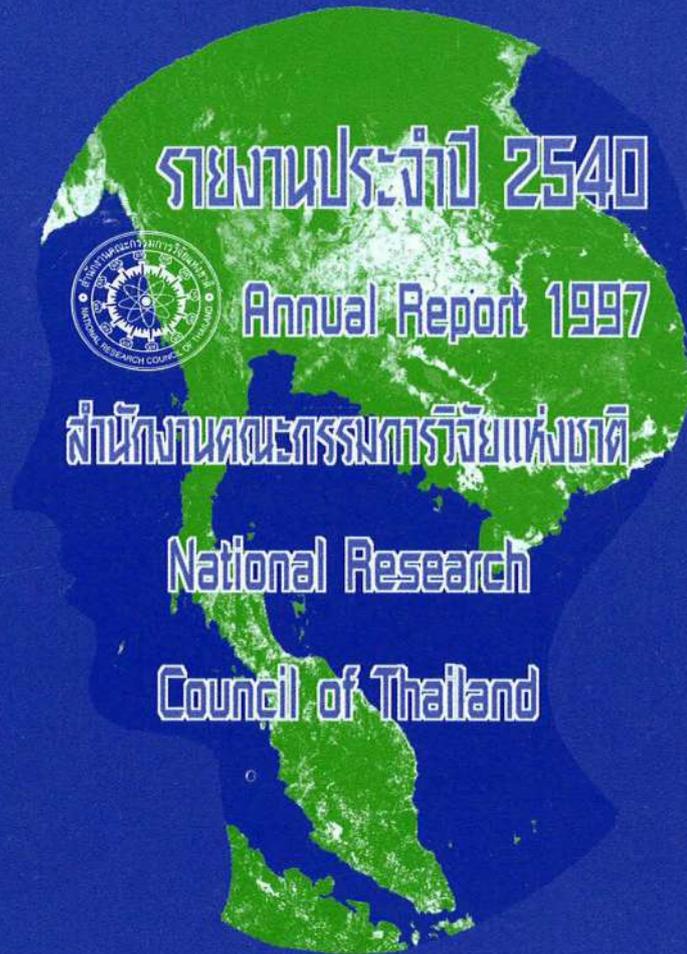

ด้วงวงผักตบชวาลายแฉ่ม
Neochetina elehorniae

ด้วงวงจอกหูหนู
Bagous sp. nr. *nodieri*

คเวสนา ปรมมา วฤษชา
การวฤษยนำมาซ่งยอคแห่งคววมรู้

๑๖.
18/1
2540
๑.1

ISBN 974-8441-29-6

ด้วยอภินันทนาการ
จาก
กองส่งเสริมการวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2502 โดยมีวัตถุประสงค์คือ การให้เป็นองค์กรกลางในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยของประเทศ เป็นหน่วยงานที่จะให้คำแนะนำชี้แนะรัฐบาลในการสร้างองค์ความรู้ด้วยการวิจัยเพื่อก่อให้เกิด “ปัญญา” ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและในกาลอนาคต

ตลอดระยะเวลา 38 ปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าว โดยได้ปฏิบัติภารกิจต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายข้างต้น โดยในรอบปีที่ผ่านมา สำนักงานฯ ได้จัดทำ นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ห้า พ.ศ. 2540-2544 เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัยของชาติในช่วงระยะเวลาใน 5 ปีข้างหน้า และในเวลาเดียวกันก็ได้เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการวิจัยของประเทศให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการคิดค้นและแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดปัญญาที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศโดยได้ดำเนินการให้ทุนวิจัย ฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักวิจัย แลกเปลี่ยนนักวิจัยไทยกับนักวิจัยชาวต่างประเทศเพื่อถ่ายทอดความรู้และสร้างปัญญาในทุกระดับ นอกจากนี้ยังได้เสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยโดยการให้สิ่งจูงใจแก่นักวิจัยเพื่อให้มีกำลังใจและขวัญในการทำงาน โดยจัดให้มีทั้งค่าตอบแทนในการทำงานวิจัยและรางวัลการวิจัยเพื่อเชิดชูเกียรติของนักวิจัยให้อยู่ในฐานะที่ดี มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมในสังคมได้

สำนักงานฯ ยังได้ร่วมมือในการวิจัยกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการวิจัย และนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศของเรา เพื่อให้อยู่ในฐานะที่เคียงบ่าเคียงไหล่ใกล้เคียงกับนานาอารยประเทศ

ภารกิจต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของภารกิจอีกมากที่สำนักงานฯ กำลังดำเนินการอย่าง มุ่งมั่นอยู่ในขณะนี้ เป้าหมายที่สำคัญก็คือการมุ่งวางรากฐานการวิจัยของประเทศทุกระบบเพื่อแสวงหาความรู้ ที่สำคัญด้วยการวิจัย ร่วมมือประสานงานกับองค์กรการวิจัย นักวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดความรู้และแสงสว่างแห่งปัญญา และนำปัญญาที่ได้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศของเราทั้งในปัจจุบันและอนาคต สมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

(นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

โครงสร้างและหน้าที่		3
- สภาวิจัยแห่งชาติ		4
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ		11
วิสัยทัศน์และปณิธานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ		12
ปรัชญา ศักดิ์นิยม และแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5		21
จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มในสภาวิจัยแห่งชาติ		24
ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย		29
รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ		32
วันนักประดิษฐ์		44
เสริมสร้างศักยภาพการวิจัยเพื่อการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี		46
ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ		53
การทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลน		56
ประสานงานความร่วมมือกับต่างประเทศ		60
เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอเทคโนโลยีการวิจัย		70
เครือข่ายข้อมูลสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม		72
เครือข่ายข้อเสนอเทคโนโลยีสมุทรศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางทะเล		83
การตรวจสอบโครงการวิจัย		87
สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช		92
ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ		95

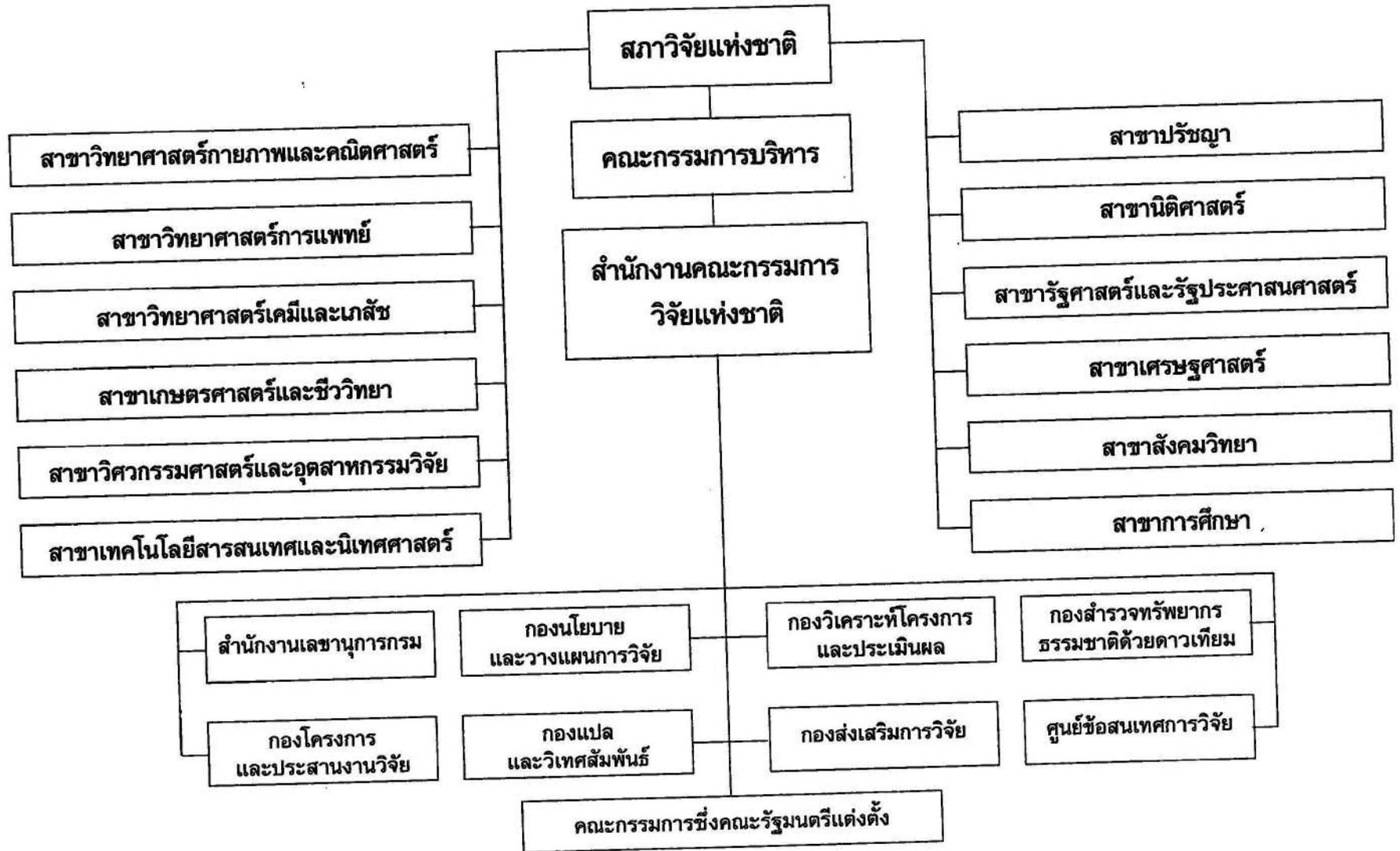
ภาคผนวก

	พ.	99
- งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540	18/1	100
- อัตรากำลังข้าราชการ	2540	103
- รายงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ	พ.1	104
- รายงานข้าราชการ ระดับ 8 ขึ้นไป	440	110
- คณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี		112

โครงสร้างและหน้าที่ ของสภาวิจัยแห่งชาติ

- 1 แผนภูมิสภาวิจัยแห่งชาติ
- 2 องค์ประกอบสภาวิจัยแห่งชาติ
- 3 คณะกรรมการบริหาร
- 4 การแบ่งส่วนราชการ

แผนภูมิสภาวิจัยแห่งชาติ

องค์ประกอบสภาวิจัยแห่งชาติ

นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

รองนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน

กรรมการอื่นๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

รองเลขาธิการฯ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เป็นที่ปรึกษา

สภาวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยตามที่รัฐมนตรีจะได้มอบหมายและพิจารณาข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอตามพระราชบัญญัติ แล้วทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี เสนอความคิดเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการเกี่ยวกับการวิจัยตามที่นายกรัฐมนตรีขอให้ดำเนินการ

คณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการสาขาวิชาการ 10 สาขา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและรองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และบุคคลอื่นๆ ไม่เกิน 5 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ

มีอำนาจหน้าที่ตามที่สภาวิจัยแห่งชาติจะได้มอบหมาย และกำกับการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ 12 สาขาวิชาการ

- สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์
- สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
- สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
- สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
- สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
- สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
- สาขาปรัชญา
- สาขานิติศาสตร์
- สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- สาขาเศรษฐศาสตร์
- สาขาสังคมวิทยา
- สาขาการศึกษา

คณะกรรมการสาขาวิชาการ มีหน้าที่

- กำหนดแนวนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ
- เสนอแนะแนวนโยบายการวิจัย กำหนดหัวข้อการวิจัยและโครงการวิจัย เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศ
- ดำเนินการสรรหาผู้วิจัยและกำกับการวิจัยภายใต้ความรับผิดชอบของสาขา
- เสนอแนะแนวนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการวิจัยในหน่วยงานของรัฐและเอกชน
- เสนอแนะแนวนโยบายและมาตรการในการร่วมมือประสานงานการวิจัยระหว่างหน่วยราชการ และระหว่างหน่วยราชการกับภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- เสนอแนะแนวทางและมาตรการในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์
- ให้คำปรึกษาแก่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในกรณีที่ได้รับการร้องขอ
- ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารฯ มอบหมาย

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ

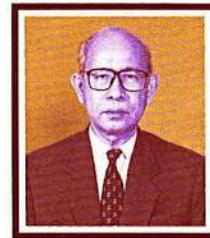
นายสีปพนธ์ เกตุทัต
ประธานกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ

นายอรดลสิทธิ์ เวชชาชีวะ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิจิตร ศรีสีอาน
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายเจตนา นาควิชะระ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิรุทธิ์ สายคนิด
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ
และคณิตศาสตร์

นายณัฐ ภมรประวัติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายเจริญ วัชรรังษี
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช

นายอนันติ อานาภิรม
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา

นายสุรินทร์ เศรษฐมนิต
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิศวกรรมศาสตร์
และอุตสาหกรรมวิจัย

นายวิทย์ วิศทเวทย์
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาปรัชญา

นายสรเสรีญ ไกรจิตติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขานิติศาสตร์

นายกรมล ทองธรรมาชาติ
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

นายวิรงษ์ รามางกูร
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาเศรษฐศาสตร์

นายจอมพล สวัสดิ์ยากร
ประธานกรรมการ
สภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาสังคมวิทยา

นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์
เลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและเลขานุการ)

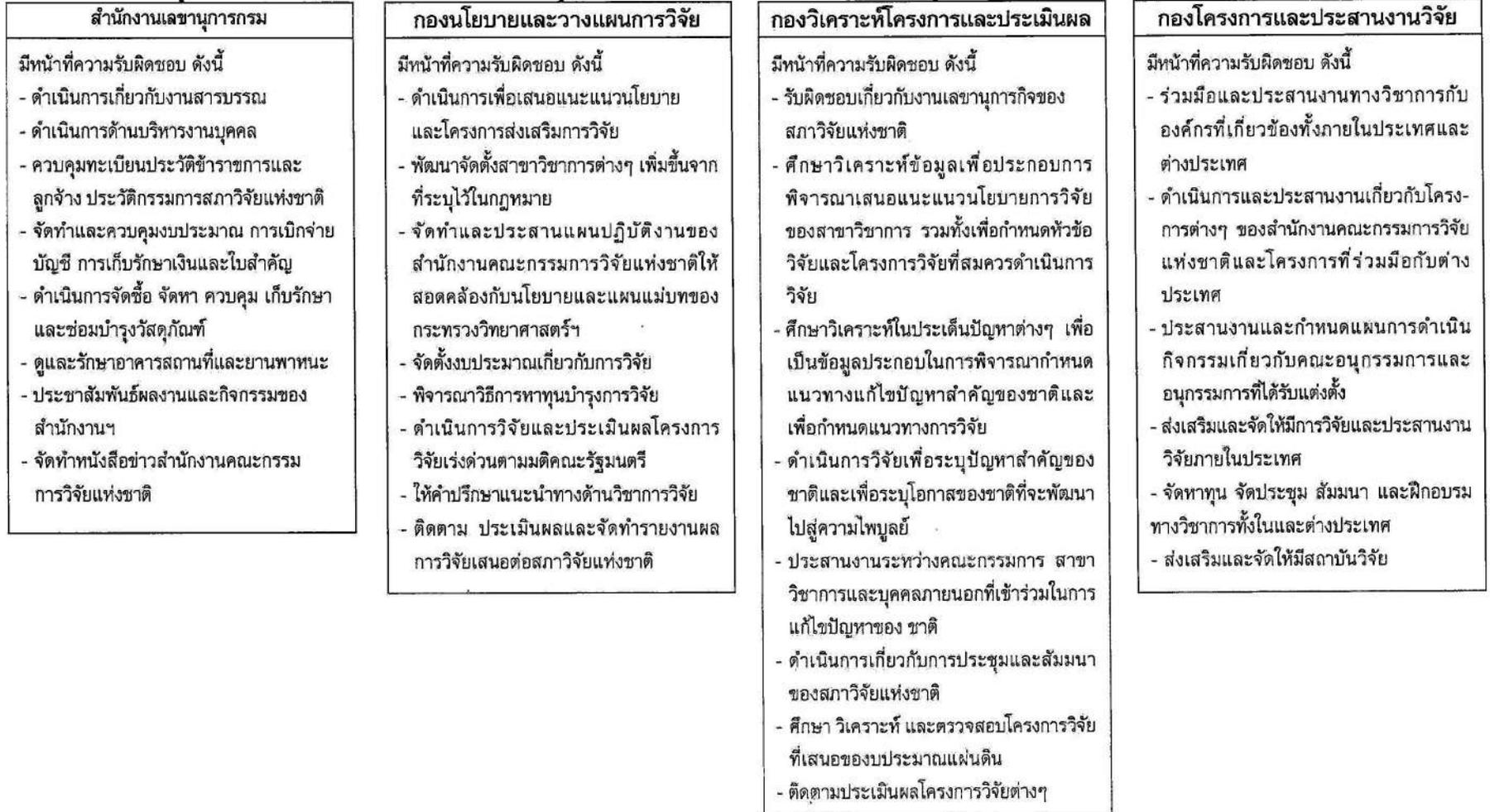
นางจุฑามณี เอี่ยมสุพรรณ
รองเลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

นางสาววนาศรี สามาน
รองเลขานุการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

การแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กองส่งเสริมการวิจัย

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- ส่งเสริมการวิจัยของประเทศ ทั้งในส่วนที่ดำเนินการเองและที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัย
- พิจารณาตรวจสอบโครงการวิจัยที่ขอรับทุน
- ติดตามประเมินผลโครงการวิจัยที่ขอรับทุน
- ดำเนินการฝึกอบรมด้านการวิจัย
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเข้ามาทำวิจัยของนักวิจัยชาวต่างประเทศ
- ดำเนินการเผยแพร่ผลการวิจัยไปยังผู้ใช้ประโยชน์

กองแปลและวิเทศสัมพันธ์

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- จัดแปลหนังสือและเผยแพร่
- พิจารณาความเหมาะสมและประสานความสัมพันธ์ก่อนทำความตกลงร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและหน่วยงานต่างประเทศ
- ดำเนินการและประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่อการวิจัยในด้านทุนการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม และสัมมนา
- ประสานงานวิจัยตามความร่วมมือกับต่างประเทศ
- แสวงหาทุนวิจัยและแหล่งวิจัยต่างประเทศ
- จัดทำวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ศูนย์สารสนเทศการวิจัย

มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

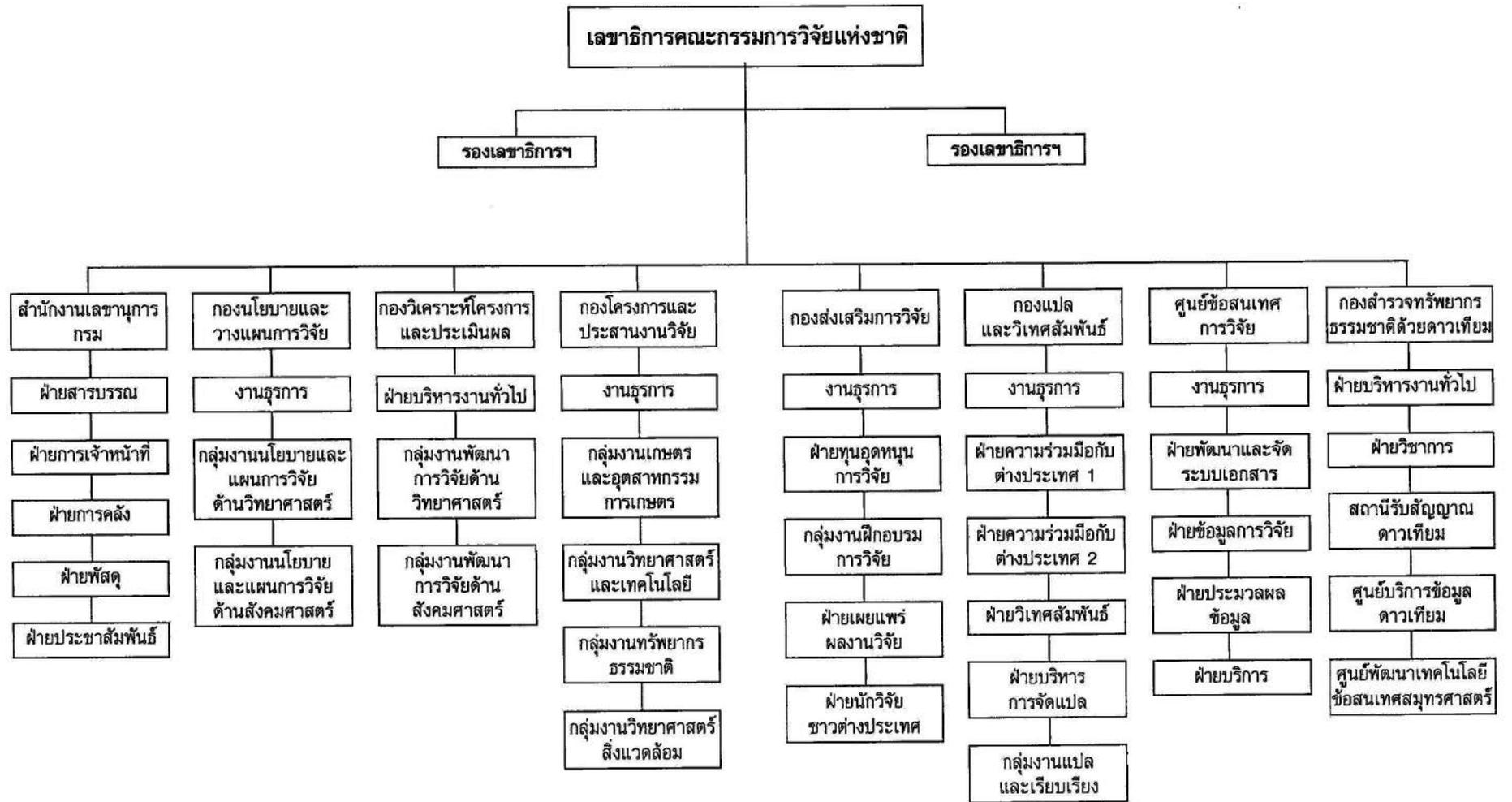
- จัดทำเอกสาร
- รวบรวมข้อมูลการวิจัย
- ดำเนินการจำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลและหนังสือ
- จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการวิจัย
- เป็นศูนย์ข้อมูลให้บริการสารสนเทศการวิจัย
- ทำหน้าที่ประสานงานในหน่วยงานสารสนเทศระดับชาติด้านต่าง ๆ

กองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ดังนี้

- ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรต่างๆ
- จัดตั้งสถานีรับสัญญาณดาวเทียมสำรวจทรัพยากรต่างๆ และรับสัญญาณข้อมูลจากดาวเทียม LANDSAT, NOAA, SPOT, MOS-1, ERS-1 และ JERS-1
- ผลิตข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียม
- ให้บริการข้อมูลดาวเทียม
- จัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่โครงการที่ใช้ดาวเทียม
- ติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี Remote Sensing
- ศึกษาวิจัยและพัฒนาทางเทคนิคในกระบวนการต่างๆ ของงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม
- จัดตั้งและบริหารโครงการศูนย์สมุทรศาสตร์และทรัพยากรทะเลแห่งชาติ

แผนภูมิสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะแนวนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัย ซึ่งเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 2) พิจารณาจัดตั้งสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากที่ระบุไว้ในมาตรา 17 แล้วเสนอต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 3) พิจารณาวិธีการหาทุนบำรุงการวิจัย และเสนอแนะสภาวิจัยแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งทุนเพื่อการวิจัย
- 4) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานการวิจัยต่อสภาวิจัยแห่งชาติ
- 5) ส่งเสริมและจัดให้มีการวิจัยและสถาบันการวิจัย
- 6) ประสานงานวิจัยของสาขาวิชาการต่างๆ
- 7) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยส่วนราชการและส่วนบุคคล
- 8) จัดให้มีทะเบียนนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการต่างๆ
- 9) มอบหมายให้ผู้รับมอบปฏิบัติการเฉพาะอย่างเกี่ยวกับการวิจัย
- 10) พิจารณาจัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการวิจัย
- 11) จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินรางวัลเกี่ยวกับการวิจัย
- 12) ติดต่อและส่งเสริมการร่วมมือกับสถาบันวิจัยและนักวิจัยในต่างประเทศ
- 13) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสภาวิจัยแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

จากหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ ทั้ง 13 ข้อดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก 4 ประการ คือ

1. การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ
2. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
3. การประสานงานการวิจัย
4. การปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์และปณิธานของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

- 1. การวิจัยของประเทศ
ที่พัฒนากับการวิจัยของไทย**
- 2. วิสัยทัศน์ด้านการวิจัย
ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550**
- 3. ปณิธานของสำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**

ววจยทัศน์และปณธานของ สำานักงานคณะกรรมการววจยแห่งชาติ

1. การววจยของประเทศที่พัฒนาากับการววจย ของไทย

ในประเทศที่พัฒนาไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันนี อังกฤษ ฝรั่งเศส สวีเดน ออสเตรเลีย หรือประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ไต้หวันต่างก็ใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตทางอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อพัฒนาประเทศโดยถือว้า “การววจยเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและเทคโนโลยีก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ” ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงทุ่มเททรัพยากรต่างๆ กับการววจยมากเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หยุดยั้งและถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐที่จะต้องให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ประเทศของตนเองมีความเจริญก้าวหน้าเหนือชาติอื่นๆ ดังที่ปรากฏให้เห็นในเชิงประจักษ์แก่สายตาโลกอยู่ทุกวันนี้แล้ว

สำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะได้มีการพัฒนางานววจยมาเป็นลำดับเป็นเวลานานพอสมควร แต่การววจยของไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนเช่นประเทศอื่นๆ ที่พัฒนาแล้วและยังไม่อาจใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้ ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีความพยายาม

ผลักดันให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการววจยและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ ได้กำหนดไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่รัฐจะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการววจย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5, 6, 7 และ 8 ก็ได้มีการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนการววจยไว้ รวมทั้งได้มีการจัดทำนโยบายและแผนการววจยของชาติมาตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปัจจุบัน รวม 5 ฉบับ มีการจัดตั้งกองทุนววจยขึ้น 2 - 3 กองทุนมีหน่วยงานววจยเพิ่มขึ้นหลายหน่วยงาน แต่โดยข้อเท็จจริงก็ไม่อาจผลักดันให้งานววจยทั้งระบบมีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลชี้วัดการลงทุนในด้านการววจยของไทย ซึ่งมีน้อยและยังไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก กล่าวคือ ภาพรวมค่าใช้จ่ายในการววจยและพัฒนาของประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมกันแล้วยังคงต่ำมาก เมื่อเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจของประเทศคือมีเพียงร้อยละ 0.13 ของ GNP ในปี 2538

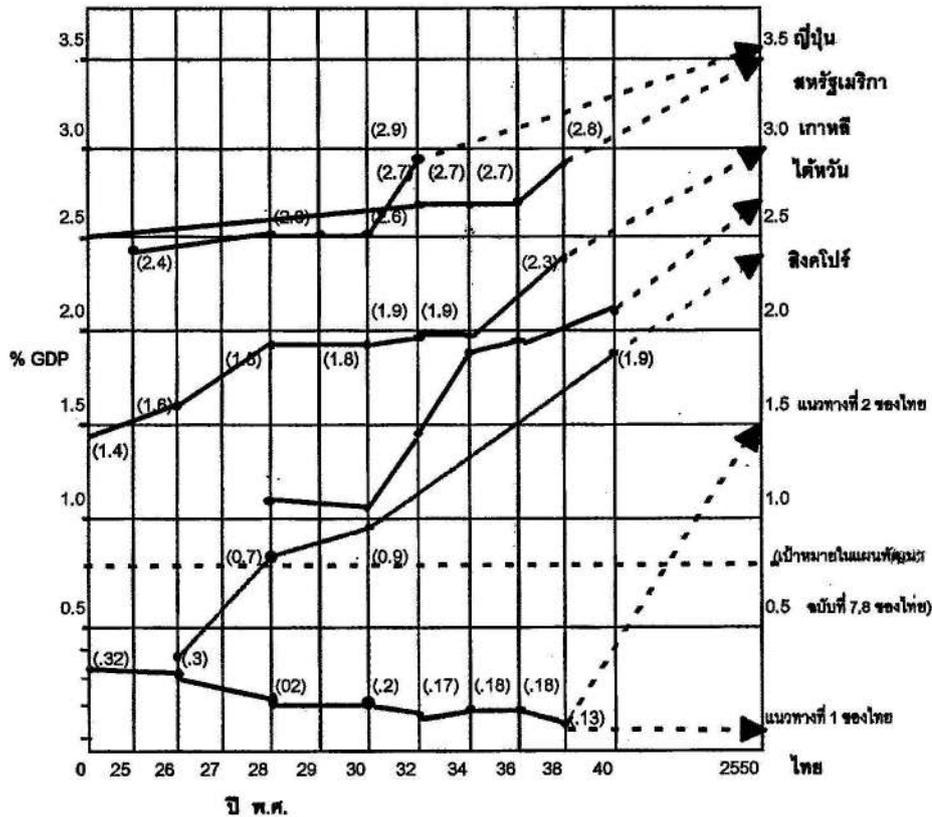
โดยภาครัฐลงทุนในด้านการววจยร้อยละ 84.4 และภาคเอกชนลงทุนเพียงร้อยละ 12.6 เท่านั้น ในขณะที่เป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 0.75 ของ GNP (ภาครัฐร้อยละ 0.50 ภาคเอกชนร้อยละ 0.25 ของ

* ววจยทัศน์ฯ จัดทำเสนอโดยที่ปรึกษาด้านการววจยทางสังคมศาสตร์ (บุญเจิด โสภณ) และที่ปรึกษาด้านการววจยทางวิทยาศาสตร์ (ขอบวิทย์ ลัมโพธิ์) สำานักงานคณะกรรมการววจยแห่งชาติ

GNP) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนางานวิจัยของ ไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง และเมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัด ในด้านการวิจัยของ ไทยกับประเทศต่างๆ ที่พัฒนาแล้วประเทศไทยนับ

ว่ายังล้าหลังประเทศอื่นๆ อยู่มากและประมาณ การว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า คือ ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยจะยิ่งล้าหลังในด้านการวิจัยมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลประมาณการดัชนีชี้วัดในตาราง ต่อไปนี้

1.1 งบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านการวิจัยของประเทศพัฒนาแล้วประเทศไทยในปี 2550 (ประมาณการ)

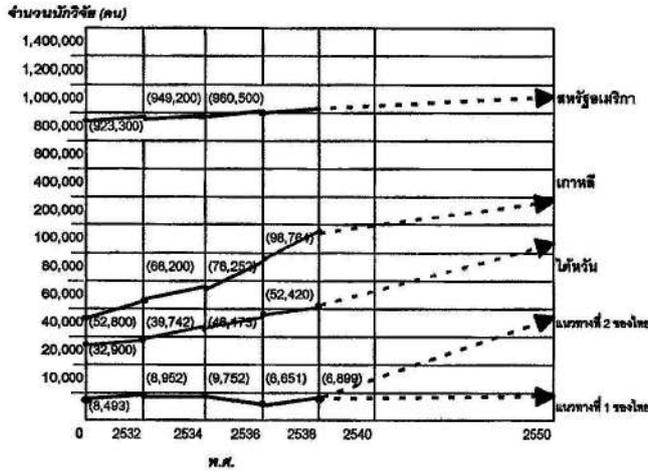

ค่าใช้จ่ายทางด้านการวิจัย % GDP (GNP)

ประเทศ	พ.ศ.	2530	2532	2534	2536	2540	2550
1. สหรัฐอเมริกา		2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	> 3.5
2. ญี่ปุ่น		2.6	2.9	3	3.2	3.4	> 3.5
3. เกาหลี		1.8	1.9	1.9	2.3	2.3	> 3.0
4. ไต้หวัน		1.0	1.4	1.7	1.8	1.8	> 2.5
5. สิงคโปร์		0.9	1.2	1.3	1.5	1.9	> 2.3
6. ไทย		0.2	0.2	0.2	0.2	0.13	< 0.2

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศที่พัฒนาแล้วในขณะนี้จะไม่เกินร้อยละ 3.5 ของ GDP เป้าหมายของประเทศต่างๆ ที่กำลังพัฒนาจะพยายามเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 ของ GDP

1.2 จำนวนนักวิจัยของประเทศพัฒนา กับของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550 (ประมาณการ)

จำนวนนักวิจัยต่อ 10,000 กำลังแรงงาน

ประเทศ	พ.ศ. 2530	2532	2534	2536	2540	2550 (ประมาณการ)
1. สหรัฐอเมริกา	66	71	76	81	91	116
2. เกาหลี	35	40	45	50	55	75
3. ไต้หวัน	35	40	45	50	55	75
4. ไทย	2	2	2	2	2	2

1.3 จำนวนหน่วยงานวิจัยของประเทศในเอเชียกับประเทศไทย

ประเทศ	ญี่ปุ่น (2539)	เกาหลี (2536)	ไต้หวัน (2536)	ไทย (2540)
1. สหรัฐอเมริกา	128**	200	*	5(กรม)+19(กอง)
2. มหาวิทยาลัย	*	1,025	315	25
3. เอกชน	*	1,596	*	35

* ไม่มีข้อมูล

** สถาบันวิจัยระดับชาติ

1.4 สัดส่วนการลงทุนทางด้านการศึกษาของภาครัฐและเอกชนของประเทศพัฒนา กับของประเทศไทย

ประเทศ	สัดส่วนการลงทุนภาครัฐ : เอกชน
1. สหรัฐอเมริกา	เอกชน 1.83 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.70 % GDP
2. ญี่ปุ่น	เอกชน 1.89 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.85 % GDP
3. สิงคโปร์	เอกชน 0.52 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.52 % GDP
4. ไทย	เอกชน 0.023 % GDP
	รัฐและอุดมศึกษา 0.15 % GDP

2. วิสัยทัศน์ด้านการวิจัยของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2550

ในอีก 10 ปีข้างหน้าของไทยคือ ในปี พ.ศ.2550 จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านมาในอดีต จนถึงปัจจุบันและทิศทางนโยบายของรัฐเท่าที่ผ่านมา และที่จะเป็นไปในอนาคตจะมี 2 แนวทางที่จะเป็นไปได้ คือ

แนวทางที่ 1. ถ้านโยบายและการส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติ ในปัจจุบัน

แนวทางที่ 2. ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศ ที่พัฒนาทั้งหลายทำอยู่

สภาพการณ์ด้านการวิจัยของไทยตาม 2 แนวทางดังกล่าว ควรจะเป็นดังนี้

ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุน การวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่าง ปัจจุบันนี้	ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย อย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนา ทั้งหมด
<ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยจะยังคงอยู่ที่ระดับ ไม่เกิน 0.20 % ของ GDP 2. จำนวนนักวิจัยจะยังคงมีประมาณไม่เกิน 20,000 คน หรือประมาณไม่เกิน 3-4 คน ต่อ 10,000 กำลังแรงงาน 3. นักวิจัยซึ่งเป็นปัญญาชนของชาติส่วนใหญ่ จะมี <ul style="list-style-type: none"> ■ รายได้ไม่เพียงพอ ■ ไม่มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ■ ชาคนักวิจัยอาชีพ 4. นักบริหารงานวิจัยยังคงขาดแคลนส่วนหนึ่ง เป็นมือสมัครเล่นและมีส่วนทำให้ระบบงาน วิจัยล่าช้า 5. องค์กรที่เกี่ยวกับการวิจัย <ul style="list-style-type: none"> ■ องค์กรวิจัยในระดับนโยบายของชาติ คือ สภาวิจัยแห่งชาติ จะยังไม่สามารถมีบทบาท ที่ควรจะเป็นในระดับชาติ ■ องค์กรวิจัยในระดับกรมภาครัฐจะไม่เพิ่มขึ้นเลย ■ องค์กรวิจัยภาคเอกชนจะมีไม่เกิน 100 บริษัท 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยควรอยู่ที่ระดับไม่น้อย กว่า 1.5% ของ GDP 2. จำนวนนักวิจัยควรมี 40,000 - 50,000 คน หรือประมาณ 30 - 35 คน ต่อ 10,000 กำลัง แรงงาน 3. นักวิจัยซึ่งเป็นปัญญาชนของชาติ <ul style="list-style-type: none"> ■ มีรายได้ที่เหมาะสมกับบทบาทใน ทางสังคม ■ มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ■ มีนักวิจัยอาชีพเพียงพอ 4. ■ มีนักบริหารงานวิจัยมืออาชีพเพียงพอ <ul style="list-style-type: none"> ■ ระบบงานวิจัยจะก้าวหน้าและพัฒนาดีขึ้น 5. องค์กรที่เกี่ยวกับการวิจัย <ul style="list-style-type: none"> ■ สภาวิจัยแห่งชาติจะต้องทำหน้าที่ดูแล ด้านนโยบายการวิจัยของชาติได้ทั้งหมด ■ องค์กรวิจัยภาคเอกชนควรมีมากขึ้น ไม่น้อยกว่า 1,000 บริษัท

<p>ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่างปัจจุบันนี้</p>	<p>ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนาทั้งหลาย</p>
<p>6. สัดส่วนการลงทุนในการวิจัยระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน = 80 : 20</p> <p>7. ความร่วมมือในการวิจัยระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะดีขึ้นบ้าง แต่ไม่มากนัก</p> <p>8. ทิศทางและเป้าหมายการวิจัยของชาติจะยังคง</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจน ■ กระจัดกระจายผลงานนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย <p>9. ผลงานวิจัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ผลงานวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จะยังมีจำนวนน้อย <p>10. บรรยากาศในการทำวิจัย ในภาครัฐ จะยังคงเป็นเหมือนกับระบบบริหารอื่นๆ ที่จะดึงให้งานวิจัยไม่พัฒนาฯ ต่อไป</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ จะมีความพยายามแยกสถาบันวิจัยออกเป็นอิสระจากระบบราชการ <p>11. จะยังคงมีการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศในอัตราที่สูงมากกว่าปัจจุบัน (ประมาณ 100,000 ล้านบาทต่อปี)</p> <p>12. การสะสมความรู้ของคนในชาติ จะล้าหลังมากกว่าเดิม</p>	<p>6. สัดส่วนในการลงทุนวิจัยระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน = 50 : 50</p> <p>7. มีความร่วมมือในการวิจัยระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์</p> <p>8. ทิศทางและเป้าหมายการวิจัยของชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ มีเป้าหมายชัดเจนที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่สังคม ■ ผลงานไม่กระจัดกระจายใช้ประโยชน์ได้มาก <p>9. ผลงานวิจัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ จะมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น <p>10. มีระบบและบรรยากาศในการทำวิจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัยมากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มีความคล่องตัว ■ ระบบและระเบียบการเงินเกื้อหนุนต่องานวิจัย <p>11. การซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศจะลดลง มีการใช้เทคโนโลยีที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ</p> <p>12. มีการสะสมความรู้ที่ได้จากการวิจัยในระดับชาติมากขึ้น</p>

<p>ถ้านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของรัฐเป็นไปตามสภาพปกติอย่างปัจจุบันนี้</p>	<p>ถ้ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจังเหมือนกับประเทศที่พัฒนาทั้งหลาย</p>
<p>13. จะมีความล้าหลังในการพัฒนาเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นระหว่างไทยกับประเทศในกลุ่มเอเชีย</p> <p>14. ระบบการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกภายในประเทศจะยังคงไม่สามารถผลิตบัณฑิต เพื่อสนองความต้องการสร้างนักวิจัยอย่างเพียงพอ</p> <p>15. แม้ว่าระบบข้อมูลข่าวสารจะเป็นยุคโลกไร้พรมแดน แต่การถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงระหว่างประเทศจะยังคงมีอย่างจำกัดและปกปิด</p> <p>16. ระบบเศรษฐกิจอยู่บนฐานของทรัพยากรเทคโนโลยีจากต่างประเทศและจะพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีไม่ได้เลย</p>	<p>13. มีการพัฒนาใกล้เคียงกับประเทศต่างๆในกลุ่มเอเชียที่พัฒนาแล้ว</p> <p>14. ระบบการศึกษาในระดับปริญญาโท-เอก เกื้อกูลต่อการผลิตบัณฑิต เพื่อสร้างนักวิจัยตามนโยบายการวิจัยของชาติ</p> <p>15. ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในด้านการวิจัย จะขยายขอบเขตออกไป เป็นการวิจัยร่วมกันระหว่างประเทศ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงมากยิ่งขึ้น</p> <p>16. ระบบเศรษฐกิจอยู่บนฐานของเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นเองและพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยีได้พอสมควร</p>

3. ปณิธานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานวิจัยของชาติโดยส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ของสภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2507 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315 พ.ศ. 2515 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515

จุดมุ่งหมายในการก่อตั้งสภาวิจัยแห่งชาติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็เพื่อให้มีหน้าที่ “เกี่ยวกับการวิจัยตามที่คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายและพิจารณาข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอตามพระราชบัญญัติแล้วทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี กับมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการเกี่ยวกับการวิจัยตามที่นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ดำเนินการ” (ม.6 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315) และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่ โดยสรุปได้ดังนี้คือ

- 1) เสนอแนะนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัยต่อคณะรัฐมนตรี
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
- 3) ร่วมมือและประสานงานการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 4) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (ม. 11 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315)

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลก สถานการณ์ของประเทศต่างๆ รวมไปถึงสถานการณ์ของประเทศไทย สภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบดูแลด้านการวางแผนนโยบายการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยของประเทศ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา มีผลงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางวิชาการมากมาย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ และผลกระทบที่ส่งผลถึงประเทศไทย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวดังกล่าว ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เหล่านี้ ประเทศต้องการองค์กรทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมาสนับสนุนองค์กรการปฏิบัติการงานต่างๆ ของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อสามารถมองสถานการณ์เศรษฐกิจของโลกได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งจะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในอนาคต โดยให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา สภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตั้งปณิธานที่จะเห็นงานวิจัยของชาติเจริญก้าวหน้าและพัฒนาและมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงโดยมี**ปณิธานที่จะดำเนินการดังนี้**

1) เป็นองค์กรกลางทางวิชาการในระดับชาติที่จะสามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยดังนี้

- ประเมินภาพรวมของสถานการณ์

วิจัยของประเทศ

- ชี้แนะแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยความรู้ที่เกิดจากการวิจัย
- มีบทบาทสำคัญที่จะกระตุ้นให้การวิจัยของประเทศมีมาตรฐานสูงยิ่งๆ ขึ้นไป
- ระบุปัญหาสำคัญของชาติ (complex issue) และสิ่งที่เป็นโอกาสของชาติที่จะสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

2) เป็นองค์กรกลางที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายทิศทางการวิจัยและแผนการวิจัยของชาติให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยของหน่วยงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณและกำลังคนในด้านการวิจัยด้วย

3) เป็นองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติโดยส่วนรวมทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
- สร้างสิ่งจูงใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่นักวิจัยและสถาบันการวิจัยในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้รางวัลนักวิจัย ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ รางวัลสถาบันวิจัยดีเด่น เป็นต้น
- สร้างบรรยากาศในการทำงานวิจัยให้เหมาะสม
- ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัย

4) เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูลข้อสนเทศในด้านการวิจัยทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์สำหรับผู้ประสงค์จะทำ

การค้นคว้าและเป็น clearing house เพื่อไม่ให้เกิดการวิจัยซ้ำซ้อน โดยเป็นศูนย์ข้อมูลการวิจัยที่สมบูรณ์และทันสมัย

5) เป็นหน่วยงานกลางในการร่วมมือประสานงานกับสถาบันการวิจัยและนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก ในด้าน

- การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์งานวิจัย
- แลกเปลี่ยนผลงานวิจัย
- การร่วมมือวิจัยกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก
- การอำนวยความสะดวกให้แก่นักวิจัยชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย
- ประเมินสถานภาพขององค์ความรู้ต่างๆ ในด้านการวิจัยที่สำคัญในต่างประเทศ

6) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยหรือหน่วยงานวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Center of Excellence) เพื่อดำเนินการวิจัยในปัญหาที่สำคัญของชาติในระยะยาว ให้มากขึ้น

7) ส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยของชาติ ในด้านต่างๆ คือ

- พัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
- ให้นักวิจัยมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
- ให้นักวิจัยมีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสม
- ให้มีนักบริหารงานวิจัยมืออาชีพอย่างเพียงพอ

8) จัดตั้งกองทุนการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อความคล่องตัวในการทำงานวิจัย โดยกองทุนเหล่านั้นจะต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากกองทุนของส่วนราชการอื่นที่มีอยู่ โดยเงินที่ได้จากกองทุนอาจจัดเก็บจากภาษีสินค้าเข้า - ออก รวมทั้งการจัดให้มีเงินอุดหนุนการวิจัยที่คล่องตัวภายในหน่วยงานวิจัยภาครัฐ

9) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้ลงทุนในการวิจัย สร้างสิ่งจูงใจต่างๆ เพื่อให้ภาคเอกชนลงทุนในการวิจัยมากขึ้น

10) แสวงหาทรัพยากรทางด้าน การวิจัยและการให้ได้ว่าซึ่งทรัพยากรดังกล่าว

11) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญ คือ

- การวิจัยเพื่อให้ได้ ผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตที่มีศักยภาพที่จะสามารถสนับสนุนอุตสาหกรรม การส่งออกของประเทศ
- การวิจัยเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชน ที่จะสามารถถือฤกษ์ต่อการเพิ่มพูนรายได้ให้สามารถดำรงชีพได้ในสภาวะการณ์ของความเปลี่ยนแปลงของโลก
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพของชีวิตที่ดี และมีความสุขในชีวิตตามสถานภาพของแต่ละบุคคล

12) ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้งานวิจัยของชาติก้าวไปข้างหน้าช่วยพัฒนาชาติบ้านเมือง สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นตามที่มุ่งหวัง และสามารถที่จะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับประเทศเพื่อนบ้านที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย

**ประชุมทัศนนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ
ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)**

ปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ คือการเสนอแนะนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัย ซึ่งสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีต่อสภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานฯ ได้ปฏิบัติตามหน้าที่นี้ โดยได้จัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติมาแล้ว จำนวน 5 ฉบับ ซึ่งเป็นนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ได้แก่ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520 - 2524) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525 - 2529) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534) ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - 2539) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)

การจัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้นำเสนอแนวคิดและทิศทางการวิจัยของชาติต่อสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งได้รับความเห็นชอบในการประชุมประจำปี 2538 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2538 หลังจากนั้นสำนักงานฯ ได้จัดทำรายละเอียดของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ตามแนวคิดและทิศทางการวิจัยดังกล่าว และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการวิจัยของประเทศ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

แห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2539 ได้มีมติเห็นชอบ พร้อมทั้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ใช้นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติดังกล่าวเป็นแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติการวิจัยต่อไป

เพื่อให้นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยถึงสาระสำคัญและแนวทางในการดำเนินงานที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงได้จัดให้มีการปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ในรูปแบบของการประชุมซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2540 ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา โดยมี ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นาย ยิ่งพันธ์ มนะสิการ) เป็นประธานเปิดการประชุม และมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งในฐานะผู้จัดทำนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันอุดมศึกษา ภาคธุรกิจเอกชนและเอกชนไม่คำกำไร ซึ่งมาร่วมการประชุมนี้มากกว่า พันคน

การประชุมดังกล่าวประกอบด้วยการบรรยายพิเศษเรื่อง “แนวคิดการวิจัย และพัฒนาในอนาคตของประเทศไทย” โดยศาสตราจารย์ สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการบริหารสภา

วิจัยแห่งชาติ การอภิปรายเรื่อง “แนวคิดและสาระสำคัญของนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544)” โดยรองศาสตราจารย์สมชอบ ไชยเวช จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นายนิศย์ จันทรมังคละศรี จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย รองศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประสาทกุล จากมหาวิทยาลัยมหิดล และการอภิปรายเรื่อง “การบริหารการวิจัยของประเทศ” โดยนายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์ จากสำนักงบประมาณ นายวิโรจน์ ตันตราภรณ์ จากกลุ่มบริษัทพีเอ็มอี นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายให้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมอีกด้วย

หลังจากการประชุมปฐมทัศน์นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) และการเผยแพร่เอกสารนโยบายและแนวทางการวิจัยฉบับดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแล้ว สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติยังได้จัดทำแผนงานวิจัยของชาติ ตามนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ซึ่งแบ่งออกเป็นแผนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ แผนงานบริหารการวิจัย และแผนงานวิจัยเร่งด่วนเพื่อรองรับสถานการณ์เศรษฐกิจถดถอย ซึ่งอยู่ในระหว่างการนำเสนอสภาวิจัยแห่งชาติ

**จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่ม
ในสภาวิจัยแห่งชาติ**

จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มในสภาวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) และประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ 315) ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 สรุปได้เป็น 4 ประการคือ การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย การประสานงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นอกจากนี้หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการพิจารณาจัดตั้งสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากที่ระบุไว้ในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ซึ่งสาขาวิชาการตามมาตรา 17 มี 10 สาขา ดังนี้

- (1) สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และคณิตศาสตร์
- (2) สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (3) สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
- (4) สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
- (5) สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
- (6) สาขาปรัชญา
- (7) สาขานิติศาสตร์
- (8) สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- (9) สาขาเศรษฐศาสตร์
- (10) สาขาสังคมวิทยา

การจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติ ได้เคยมีการนำเสนอคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติมาแล้วหลายครั้ง เพราะสาขาวิชาการต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 17 นั้นได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานถึงเกือบ 40 ปี แล้ว แต่ในปัจจุบันสาขาวิชาการต่างๆ ได้มีการพัฒนาไปเป็นอันมาก จึงทำให้สาขาวิชาการดังกล่าวข้างต้นไม่ครอบคลุมถึงสาขาวิชาการที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไป โดยในปี 2535 สภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้ตระหนักเห็นความสำคัญองงานด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ และได้พิจารณาเห็นว่าสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติยังไม่ครอบคลุมงานวิจัยในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ (Space Sciences and Technology : SST) จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ให้สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศเป็นสาขาที่ 11 ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการพร้อมกับเห็นควรให้เพิ่มสาขาวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์อีก 1 สาขา โดยแบ่งสาขาปรัชญาซึ่งประกอบด้วย 10 กลุ่มวิชาที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันออกเป็นสองสาขาวิชาการและมอบให้ประธานกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาปรัชญาพิจารณาดังชื่อของสาขาวิชาการที่จะเพิ่มใหม่อีก 1 สาขาด้วย ซึ่งในปี 2536 คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญาได้นำ

เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ โดยตั้งชื่อสาขาที่จะจัดตั้งเพิ่มใหม่ทางด้านสังคมศาสตร์ที่แยกออกมาจากสาขาปรัชญาว่า “สาขาพฤติกรรมศาสตร์” ประกอบด้วย กลุ่มวิชา จิตวิทยา การศึกษา บรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ โบราณคดี และนิเทศศาสตร์ แต่ยังไม่มียกยุดีเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติ

ในปี 2539 ได้มีการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยอีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา มีความเห็นว่าสาขาปรัชญาประกอบด้วยกลุ่มวิชาการมากกว่าสิบกลุ่ม แต่ละกลุ่มวิชาการมีลักษณะเป็นเอกเทศเป็นสาขาหลักในตัวเอง ทำให้การดำเนินงานของสาขาปรัชญาทั้งทางด้านวิชาการและการบริหารการวิจัยไม่ราบรื่นเท่าที่ควร จึงเห็นควรเพิ่มสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติอีก 1 สาขา คือ “สาขาการศึกษา” ซึ่งแยกออกมาจากสาขาปรัชญา โดยปรับปรุงสาขาปรัชญาเดิมเป็นดังนี้

1. สาขาปรัชญา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษา วรรณคดี ศาสนา สถาปัตยกรรม และศิลปะ
2. สาขาการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ และนิเทศศาสตร์

และได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มใหม่ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย นายวิจิตร ศรีสอาน นายวิทย์ วิศทเวทย์ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2539

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติมีสามประการด้วยกันคือ

ประการที่หนึ่ง เพื่อให้ครอบคลุมถึงสาขาวิชาการที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ประการที่สอง เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและสอดคล้องกับหลักการแบ่งสาขาวิชาการตามระบบมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไป

ประการที่สาม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ และสาขาการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวมต่อไป

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงสาขาวิชาการของสภาวิจัยแห่งชาติได้พิจารณาถึงแนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออย่างมหาดศาลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลก ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์ใหม่เหล่านี้ ซึ่งปัจจุบันหลักสำคัญที่ควบคู่ไปด้วยกันคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต จึงเห็นสมควรให้จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มใหม่อีก 2 สาขา คือ

1. สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
2. สาขาการศึกษา

ในขณะเดียวกัน ได้ขอความร่วมมือไปยังสาขาวิชาการต่างๆ ให้พิจารณาปรับปรุงกลุ่มวิชาการในแต่ละสาขา และได้นำเสนอผลการพิจารณาพร้อมทั้งร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสาขาวิชาการ

ในสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ..... ต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติด้วย ซึ่งคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้เห็นชอบด้วยตามข้อเสนอและให้นำเสนอเรื่องการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติ และร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อสภาวิจัยแห่งชาติต่อไป

สภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานสภาวิจัยแห่งชาติในการประชุมสภาวิจัยแห่งชาติประจำปี 2539 เมื่อวันศุกร์ที่ 25 ตุลาคม 2539 ณ ทำเนียบรัฐบาลโดยมี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมัคร สุนทรเวช) ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติอีก 2 สาขาตามที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอ

ต่อมา กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติในหลักการให้จัดตั้งสาขาวิชาการเพิ่มขึ้นในสภาวิจัยแห่งชาติตามร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2540 ได้มีมติอนุมัติในหลักการ และได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วดังปรากฏในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 114 ตอนที่ 21 ก วันที่ 19 มิถุนายน 2540 และสำนักงานฯ ได้นำเสนอรายงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ และสาขาการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้ง ต่อไปแล้ว

ปัจจุบัน สภาวิจัยแห่งชาติมีสาขาวิชาการรวม 12 สาขา และแต่ละสาขาวิชาการประกอบด้วยกลุ่มวิชาการต่างๆ ดังนี้

1. สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ ฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลกและอวกาศ ธรณีวิทยา อุทกวิทยา สมุทรศาสตร์อุทุนิยมวิทยา ฟิสิกส์ของสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์การแพทย์ แพทยศาสตร์ สาธารณสุข เทคนิคการแพทย์ พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์การแพทย์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช ประกอบด้วยกลุ่มวิชา อนินทรีย์เคมี อินทรีย์เคมี ชีวเคมี เคมีอุตสาหกรรม อาหารเคมี เคมีโพลีเมอร์ เคมีวิเคราะห์ บีโตรเคมี เคมีสิ่งแวดล้อม เคมีเทคนิค นิวเคลียร์เคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ เคมีชีวภาพ เภสัชเคมี และเภสัชวิเคราะห์ เภสัชอุตสาหกรรม เภสัชกรรม เภสัชวิทยาและพิษวิทยา เครื่องสำอาง เภสัชเวท เภสัชชีวภาพ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ทรัพยากรพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทรัพยากรสัตว์ ทรัพยากรประมง ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร ระบบเกษตร ทรัพยากรดิน ธุรกิจการเกษตร วิศวกรรมและเครื่องจักรกลการเกษตร สิ่งแวดล้อมทางการเกษตร วิทยาศาสตร์ชีวภาพและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย ประกอบด้วยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมวิจัย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. สาขาปรัชญา ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี

ศิลปกรรม ภาษา สถาปัตยกรรม ศาสนา และอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง

7. **สาขานิติศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา
กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา
กฎหมายเศรษฐกิจ กฎหมายธุรกิจ กฎหมายระหว่าง
ประเทศ กฎหมายวิธีพิจารณาความ และอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้อง

8. **สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสน-
ศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ นโยบายศาสตร์ อุดมการณ์ทาง
การเมือง สถาบันทางการเมือง ชีวิตทางการเมือง
สังคมวิทยาทางการเมือง ระบบการเมือง ทฤษฎี
การเมือง รัฐประศาสนศาสตร์ มติสาธารณะ
ยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคง เศรษฐศาสตร์
การเมือง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

9. **สาขาเศรษฐศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่ม
วิชา เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บริหารธุรกิจ
การบัญชี และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

10. **สาขาสังคมวิทยา** ประกอบด้วยกลุ่ม

วิชา สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ มานุษยวิทยา
จิตวิทยาสังคม ปัญหาสังคมและสังคมสงเคราะห์
อาชญาวิทยา กระบวนการยุติธรรม มนุษย์นิเวศ-
วิทยาและนิเวศวิทยาสังคม พัฒนาสังคม ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ภูมิศาสตร์สังคม การศึกษาความเสมอภาค
ระหว่างเพศ คติชนวิทยา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

11. **สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศ-
ศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์
โทรคมนาคม การสื่อสารด้วยดาวเทียม
การสื่อสารเครือข่าย การสำรวจและรับรู้จากระยะ
ไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์
นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ เทคนิคพิพิธภัณฑ
และภัณฑาคาร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

12. **สาขาการศึกษา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชา
พื้นฐานการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวัด
และการประเมินผลการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา
บริหารการศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนวการ
ศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพิเศษ พล
ศึกษา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

สำนักงานฯ ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติโดยการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยมาตั้งแต่ ปี 2503 เพื่อพัฒนาการวิจัย และนักวิจัยทุกระดับตั้งแต่นักวิจัยรุ่นเยาว์และนักวิจัยที่มีประสบการณ์การวิจัยตลอดจนกลุ่มนักวิจัยในสาขาวิชาการศึกษาต่างๆ รวมทั้งนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในการปฏิบัติจริง โดยแบ่งเป็นทุนอุดหนุนการวิจัยหลายประเภท ได้แก่

1. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท หรือเอกตามหลักสูตรของสถาบันระดับอุดมศึกษาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

2. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป เพื่อทำวิจัยโดยไม่จำกัดหัวข้อเรื่องสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อค้นคว้าหาความรู้ในวิทยาการใหม่

3. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง เพื่อทำการวิจัยในเรื่องที่สำนักงานฯ กำหนด

4. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทเร่งด่วน เพื่อทำวิจัยในปัญหาสำคัญเร่งด่วนของประเทศ

5. ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรมและเชิงพาณิชย์

6. ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย เพื่อทำวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทยด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสร้างพฤติ-

กรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทย

7. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทแผนงานวิจัย หรือชุดโครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยตามความต้องการของประเทศในการพัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญของชาติ การวิจัยในลักษณะแผนงานวิจัยหรือชุดโครงการ ควบคู่กันไปกับการสร้างพื้นฐานเพื่อการจัดตั้งสถาบันวิจัยเฉพาะทางในอนาคต

8. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยไทยทำการวิจัยร่วมกับนักวิจัยต่างประเทศภายใต้โครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานฯ กับองค์การ สถาบันการวิจัยหรือนักวิจัยในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับงบประมาณเพื่อจัดสรรเป็นเงินทุนอุดหนุนการวิจัยเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2540 ได้รับ 289,700,000 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2539 ร้อยละ 90.02

ในปี 2540 สำนักงานฯ ได้ริเริ่มการให้ทุนในลักษณะแผนงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาสำคัญของชาติและทุนอุดหนุนทั่วไปภาครัฐร่วมเอกชน

นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงค่าตอบแทนให้นักวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานฯ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยแบ่งเงินค่าตอบแทนการวิจัยตามระดับของนักวิจัย ได้แก่ นักวิจัยอาวุโสหรือข้าราชการระดับ 10 -11 นักวิจัยระดับกลาง

หรือข้าราชการระดับ 7, 8, 9 และนักวิจัยระดับต้น หรือข้าราชการระดับ 6 ลงมา นอกจากนี้หากผลการวิจัยของโครงการวิจัยของนักวิจัยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าอยู่ในระดับดีหรือดีมาก จะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติมอีกนอกเหนือจากค่าตอบแทนการวิจัย

ตัวอย่างโครงการวิจัยที่สำนักงานฯ สนับสนุน

1. การเปรียบเทียบการตรวจหาเชื้อ Respiratory Syncytial Virus (RSV) จากสิ่ง

ส่งตรวจโดยวิธี Polymerase Chain Reaction (PCR) และวิธี Immunofluorescence (IFA)

2. การศึกษาสภาพของเมล็ดพันธุ์ผักที่ใช้ในเขตที่ราบลุ่มภาคกลาง

3. โสเภณีข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงลาว

4. การวิเคราะห์ผลงานวิจัยเรื่อง พันธุ์วิศวกรรมกับการปรับปรุงพันธุ์ พ.ศ. 2533 - 2537

5. โครงการพัฒนาสารต้านมะเร็งจากพืชสมุนไพรในป่าเขตร้อน

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ

-
- 1 รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ**
 - 2 รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม**
 - 3 รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น**

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ดำเนินการให้รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติเป็นประจำทุกปี โดยแบ่งรางวัลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ เป็นรางวัลที่ให้แก่นักวิจัยไทยซึ่งได้อุทิศตนให้การวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องในกลุ่มวิชาการหรือสหวิทยาการอย่างต่อเนื่อง มีผลงานวิจัยดีเด่นที่แสดงถึงความคิดริเริ่มและเป็นผลงานวิจัยที่ทำสะสมกันมาเป็นเวลาดั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปอีกทั้งนักวิจัยต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมของนักวิจัยจนเป็นที่ยอมรับและยกย่องในวงวิชาการนั้นๆ สมควรเป็นแบบอย่างแก่นักวิจัยอื่น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528 จนถึง พ.ศ. 2540 มีนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติได้รับรางวัลรวม 58 คน โดยในปี 2540 มีผู้ได้รับรางวัล 5 คน

ผู้ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติจะได้รับรางวัลมูลค่า 300,000 บาท เหรียญนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ และประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติคุณ

รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม เป็นรางวัลที่ให้แก่ผลงานวิจัยดีเยี่ยมในแต่ละสาขาวิชาการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 จนถึง พ.ศ. 2540 มีผลงานวิจัยได้รับรางวัลรวม 156 เรื่อง โดยในปี 2540 มีผลงานวิจัยได้รับรางวัล 5 เรื่อง

ผู้ได้รับรางวัลจะได้รับรางวัลประจำสาขาวิชาการละ 200,000 บาท พร้อมกับการได้รับประกาศนียบัตรเกียรติคุณ ซึ่งจะมอบให้แก่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทุกคน

รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น เป็นรางวัลที่มอบให้แก่ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ กรรมวิธี กระบวนการ วิธีการ มาตรการหรือระบบ ตลอดจนนวัตวิทยาการต่างๆ ที่ดีเด่นและพิสุจน์แล้วว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2519 จนถึง พ.ศ. 2540 มีผลงานได้รับรางวัลรวม 263 ผลงาน โดยในปี 2540 มีผลงานได้รับรางวัล 35 ผลงาน จำแนกเป็นผลงานประเภททั่วไป 23 ผลงาน และประเภทนักเรียน 12 ผลงาน

แถลงข่าว รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ :
รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติและ
ผลงานวิจัยดีเยี่ยม ประจำปี 2540
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2540

นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2540

1. สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายยง ภู่วรวรรณ
คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา

นายบรรพต ณ ป้อมเพชร
คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย

นายเกษมพงษ์ กীরติกร
คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี

4. สาขาปรัชญา

นายวิมลสิทธิ์ ทรยางกูร
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. สาขาเศรษฐศาสตร์

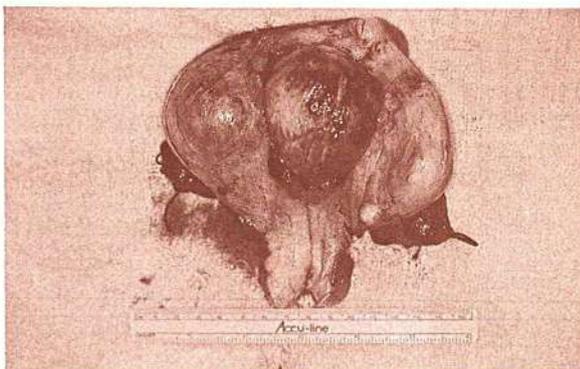
นายรังสรรค์ ณะพรพันธุ์
คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยม ประจำปี 2540

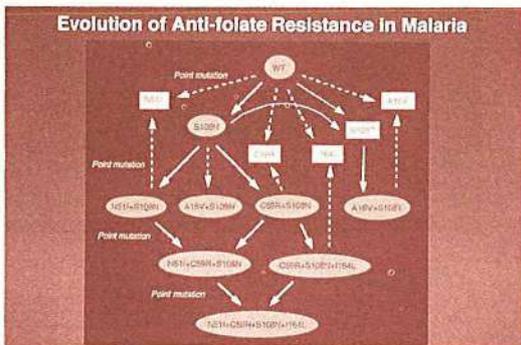
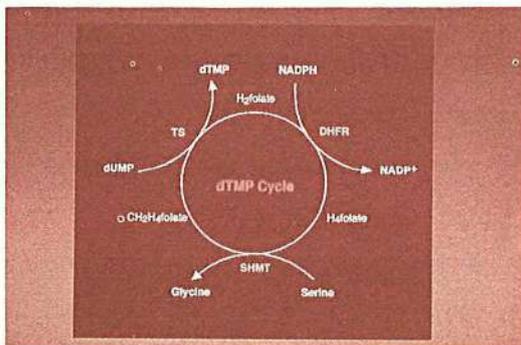
1. สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ เรื่อง “ผลของยาฉีดคุมกำเนิดชนิดดีโปเมดรอกซี โพรเจส-เตอโรนอะซีเตท ในการป้องกันการเกิดเนื้องอกมดลูกชนิดไลโอไมโอมาที่ต้องรักษาโดยการผ่าตัด : การศึกษาแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบในหลายสถาบัน” (Protective effect of depot medroxyprogesterone acetate on surgically-treated uterine leiomyomas A multicentre case-control study)

โดย นายภิศก ลุมพิกานนท์ และคณะ

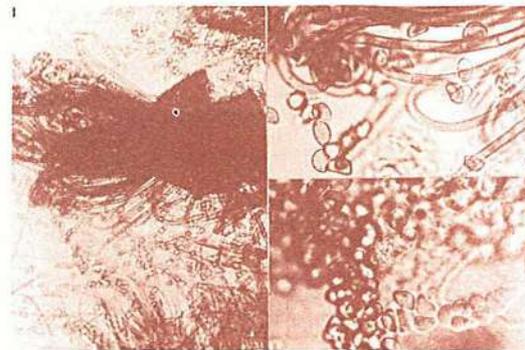
2. สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช เรื่อง “ยีนสังเคราะห์ที่ไดไฮโดรโฟเลตรีดักเทส เพื่อการศึกษากลไกการดื้อยาแอนติโฟเลตในเชื้ออมาเลียพลาสโมเดียม” (Synthetic gene for dihydrofolate reductase : antifolateresistant mutants and molecular mechanism of antifolate resistance in *Plasmodium falciparum*)

โดย นายวรชาติ สิริวารการณ และคณะ

3. สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา เรื่อง “การพัฒนาดีโตเมียมเป็นยาเชื้อป้องกันกำจัดเชื้อราชนิดใหม่” (Chaetomium as a new broad spectrum mycofungicide)

โดย นายเกษม สร้อยทอง และนางกอบบุญ สร้อยทอง

4. สาขาปรัชญา เรื่อง “ลิมอีसान” (Isan Sim : Northeast Buddhist holy temples)

โดย นายวิโรฒ ศรีสุโร

5. สาขาสังคมวิทยาเรื่อง“เศรษฐกิจ การเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ” (Thailand : Economy and Politics)

โดย นางสาวผาสุก พงษ์ไพจิตร และ นายคริสโตเฟอร์ จอห์น เบเคอร์

รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ประจำปี 2540 ประเภททั่วไป

รางวัลที่ 1 ไม่มี

รางวัลที่ 2 มีจำนวน 3 รางวัล ได้แก่

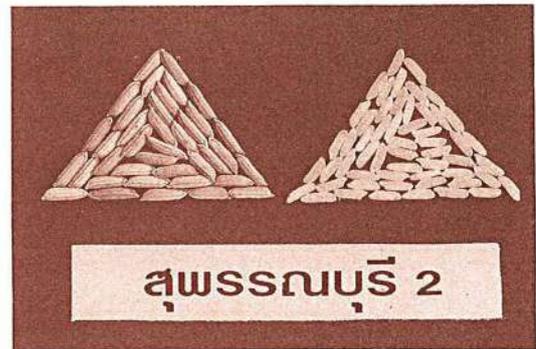
1.เครื่องนั่งฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ระบบสุญญากาศ

ของ นายสุชาติ ศาสตร์เวช และ นายสุทธิ ศาสตร์เวช

2. พันธุ์ข้าวเจ้าสุพรรณบุรี 2

ของ สถานีทดลองข้าวสุพรรณบุรีและคณะ

3. “พิณผีเสื้อ” ซอฟต์แวร์สำหรับฝึกเรียนตีซิม ด้วยตนเองใช้งานบนโปรแกรม WINDOWS

ของ นายชนก สาคริก

นายสิทธิศักดิ์ เสกอมรเลิศสกุล และ

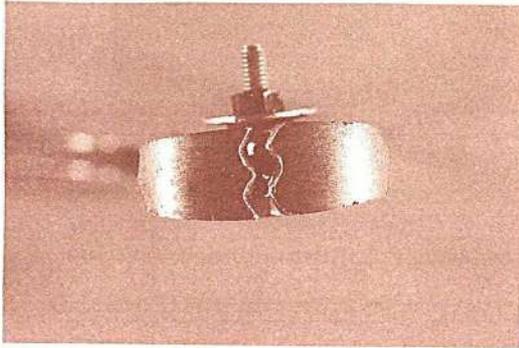
นายกิตติยศ สาคริก

รางวัลที่ 3 มีจำนวน 6 รางวัล ได้แก่

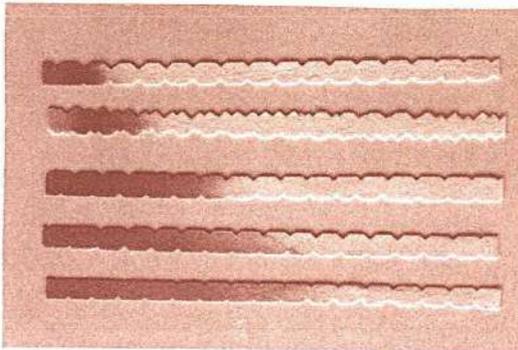
1. เครื่องมือหนีบหนังศรีษะระหว่างผ่าตัด

ของ นายสงวนสิน รัตนเลิศ
นายสมพร จิตตระการ
นายวิญญู มิตรานันท์ และ
นายสุธีระ ประเสริฐสรรพ

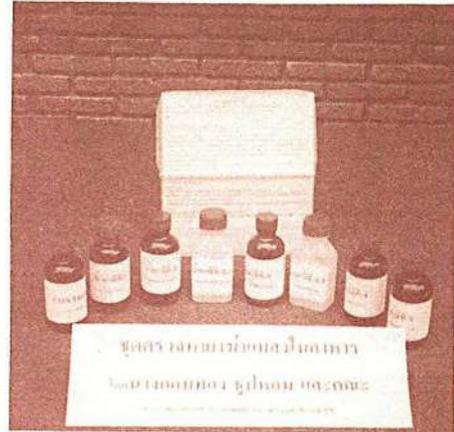
2. แผ่นตรวจวัดระดับพยาธิโอฟิลซินในเลือด

ของ นางเพ็ญศรี ทองนพเนื้อ

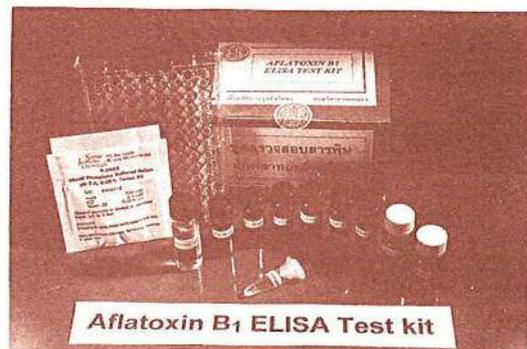
3. ชุดตรวจหยาฆ่าแมงในอาหาร

ของ นางกอบทอง ฐูปหอม
นางบุญไพ สัจจรานนท์ และ
นางกอบบุญ จิระกอบชัยพงศ์

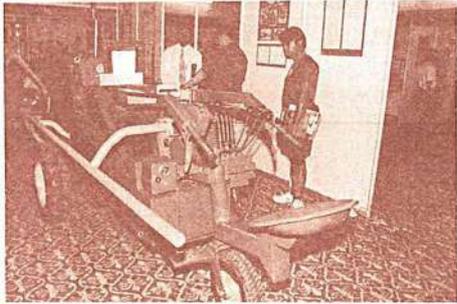

4. ชุดเครื่องมือ ELISA Test Kit สำหรับตรวจสอบสารพิษแอฟลาทอกซิน

ของ นางอมรา สนิมทอง
นายเชาวเลิศ ดรีกรุณาสวัสดิ์
นายประวัตี ตันบุญเอก และ
นางกัญจนา พุทธสมัย

5. เครื่องตัดอ้อยวางรายระบบ “ฟรีร็อค”
ของ นายสุรสิทธิ์ สุวรรณรัตน์

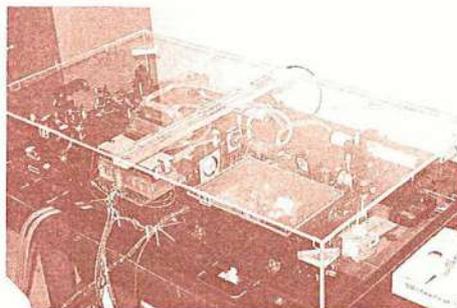
6. สื่อ “ตัวต่อตัว”
ของ นายบรรเทิง จันทนิเวศน์

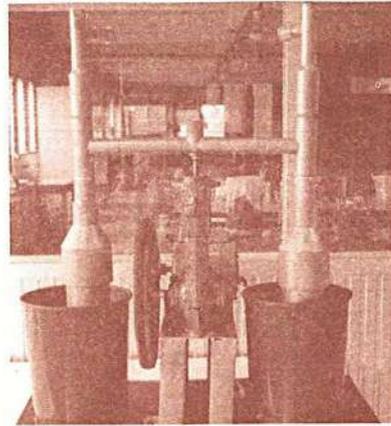
รางวัลชมเชย มีจำนวน 14 รางวัล ได้แก่

1. ระบบเลเซอร์ที่ให้หลายสี และกำลังสูงเป็น
เมกกะวัตต์

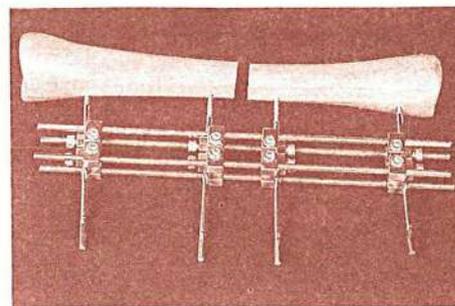
ของ นายพิเชษฐ ลิ้มสุวรรณ
นายอัศวิน เรณูสวัสดิ์
นายสมศักดิ์ วีระวัฒน์สุข และ
นายชูวิทย์ โภคบุตร

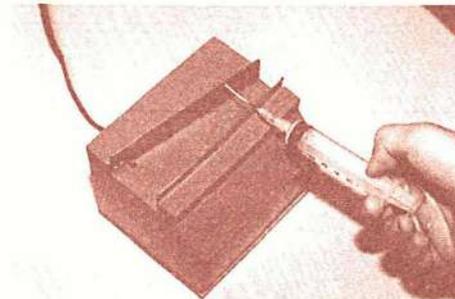
2. บี้มพลังคลื่น และบี้มลมราคาถูกลงปลอดภัย
ของ นายสนอง ทองปาน

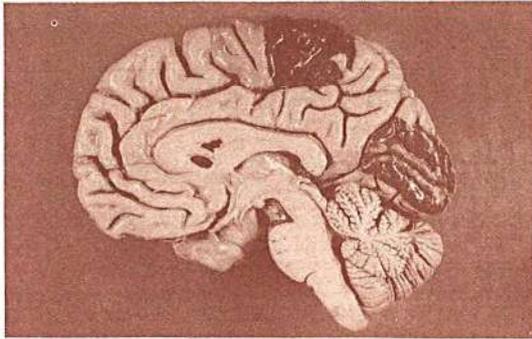
3. โครงสร้างกระดูกนอกร่างกายแกนเชื่อมเล็ก
ของ นายวิรุฬห์ เหล่าภัทรเกษม และ
นายบรรจง มไหสวริยะ

4. เครื่องทำลายเข็มฉีดยา
ของ นายวีระชัย แก่นทรัพย์

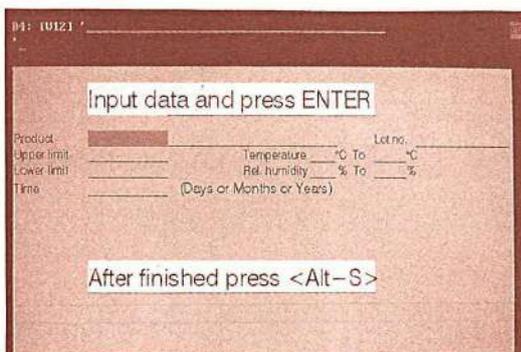
5. ชิ้นส่วนชีวภาพทำซ้ำด้วยพลาสติกเพื่อการเรียนการสอนในทางการแพทย์
ของ นายบุญเสริม วิทยษานาญกุล และ นางสาวลลิตา สุริยประภาติลก

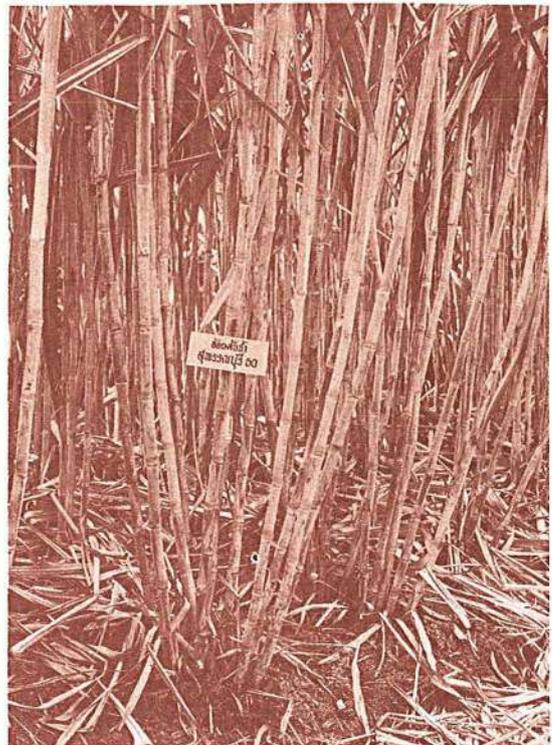
6. เครื่องยกผนังหน้าท้องอย่างง่าย สำหรับการผ่าตัดด้วยกล้องส่องช่องท้องแบบไม่ใช้ก๊าซ
ของ นายหทัย เทินธารา

7. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคงสภาพของยา
ของ นางจุไรรัตน์ รักวาทีน และ นายสมชาย เมฆอรุณเรือง

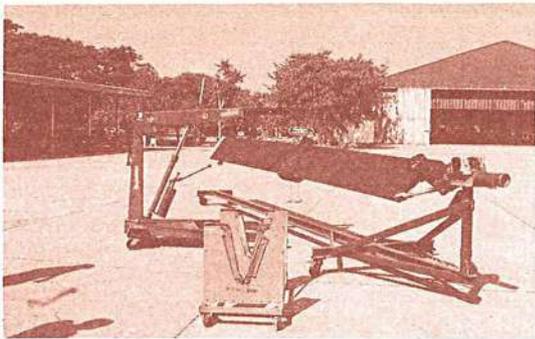

8. อ้อยคั้นน้ำพันธุ์ใหม่ “พันธุ์สุพรรณบุรี 50”
ของ นางวันทนา ตั้งเปรมศรี
นายณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์
นายธงชัย ตั้งเปรมศรี
นายเฉลิมพล ไหลรุ่งเรือง
นายธนิต โสภโณตร
นายจักรินทร์ ศรัทธาพร
นายประภาส ดาริพัฒน์
นางสาวอัปสร เปลี่ยนสินไชย
นายธวัชชัย ศรีวรรณาก
นายอุดม เลียบวัน
นายประชา ถ้ำทอง
นายอรรณดิทธิ บุญธรรม
นายปรีชา พรหมณีย์
นายผุด จันทรสุขโข
นายจรัญ อารีย์ และ
นายวัฒน์ศักดิ์ ชมภูนิช

14. ลดระยะเวลาในการบินทดสอบ ฮ.6 (UH-1H)
หลังการตรวจซ่อม

ของ นาวาอากาศตรีสุเทพ เกตุมณี
เรืออากาศโทประเสริฐ ธนียผล
เรืออากาศโทดนัย ใจแก้ว
เรืออากาศโทประสิทธิ์ บุญรัตน์
เรืออากาศตรีธีรพัฒน์ อุลิศ
พันจ่าอากาศเอกสุรพล สาภูต
พันจ่าอากาศเอกสัมฤทธิ์ ศรีวันพิมพ์
พันจ่าอากาศเอกประสิทธิ์ กล้าอุไร
พันจ่าอากาศเอกมณฑล มีนพกิจ และ
พันจ่าอากาศเอกนพดล ชูชั้นทอง

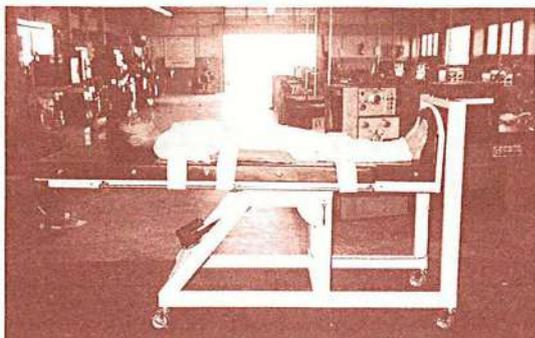

ประเภทนักเรียน

รางวัลที่ 1 ไม่มี
รางวัลที่ 2 ไม่มี
รางวัลที่ 3 มีจำนวน 4 รางวัล ได้แก่

1. เติงฝึกยี่นรีโมท

ของ นายวิจิตร โมปลอด
นายวชิระ เทียนทอง
นายเกียรติศักดิ์ ชุนพิพัฒน์ และ
นายไพศาล กาญจนะ

2. เครื่องห่อผลไม้

ของ นายเหมันต์ ชัยสิทธิ์ และ
นายวชิระ กระจ่ายจันทร์

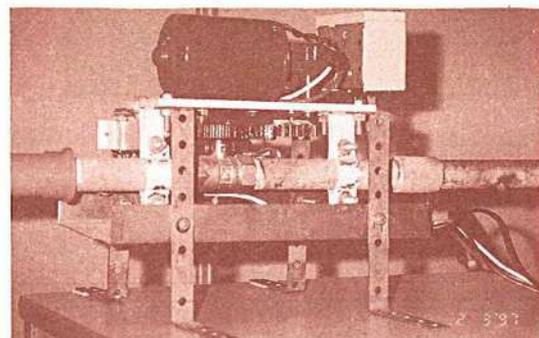
3. รถทำความสะอาดถนน

ของ นายมนู เพียรธรรม
นายเฉลิมศักดิ์ ชัยเทวารัตน์
นายสุวรรณ หล้าสวัสดิ์ และ
นายชาญยุทธ เกิดศิริ

4. เครื่องควบคุมเปิด-ปิด เมนวาล์วน้ำ อัตโนมัติ

ของ นายจิรวัดน์ แก้วเสนีย์ และ
นายสรารุช แสงสี

รางวัลชมเชย มีจำนวน 8 รางวัล

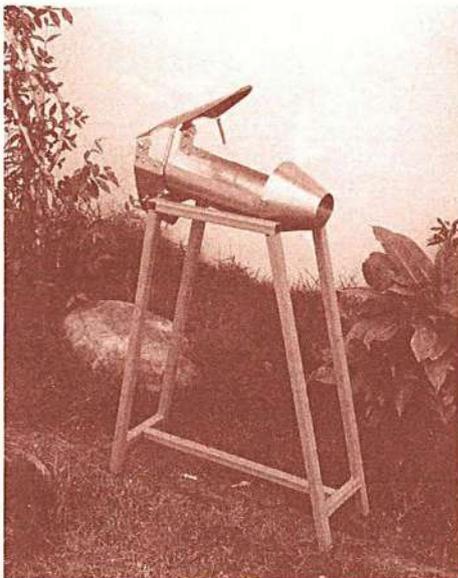
1.ระบบการรายงานสภาพจราจรด้วยคอมพิวเตอร์
โดยผ่านคลื่นวิทยุ

ของ นายสัมพันธ์ ศรีประภาคาร
นายโชคชัย สงเจริญทรัพย์
นายชลธิศ แอนดรูว์ และ
นายประทีป วงศ์ภัทรกุล

2. เครื่องบังคับตอนสุกร

ของ นายบุญศร ทองแก้ว

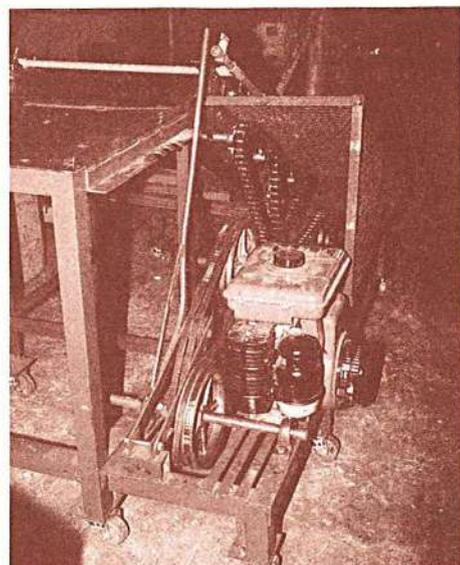
3. วิธีการเลี้ยงไก่เนื้อปลอดสารเคมี

ของ นายกัมปนาท ลครพล
นายการ์ตูน เดชอมรศักดิ์ และ
นายรัฐพล แจ่มเมือง

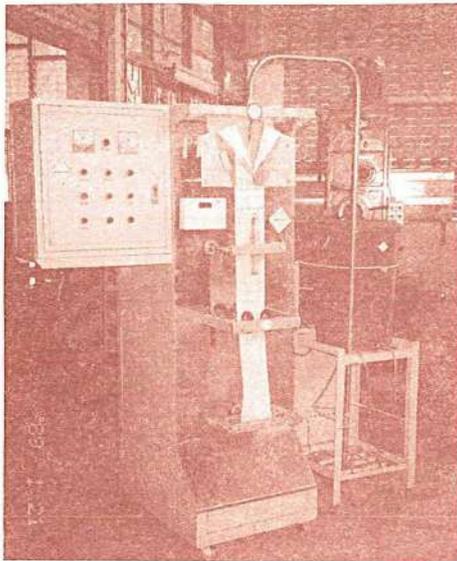
4. เครื่องรีดยางกึ่งอัตโนมัติ

ของ นายไพรัช วิลาลักษณ์
นายปิยะ สร้อยเพชร
นายจักรทิพย์ ยุพดี และ
นายวชิราวุธ โพลดพลัด

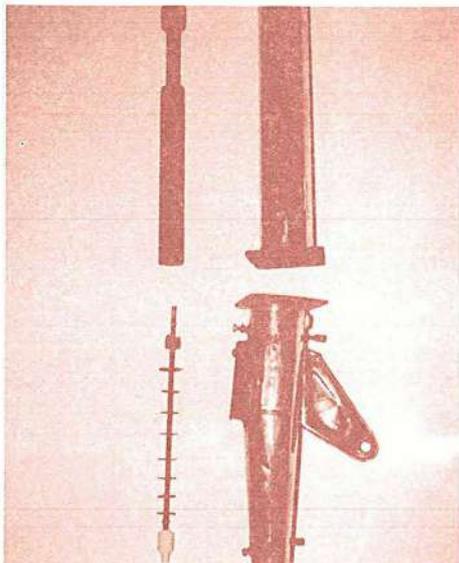
5. เครื่องบรรจุน้ำผลไม้กึ่งอัตโนมัติ

ของ นายทวีทรัพย์ สอนพิมพ์
นายคำพันธ์ ศรีสร้อย
นายโชคชัย สุทธิอาจ
นายวิวัฒน์ ธีระนุกูล
นายกัญธรเนตร จันทวงศ์ และ
นายเขมเชษฐ์ นวลมณี

6. เครื่องลดไอเสียโดยใช้ไฟฟ้าสถิตย์

ของ นายเพชร ใจหาญ และ
นายชาติไทย ศิริดิษฐ์สมบูรณ์

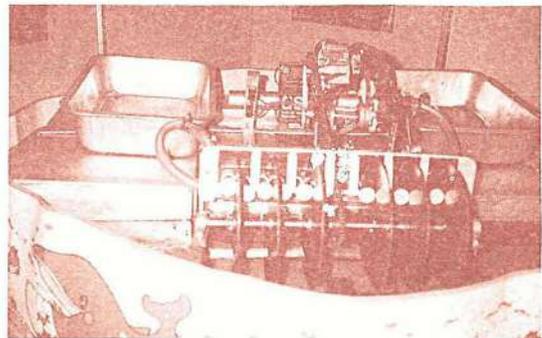
7. เครื่องตรวจสอบกิ่งอัตโนมัติ

ของ นายไพบุลย์ ศรีหาบุตร และ
นายเอกพงษ์ พานารัตน์

8. เครื่องลดมลภาวะบนพืวน้ำ

ของ นายจำรัส ชำนาญเพาะ
นายศุภมิตร เส็มสัน และ
นายเฉลิมเดช แซ่ม่อง

วันนักประดิษฐ์

วันนักประดิษฐ์

คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้วันที่ 2 กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็น “วันนักประดิษฐ์” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริในการคิดค้นประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” อันเป็นผลงานประดิษฐ์คิดค้นชั้นสูงที่มีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสีย สามารถแก้ไขปัญหาและรักษาสิ่งแวดล้อม นับเป็นประโยชน์ต่ออาณาจักรประชาราษฎร์ และผลงานคิดค้นนี้ได้รับการทูลเกล้าถวายสิทธิบัตรการประดิษฐ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 นับว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ทรงคิดค้นสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติและพสกนิกร เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักประดิษฐ์ได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทต่อไป

การเฉลิมฉลอง “วันนักประดิษฐ์” นั้น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้รับมอบหมายให้เป็นองค์กรกลางทำหน้าที่ประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ร่วมจัดกิจกรรม “วันนักประดิษฐ์” อย่างต่อเนื่อง

เป็นประจำทุกปี โดยในปีแรกได้จัดงานฯ เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2538

สำหรับ “วันนักประดิษฐ์” ในปี 2540 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ณ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว ชั้น 4 และ 5 โดยกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมและเผยแพร่การคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติของนักประดิษฐ์ไทย ซึ่งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2540 ฯพณฯ ดร. อ่ำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานเปิดงานและมอบรางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้นของสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2540 รวม 35 ผลงาน และมอบรางวัลการประกวดสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้าน “เครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรและสิ่งแวดล้อมการเกษตร” ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ จำนวน 7 ผลงาน

การจัดงาน “วันนักประดิษฐ์” ในปี 2540 นับว่าได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยทุกประการ

แถลงข่าว การจัดงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2540 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2540 ณ โรงแรม เซ็นทรัลลาดพร้าว

**การเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย
เพื่อการพัฒนาและ
การถ่ายทอดเทคโนโลยี**

-
- 1 การฝึกอบรม**
 - 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยี**

การเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย เพื่อการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การวิจัยเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาทุกชนิด ในการดำเนินงานวิจัยที่จะนำผลมาพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืนและแบบครบวงจรนั้น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตระหนักดีว่า **บุคลากรการวิจัย** เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของงานวิจัยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การเพิ่มปริมาณบุคลากรการวิจัยและการพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานฯ จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร “นักวิจัยทางสังคมศาสตร์” ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันนี้ได้อบรมไปแล้ว 50 รุ่นๆ ละประมาณ 40 คน ใช้เวลาอบรมรุ่นละประมาณ 3 เดือน และต่อมาได้มีการฝึกอบรมหลักสูตร “นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์” ขึ้นด้วย เมื่อ พ.ศ. 2533 ซึ่งได้อบรมไปแล้วรวม 13 รุ่น ใช้เวลาอบรมประมาณ 1 เดือน ให้แก่นักวิจัย นักวิชาการ และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการวิจัย และต้องจบวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งหลักสูตรทั้ง 2 นี้ถือว่าเป็นหลักสูตรระยะยาว

ในการฝึกอบรมการวิจัยทั้ง 2 สาขานี้ นอกจากจะมีหลักสูตรระยะยาวแล้ว ยังมีหลักสูตรระยะสั้น ประมาณ 5 วันอีกเป็นจำนวนมาก เช่น หลักสูตรการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การวิเคราะห์โครงการวิจัย การสร้างและวิเคราะห์ เครื่องมือการวิจัย การวิจัยอย่างมีส่วนร่วม การประเมินโครงการ การนำสถิติมาใช้ในงานวิจัยคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและแปลผลการวิจัย และการบริหารงานวิจัยระดับหัวหน้าโครงการ เป็นต้น

การฝึกอบรมดังกล่าวนอกจากจะจัดการฝึกอบรมให้กับนักวิชาการของไทยแล้ว สำนักงานฯ ยังได้ให้ทุนแก่นักวิจัยและนักวิชาการของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้วย

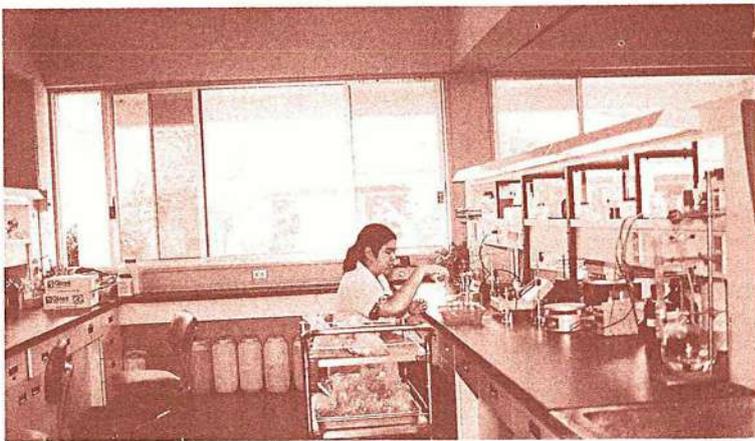
สำหรับในปีงบประมาณ 2540 นี้ สำนักงานฯ โดยกลุ่มงานฝึกอบรมการวิจัย ได้ดำเนินงานใน 3 ลักษณะ คือ

1. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยเองทั้งหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้นที่สำนักงานฯ เช่น หลักสูตร “นักวิจัยทางสังคมศาสตร์” และหลักสูตรระยะสั้นอื่นๆ
2. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น หลักสูตร “นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์”
3. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยให้กับหน่วยงานอื่นๆ ที่ขอความร่วมมือ เช่น โครงการสร้างผลงานสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
4. ดำเนินการฝึกอบรมการวิจัยตามความร่วมมือระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กับกระทรวงศึกษาธิการ เช่น หลักสูตร “การพัฒนา นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนักวิจัยทางสังคมศาสตร์” เป็นต้น
5. สำนักงานฯ ได้จัดวิทยากรไปบรรยายเกี่ยวกับ “ระเบียบวิธีวิจัย” ให้แก่หน่วยราชการ มหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรเอกชนต่างๆ ที่ขอความร่วมมือมาด้วย

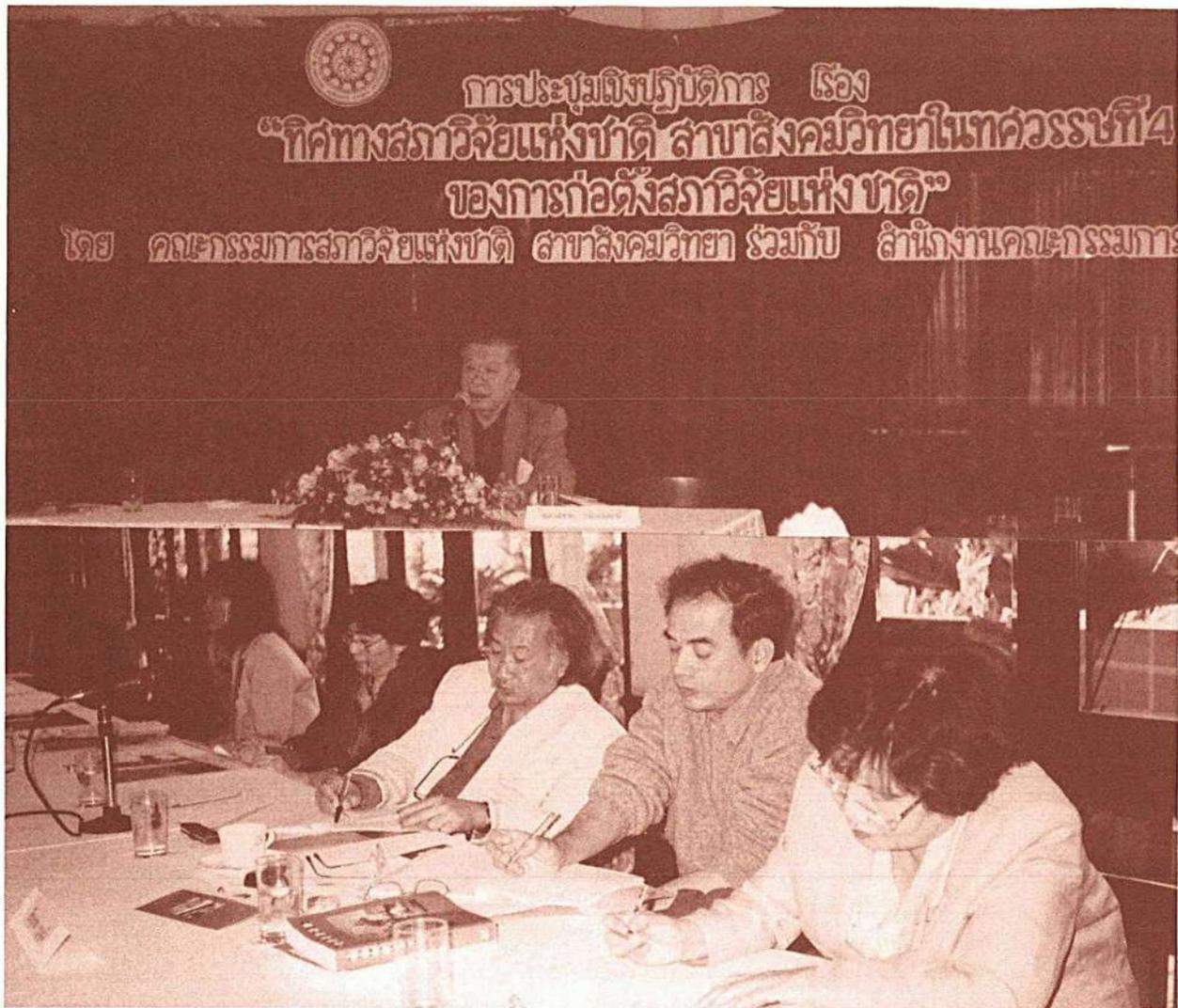
การฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยทางสังคมศาสตร์

การฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ยังจัดให้มีการฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านแปลภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์พัฒนากิจการอวกาศ กระทรวงกลาโหม สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ เป็นต้น จัดการฝึกอบรมการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียม MOS-1/JERS-1 ซึ่งเป็นการจัดฝึกอบรมแบบต่อเนื่องโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับกรรมวิธีในการประมวลผลการผลิตข้อมูล การฝึกอบรมการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลสนเทศทางภูมิศาสตร์ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคโนโลยีดาวเทียมและระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนโดยศูนย์ภูมิภาคสำหรับการศึกษาและวิจัยด้านรีโมทเซนซึ่งร่วมกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ ฯลฯ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "ทิศทางสภาวะวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ในทศวรรษที่ 4 ของการก่อตั้งสภาวะวิจัยแห่งชาติ" เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2540 ณ เชียงใหม่สปอร์ตคลับ จังหวัดเชียงใหม่

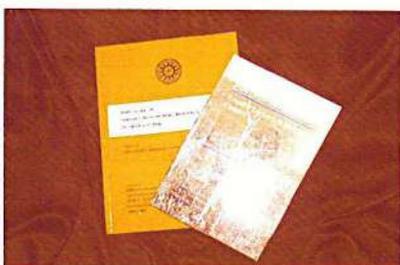
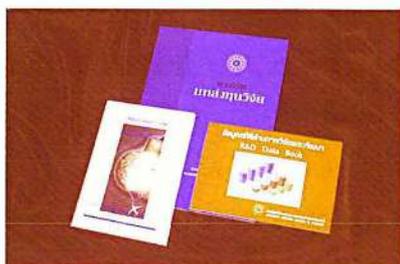
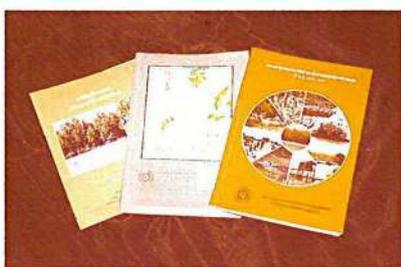
การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย : ทรัพย์สินด้านอุตสาหกรรม” เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมนิวกั๊ มหานคร

แถลงข่าว การจัดงาน มหกรรมพืชผัก ปี 2540 และการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2540 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์

96 Workshop on GAME-Tropics in
Thailand August 19-20 1996
จำนวน 150 เล่ม

- จัดทำเอกสารการสัมมนาระบบนิเวศ
วิทยาป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 10
วันที่ 25-28 สิงหาคม 2540 จำนวน
550 เล่ม

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง สถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

“ภูมิศาสตร์” เป็นวิชาที่เก่าแก่วิชาหนึ่งในบรรดาศาสตร์ทั้งหลาย เป็นวิชาที่ศึกษาผิวโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม วิชาภูมิศาสตร์มีขอบข่ายและหลักวิชาการแทรกอยู่ในวงการงานสาขาวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวาง เป็นวิทยาการเบ็ดเสร็จที่มีบทบาทสำคัญต่อการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนางานของชาติ ตลอดจนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างคุณภาพของประชากรและดินแดนที่อยู่อาศัย ภูมิศาสตร์มีแขนงวิชาย่อยจำนวน 27 แขนงวิชาด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวข้องทั้ง Natural Science และ Social Science

สภาวิจัยแห่งชาติได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Geographical Union ชื่อย่อว่า IGU) และสหภาพฯ ได้ขอให้จัดตั้งคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับสหภาพฯ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรีในปี 2510 และให้อยู่ในความอุปถัมภ์ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ที่สำคัญคือ ส่งเสริม ประสานงาน ศึกษา วิจัย และจัดสัมมนาทางภูมิศาสตร์ กำหนดนโยบาย แผนงาน กรอบงาน เกี่ยวกับการปรับปรุงงานทางด้านภูมิศาสตร์ของประเทศให้อยู่ในระดับสูง ทัดเทียมกับอารยะประเทศ ตั้งแต่ปี 2510 จนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการได้มีการปรับปรุงอำนาจ หน้าที่ และองค์ประกอบให้ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลาอยู่เสมอ ครั้งล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540

ให้ปรับปรุงหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสนอไป

คณะกรรมการฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2540 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2540 ได้พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ และเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าทางภูมิศาสตร์ของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการระดมความคิดจากนักวิชาการ ให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งดำเนินการศึกษาวิจัยทางภูมิศาสตร์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ นอกจากนี้สถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ จะทำหน้าที่ประสานงานกับสถาบันภูมิศาสตร์ของประเทศอื่นๆ ในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมทำงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประเทศและภูมิภาคอื่น และเป็นตัวแทนของประเทศในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาทางภูมิศาสตร์ในระดับภูมิภาคและระดับโลกอีกด้วย

ขณะนี้คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ ร่วมกับสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทยได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันภูมิแห่งชาติ (The study on the establishment of the National Geographical Institute) โดยได้ขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และมีศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยารัฐ กรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ และอดีตนายกสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย โครงการวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพิจารณาถึงแนวทางในการจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

เพื่อศึกษาและกำหนดรูปแบบและลักษณะขององค์กร ทั้งลักษณะการบริหารและบทบาทหน้าที่ของสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ รวมทั้งเพื่อจัดทำเอกสารที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีในการขอจัดตั้งสถาบันภูมิศาสตร์แห่งชาติ

การทำมาตรฐานข้อมูล และแผนที่ป้ายายเสน

การทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้สนับสนุนภาพถ่ายดาวเทียมแก่กรมป่าไม้เพื่อแปลตีความสำรวจหาข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนทั่วประเทศ และได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมอบให้กรมป่าไม้ทำการสำรวจสภาพถือครองที่ดินป่าชายเลนในจังหวัดต่างๆ ปีละ 2 - 3 จังหวัด เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินป่าชายเลนของราษฎร ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน สภาพเศรษฐกิจสังคม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ป่าชายเลนแบบยั่งยืนต่อไป และได้ข้อมูลข้อเท็จจริงไปใช้ในการปรับปรุงแผนที่ป่าชายเลนที่จัดทำไว้ตั้งแต่ปี 2530 (ซึ่งยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่) ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากสภาพจริงในพื้นที่และภาพถ่ายจากดาวเทียม และได้แผนที่ป่าชายเลนปี 2536 ปรับปรุงข้อมูลปี 2537

คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติชายเลนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ และได้เสนอข้อคิดเห็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2537 เห็นชอบด้วย ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำมาตรฐานข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลนประกอบด้วยผู้แทนจากกรมป่าไม้ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมที่ดิน กรมแผนที่ทหาร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้พิจารณาข้อมูลและแผนที่ป่าชายเลนของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่และที่ประชุมได้มีมติให้ใช้แผนที่ของกรมป่าไม้ที่แปลจากภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2536 ซึ่งใช้ขอบเขตป่าชายเลนปรากฏอยู่ในแผนที่ระวาง

ของกรมแผนที่ทหาร ลำดับชุด L7017 มาตรฐาน 1:50000 รวม 24 จังหวัด (89 ระวัง) และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพถือครองที่ดินในป่าชายเลนจังหวัดต่างๆ ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นแผนที่และข้อมูลมาตรฐาน ส่งให้หน่วยจัดการป่าชายเลนจังหวัดต่างๆ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งแล้วทำการปรับปรุงข้อมูลและให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรมแผนที่ทหาร กรมที่ดิน พิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มีอยู่และแก้ไขให้ถูกต้อง

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนและแผนที่ป่าชายเลนที่ได้จำแนกเขตไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 ซึ่งมีเนื้อที่รวม 2,327,800 ไร่ ในเขตการใช้ประโยชน์คือ เขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก เขตเศรษฐกิจ ข ในพื้นที่ 24 จังหวัด จำนวน 89 ระวัง พบว่าในปี 2536 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลืออยู่ 1,054,266 ไร่ นาทุ่ง 406,198.5 ไร่ แหล่งชุมชน 31,007 ไร่ และพื้นที่ที่ใช้ทำประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่สามารถจำแนกได้ด้วยภาพถ่ายจากดาวเทียมอีกจำนวน 836,328.5 ไร่ และในที่สุดที่ประชุมได้มีมติให้ใช้ข้อมูลและแผนที่ปี 2536 ของกรมป่าไม้ที่ได้ปรับปรุงตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วเป็นแผนที่มาตรฐาน และจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ขณะนี้สำนักงานฯ โดยความร่วมมือของกรมแผนที่ทหารได้จัดทำแผนที่ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้มอบให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

แถลงข่าว การจัดสัมมนาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ : การจัดการอนุรักษ์ป่าชายเลน บทเรียนในรอบ 20 ปี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2540 ณ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

**ประสานงาน
ความร่วมมือกับต่างประเทศ**

ประสานงานควมร่วมมอกับต่างประเทศ

การพัฒนาคควมรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ ของประเทศให้ก้าวหน้าอยู่เสมอนั้น ล้วนอาศัยองคควมรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดจากการศกษาค้นควาและวชช ภายในประเทศส่วนหน่ง และอวกส่วนหน่งที่ทรงควมสำคัญอย่างย่งนับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ก็คือ การเคล่อนย้ายและถ่ายทอองคควมรู้จากต่างประเทศมาพิจารณาปรับใช้ช่งนอจากจะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการสร้างองคควมรู้จากพื้นฐานช่นมาเองแล้ว ย่งส่งผลให้วิทยาการสาขาต่าง ๆ ก้าวหน้าและช่มช่งช่นเท่าเทียมระดับสากลได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องพร้อมท่งก่อให้เกดควมสัมพันธ์อันดีทางวิชาการระหว่างประเทศลบบมาจนถึงปัจจุบัน

จากควมสำคัญดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการวชชแห่งชาติจิ่งถือเป็นภารกิจประการหน่งในการร่วมมอและประสานงานกับสถาบันและนักวชชต่างประเทศหลายประเทศ รวมทั้งประเทศในอาเชียน ช่งสำนักงานฯ ได้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการว่าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอาเชียน ท่งนี้ สำนักงานฯ ได้จัดสรรทุนอุดหนุนการวชชร่วมกับต่างประเทศเอาไว้ ช่งขณะน้ สำนักงานฯ มีโครงการควมร่วมมอกับต่างประเทศรวมท่งสิ้น 10 โครงการด้วยกัน สรูปได้ด่งน้ คือ

- ก. โครงการควมร่วมมอไทย-ยุโรป ประกอบด้วยโครงการไทย - เยอรมัน, ไทย - อังกฤษ, ไทย - สวีเดน, ไทย - ออสเตรียและไทย - นอรเว
- ข. โครงการควมร่วมมอไทย - อื่นๆ ประกอบด้วยโครงการไทย - จิน, ไทย - เกาหลี, ไทย - อิสราเอล

กิจกรรมของโครงการด่งกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย การทำวชชร่วม การแลกเปลี่ยนนักวชช และการลัมมนาทางวิชาการ ในปี 2540 มีผลการปฏิบัติงานด่งน้ คือ :

- มีโครงการวชชร่วม 12 โครงการ
- มีการแลกเปลี่ยนนักวชช 21 ราย (นักวชชไทยไปต่างประเทศ 11 ราย นักวชช ต่างประ-เทศมาไทย 10 ราย)
- มีการลัมมนาทางวิชาการระหว่างไทย - อิสราเอล 1 ครั้ง
- มีการลัมมนาทางวิชาการ 1 ครั้ง (12th ASEAN Geothermal Power Development Meeting ที่โรงแรมโลดส์ปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 16 - 19 กุมภาพันธ์ 2540)

ค. โครงการควมร่วมมอไทย - ญี่ปุ่น (NRCT-JSPS)

กิจกรรมของโครงการฯ ประกอบด้วย การทำวชชร่วม การแลกเปลี่ยนนักวชช การลัมมนาทางวิชาการ การให้ทุนวชชระยะยาวแก่นักวชชรุ่นเยาว์ และการให้ทุนศกษาปริญญาเอก (RONPAKU Dissertation Ph.D.Program) โครงการควมร่วมมอนี้้อยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการโครงการควมร่วมมอการวชชระหว่างไทย - ญี่ปุ่น ช่งคณะรัฐมนตรีได้ด่งตั้ง

ในปี 2540 มีผลการปฏิบัติงานด่งน้ คือ

- มีโครงการวชชร่วม 37 โครงการ
- มีการแลกเปลี่ยนนักวชช 335 ราย (นักวชชไทยไปญี่ปุ่น 163 ราย, นักวชช ญี่ปุ่นมาไทย 172 ราย)
- มีการลัมมนาทางวิชาการ 7 ครั้ง
- นักวชชไทยได้รับทุนวชชระยะยาว 3 ราย

ไทย - อิสราเอล

ลงนามในความร่วมมือทางด้านการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดการประชุมความร่วมมือระหว่าง ไทย - อิสราเอล (NRCT-IASH) เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านการวิจัยร่วม ระหว่างไทย - อิสราเอล ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2540

- นักวิจัยไทยได้รับทุนศึกษาปริญญาเอก 43 ราย
- นักวิจัยญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทย เพื่อให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์แก่นักวิจัยไทย 21 ราย

ง. โครงการความร่วมมือไทย - อาเซียน

กิจกรรมของโครงการฯ ประกอบด้วย โครงการวิจัย และการจัดสัมมนาทางวิชาการ

ในปี 2540 มีผลการปฏิบัติงานดังนี้ คือ

- มีโครงการวิจัย 1 โครงการ
- มีการจัดสัมมนาทางวิชาการ 8 ครั้ง

นอกจากนี้สำนักงานฯ ยังได้มีความร่วมมือกับต่างประเทศโดยเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศทางวิทยาศาสตร์ เช่น International Council of Scientific Union, Scientific Committee on the problems of Environment, Pacific Science Association, International Geographical Union, เป็นต้น เนื่องจากสำนักงานฯ ได้เล็งเห็นว่าองค์การต่างๆ เหล่านี้เป็นที่รวมของนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของประเทศ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์เหล่านี้ จะมีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้อันอยู่ตลอดเวลา มีการนำเสนอผลงานวิจัยที่สำคัญๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งการที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การต่างๆ เหล่านี้ จะนำมาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ ทางวิชาการที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

จัดทำโครงการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ

สำนักงานฯ ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานวิจัยร่วมกับต่างประเทศ เนื่องจากจะเป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ จากประเทศที่ร่วมโครงการมาสู่นักวิจัยไทย และเป็นไปตามความต้องการของประเทศไทย นอกจากนี้ได้เทคโนโลยีใหม่แล้ว

สำนักงานฯ ยังได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากต่างประเทศอีกด้วย ตัวอย่างของโครงการวิจัยเช่น

- Landuse and Landcover Change
- GEWEX Asian Monsoon Experiment in Tropics (GAME-T)
- Development and Dissemination of Reafforestation Techniques of mangrove Forests

คณะกรรมการแห่งชาติทางวิชาการ

ในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ สำนักงานฯ ได้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติขึ้น ตัวอย่างของคณะกรรมการฯ เช่น

- คณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ
- คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติ
- คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติชายเลนแห่งชาติ

ซึ่งในการประสานงานนั้น นอกจากคณะกรรมการจะได้รับข้อมูลทางวิชาการแล้ว ยังได้รับความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณการส่งบุคคลากรไปประชุม/สัมมนา ดูงาน และฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ การจัดประชุม/สัมมนา ฝึกอบรมในประเทศ สนับสนุนโครงการวิจัย เป็นต้น

ให้ความสนับสนุนจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย ได้แก่

สำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการสมุทรศาสตร์ ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก (IOC/WESTPAC)

ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาครั้งแรกในรูปกลุ่มคณะทำงานด้วยวิทยาศาสตร์ทางทะเลสำหรับ

ภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ภายใต้คณะกรรมการสมุทรศาสตร์ระหว่างรัฐบาล The Intergovernmental Oceanographic Commission, IOC) ของ UNESCO และต่อมาได้จัดตั้งสำนักเลขาธิการ WESTPAC ขึ้นในประเทศไทย โดยมีคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติดูแลให้ความสนับสนุน สำนักเลขาธิการแห่งนี้ได้เริ่มปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 ประกอบด้วยผู้บริหารสำนักเลขาธิการและนักวิชาการสหภาพไทย ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตามข้อผูกพันของรัฐบาลไทยที่มีกับ IOC/UNESCO และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศประจำอยู่ 3 คน การดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารของ WESTPAC

การดำเนินงานโดยรวมของสำนักงานฯ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ คือ

1. จัดประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค
2. ประสานงานการจัดทำโครงการวิจัยร่วม
3. จัดทำเอกสารเผยแพร่
4. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่น UNEP

(United Nations Environment Programme), CCOP (Co-ordinating Committee for Coastal and off shore Geoscience Programmes in East and South East Asia), WMO (World Meteorological Organization) เป็นต้น

5. จัดทำ data base ทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล

อนุญาตให้นักวิจัยต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทย

ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือกับนักวิจัยและสถาบันวิจัยในต่างประเทศ ตามหน้าที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ 2502 โดยได้ออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทย ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากการดำเนินการดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้นักวิจัยไทยและนักวิจัยชาวต่างประเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เป็นการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศที่นำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป

ในปี 2540 มีนักวิจัยต่างประเทศได้รับอนุญาตให้เข้ามาวิจัยในประเทศไทย ดังนี้

อนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540

สาขาวิชา	จำนวนโครงการ	จำนวนนักวิจัย
ด้านวิทยาศาสตร์		
เกษตรศาสตร์และชีววิทยา	20	41
วิทยาศาสตร์การแพทย์	4	7
วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์	3	8
วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช	1	1
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย	-	-
เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์	-	-
รวม	28	57
ด้านสังคมศาสตร์		
ปรัชญา	9	15
เศรษฐศาสตร์	2	2
รัฐศาสตร์	-	-
สังคมวิทยา	28	28
นิติศาสตร์	-	-
การศึกษา	1	1
รวม	40	46

งานวิเทศสัมพันธ์

งานวิเทศสัมพันธ์นับเป็นงานด้านการต่างประเทศที่มีความสำคัญงานหนึ่งของสำนักงานฯ ซึ่งได้แก่การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือกิจกรรมของสำนักงานฯ ให้เป็นที่รู้จักแก่หน่วยงานในต่างประเทศและขณะเดียวกันก็ได้ประสานงานให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในด้านการเผยแพร่ทุนการศึกษาฝึกอบรม/สัมมนา และเรื่องการสมัครเข้ารับรางวัลต่างๆ ของต่างประเทศ เช่น รางวัลนักวิทยา-

ศาสตร์รุ่นเยาว์ของ TWAS, รางวัล Biwako, รางวัล Blue Planet เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการเกี่ยวกับการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จัดรายการดูงานและให้การรับรองอาคันตุกะชาวต่างประเทศที่มาเจรจาหรือขอราชการที่สำนักงานฯ ตลอดจนประสานงานกับชาวต่างประเทศที่ขอเข้ามาจัดประชุมนานาชาติในประเทศไทย

เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอเพื่อการวิจัย

เครือข่ายข้อมูลข้อเสนอแนะการวิจัย

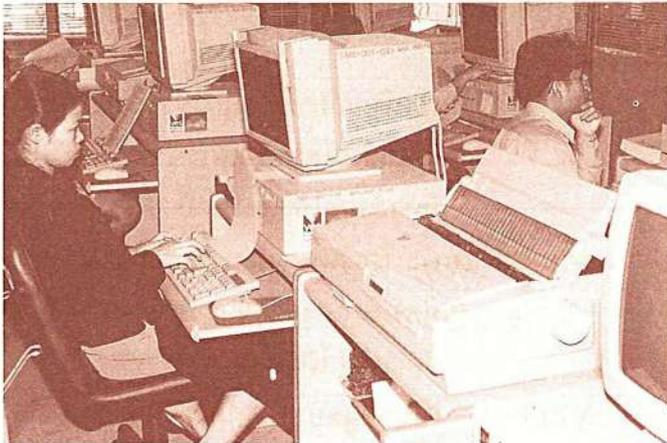
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นแหล่งรวบรวมผลงานวิจัยของประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนั้นจึงเป็นศูนย์รวมของข้อมูลข้อเสนอแนะทางการวิจัย นักวิจัยแห่งชาติ (ซึ่งขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) และผลงานของนักวิจัยที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่ในการสำรวจ จัดหาและติดตามข้อมูลการวิจัย แล้วนำมาจัดระบบประมวลผลและรายงานผลข้อมูล เพื่อการให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัย ในฐานะเป็นศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะทางการวิจัยของประเทศ ในรูปของเครือข่ายฐานข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น โครงการวิจัย รายงานผลการวิจัย นักวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานวิจัย แหล่งทุนวิจัย วรรณกรรม วารสาร ไมโครฟิล์มสิ่งพิมพ์การวิจัย รวมทั้งจัดทำบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์งานวิจัยของประเทศไทย และเป็นเครือข่ายสารสนเทศต่างๆ ได้แก่ เครือข่ายศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายศูนย์ประสานงานสารสนเทศแห่งชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ เครือข่ายศูนย์อ้างอิงข้อมูลทางการวิจัย (Referral Center) อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกลไกให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง พัฒนาการวิจัย และสร้างบุคลากรด้านการวิจัย รวมไปถึงให้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนางานวิจัยด้านต่างๆ ทุกสาขาวิชาการ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมได้

สำหรับการให้บริการข้อมูลแก่บุคคลทั่วไป ศูนย์ข้อเสนอแนะฯ มีห้องสมุดซึ่งได้จัดทำฐานข้อมูลด้วยระบบ LAN ดังนี้

- ฐาน RIC เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารวิชาการทั่วไป ที่ห้องสมุดได้รับตั้งแต่ปี 2535-ปัจจุบัน
- ฐาน CARD เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารวิชาการทั่วไป ที่ห้องสมุด ได้รับก่อนปี 2535
- ฐาน ANL เป็นข้อมูลบรรณานุกรม เรื่องย่อยทุกเรื่องในหนังสือรวมผลงานวิจัย หรือรวมบทความงานวิจัย มีข้อมูลตั้งแต่ปี 2535 - ปัจจุบัน
- ฐาน IDX เป็นดรรชนีวารสารด้านการวิจัยและบทความวิชาการทั่วไปในวารสารไทย ที่มีในห้องสมุดตั้งแต่ปี 2535 - ปัจจุบัน
- ฐาน SRL เป็นข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องของหน่วยงานต่างๆ ที่ห้องสมุดได้รับ ตั้งแต่ปี 2538 - ปัจจุบัน สิ่งพิมพ์เหล่านี้ ได้แก่ รายงานประจำปี, สถิติสำมะโน, ผลการปฏิบัติงาน, รายงานการสำรวจ, ชีวประวัติและผลงาน เป็นต้น
- ฐาน NET เป็นข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัย ที่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานในเครือข่าย ศูนย์อ้างอิงข้อมูลทางการวิจัย ทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยมากกว่า 24 แห่ง ตั้งแต่ปี 2539-ปัจจุบัน โดยให้บริการ On-line แก่หน่วยงานในเครือข่ายด้วย

ฐาน AGR เป็นข้อมูลบรรณานุกรมด้านการเกษตร ระหว่างปี 2526 - 2532 มี 10 สาขา ได้แก่ พืช สัตว์ ประมง ป่าไม้ ชลประทาน อุตสาหกรรม ระบบ-เกษตรดิน และการใช้ดิน เศรษฐ-

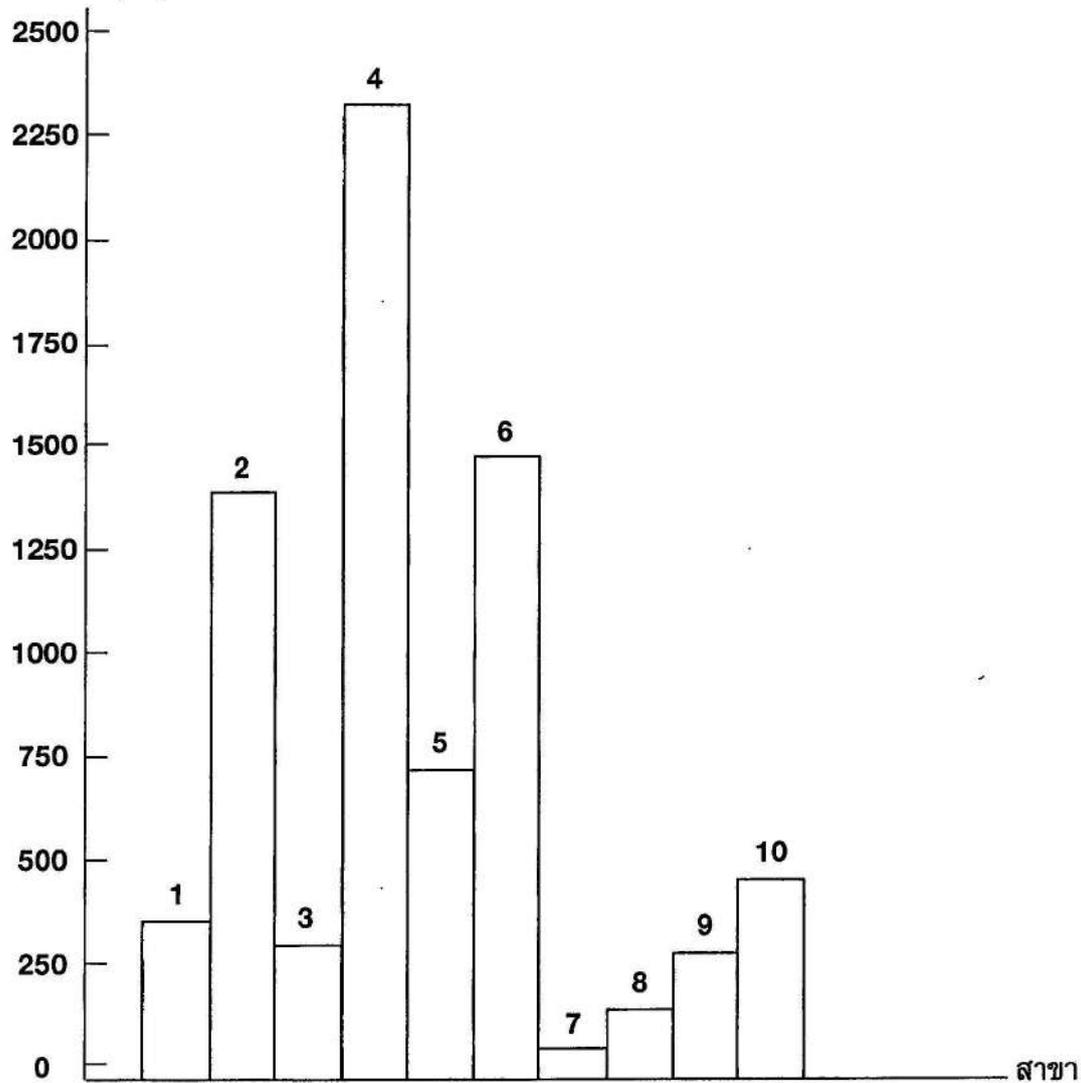
ศาสตร์เกษตร และวิศวกรรมเกษตร โดยห้องสมุดได้รับข้อมูลจากคณะผู้วิจัยโครงการเรื่อง “ความต้องการทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรแห่งชาติในทศวรรษหน้า”

(ภาพประกอบเครือข่ายข้อมูลข้อเสนอโครงการวิจัย)

**นักวิจัยแห่งชาติ (ซึ่งขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 จำนวน 7,556 คน**

จำนวนนักวิจัย (คน)

1) วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ 393 ราย	6) ปรัชญา 1,441 ราย
2) วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1,388 ราย	7) นิติศาสตร์ 63 ราย
3) วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช 332 ราย	8) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ 181 ราย
4) เกษตรศาสตร์และชีววิทยา 2,289 ราย	9) เศรษฐศาสตร์ 312 ราย
5) วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย 711 ราย	10) สังคมวิทยา 444 ราย

โครงการจดหมายเหตุ วบ.

โครงการจดหมายเหตุ วช.

โดยที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานฯ และผลงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน บทบาทในการจัดทำนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย การประสานงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การวิเคราะห์และตรวจสอบโครงการวิจัยที่ขอรับการอุดหนุนงบประมาณของประเทศเพื่อป้องกันการทำวิจัยซ้ำซ้อน การติดตามและประเมินผลการวิจัย การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรมทางด้านการศึกษาและอบรมทางวิชาการ งานของคณะกรรมการและอนุกรรมการต่างๆ ใน 10 สาขาวิชาการ งานจัดแปลหนังสือที่มีคุณค่า งานจัดทำทะเบียนข้อมูลการวิจัยและเอกสารต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ฯลฯ ข้อมูลและเอกสารต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการในช่วง 36 ปีที่ผ่านมา นั้น จะมีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอก

ถึงประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเก็บรวบรวม และสงวนเอกสารตลอดจนสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงต่อไป สำนักงานฯ ได้เริ่มดำเนินการโครงการจดหมายเหตุ วช. ขึ้นในปี 2539

ในปี 2540 ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1) รวบรวมเอกสารการดำเนินงานตามภารกิจหลักสภาวิจัยแห่งชาติและดำเนินงานจัดทำเอกสารจดหมายเหตุ ดังนี้

1.1 เอกสารประกาศสำนักงานฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2540

1.2 เอกสารคำสั่งสำนักงานฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503-2540

2) หนังสือซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของสภาวิจัยแห่งชาติและจัดพิมพ์โดยกองต่างๆ ของสำนักงานฯ จำนวน 289 เล่ม

**ศูนย์ข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ
ด้วยดาวเทียม**

ศูนย์ข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม

งานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม ประกอบด้วยภารกิจหลัก 2 ประการ คือ การจัดหาและแจกจ่ายข้อมูลดาวเทียม และการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม กิจกรรมในภารกิจแรกดำเนินงานโดยสถานีรับสัญญาณดาวเทียมและศูนย์บริการข้อมูล กิจกรรมในภารกิจหลังดำเนินการโดยการพัฒนาการใช้ประโยชน์ข้อมูล และการเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือรูปแบบต่างๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม

ศักยภาพปัจจุบันของสถานีรับสัญญาณดาวเทียม คือ การรับสัญญาณ ผลิตข้อมูล และสะสมรักษาข้อมูลดาวเทียมเพื่อการใช้ประโยชน์ในการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ ประกอบด้วย ดาวเทียม Landsat-5 และ NOAA-14 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ดาวเทียม SPOT-2 ของประเทศฝรั่งเศส และดาวเทียม ERS-2 ขององค์การอวกาศแห่งประชาคมยุโรป ดาวเทียม IRS-1C ของประเทศอินเดีย ดาวเทียม JERS-1 ของประเทศญี่ปุ่น พื้นที่รับข้อมูลดาวเทียมคือประเทศไทยทั้งหมด และประเทศโดยรอบ ได้แก่ ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ จีนตอนใต้ บังคลาเทศ ด้านตะวันตกของเนปาลและอินเดีย และศรีลังกา ตัวอย่างภาพข้อมูลดาวเทียมต่างๆ สามารถเลือกดูได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ศูนย์บริการข้อมูลให้การบริการข้อมูลดาวเทียมในรูปแบบของภาพถ่ายดาวเทียมบนแผ่นฟิล์ม

และภาพพิมพ์ และเทปข้อมูล แก่ผู้ใช้ทั้งหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และบุคคล ข้อมูลดาวเทียมถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร ทั้งการจำแนกชนิดของพืชพรรณและพื้นที่ การใช้ที่ดิน ผังเมืองและแผนที่ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมและผลของภัยธรรมชาติ รูปแบบการบริการประกอบด้วย การใช้งานข้อมูลในหน่วยงานของรัฐด้วยกัน การบริการแบบลดราคาเพื่อการศึกษาวิจัยและสนับสนุนการให้ใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม และการบริการเต็มราคาสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ในธุรกิจของตนเอง และการบริการข้อมูลออกไปต่างประเทศผ่านตัวแทนในประเทศสหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ มูลค่ารวมของการบริการข้อมูลดาวเทียมในปี 2540 ซึ่งรวมข้อมูลดาวเทียมทุกรูปแบบและทุกประเภทการขอรับบริการ ประมาณ 105.8 ล้านบาท

กิจกรรมในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมและการเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือรูปแบบต่างๆ ของการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมและผลงานเด่น จัดลำดับเสนอได้ดังนี้

งานประยุกต์ดาวเทียม

1. **ดำเนินงานโครงการวิจัยในสาขาต่างๆ ได้แก่**
 - 1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำข้อมูลดาวเทียมระบบเรดาร์มาศึกษาเกี่ยวกับพืชผลในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
 - 1.2 การทำข้อมูลภาพโมเสคเชิงตัวเลขประเทศไทย โดยใช้ภาพ

- ถ่ายดาวเทียมแลนดแซท ระบบ Thematic Mapper (Digital Mosaic of Thailand by Using Landsat-TM)
- 1.3 ศึกษาการขยายตัวของเมืองบางจังหวัดในประเทศไทย
 - 1.4 จัดทำแผนที่ทรัพยากรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - 1.5 จัดทำแผนที่ทรัพยากรของจังหวัดพิษณุโลก
 - 1.6 ศึกษาการใช้ที่ดินจังหวัดตรัง
- 2. ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน/โครงการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ**
- 2.1 สมุดแผนที่ภาพจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
 - 2.2 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้บริเวณป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม (กรมป่าไม้)
 - 2.3 การศึกษาการใช้ที่ดินบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยใช้ข้อมูล Radarsat และข้อมูลดาวเทียมอื่น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)
 - 2.4 การศึกษาการใช้ที่ดินและการจัดการชายฝั่งทะเลบริเวณจังหวัดนราธิวาส โดยใช้ข้อมูล Radarsat (กรมพัฒนาที่ดิน)
 - 2.5 การศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในเขตภาคเหนือตอนล่างบริเวณจังหวัดนครสวรรค์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมแลนดแซทด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
 - 2.6 การศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในเขตภาคเหนือตอนล่างบริเวณจังหวัดพิจิตร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมแลนดแซทด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
 - 2.7 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มาเลเรีย และพืชพรรณ (กระทรวงสาธารณสุข, AIT)
 - 2.8 การศึกษาทางโบราณคดีบริเวณจังหวัดสุโขทัยโดยใช้ข้อมูล Radarsat (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
 - 2.9 การศึกษาเพื่อกำหนดหากำลังผลิตเบื้องต้น พื้นที่น้ำ และการแพร่กระจายของพันธุ์ไม้น้ำในบึงบอระเพ็ด หนองหาน และกว๊านพระเยา (กรมประมง)
 - 2.10 การศึกษาธรณีวิทยาและธรณีสัณฐานวิทยาบริเวณจังหวัดชัยภูมิโดยใช้ข้อมูล Radarsat (กรมทรัพยากรธรณี)
 - 2.11 จัดพิมพ์ภาพสีผสมเท็จดาวเทียม Landsat TM บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณที่ราบภาคกลาง เพื่อศึกษาพื้นที่น้ำท่วม
- 3. โครงการร่วมกับต่างประเทศ**
- 3.1 การวิจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าเขตร้อนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง (Joint Research on the Changes of

- Tropical Forest and their Influences (หน่วยงาน FFPRI, ประเทศญี่ปุ่น)
ประกอบด้วยโครงการย่อย คือ
- การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมติดตามการเปลี่ยนแปลงป่าเขตร้อน (Satellite Remote Sensing for Monitoring Tropical Forest Types in Global Scale)
- 3.2 โครงการร่วมกับ Japan Overseas Forestry Consultants Association
- 3.3 Asian JERS-1 (หน่วยงาน NASDA ประเทศญี่ปุ่น)
- 3.4 Global Research Network System (หน่วยงาน NASDA, ประเทศญี่ปุ่น)
- เพื่อสร้างระบบข้อมูลพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก บริเวณพื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดพังงา, กาญจนบุรี, เชียงใหม่และชัยภูมิ
 - จัดทำรายงานปี 2539 ส่งให้หน่วยงานประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งจัดส่งงบประมาณของปี 2540
- 3.5 EC-ASEAN Regional Radar Remote Sensing ERS-1 (สหภาพยุโรป)
- จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ
 - ดำเนินการแปลเอกสารคู่มือข้อมูล SAR
- 3.6 Globe SAR (ประเทศแคนาดา)
- ดำเนินโครงการวิจัยนำร่องในการประยุกต์ใช้ประโยชน์ภาพถ่ายระบบเรดาร์เพื่อการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่างๆ รวม 8 พื้นที่ (8 โครงการย่อย)
- 3.7 IGBP Land Use/Land Cover Change (UNDP)
- ดำเนินการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน สาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ช่วงเวลาต่างๆ
- 3.8 Application of OPS and SAR Satellite Data to Tropical Forest Monitoring (มหาวิทยาลัยนิวแฮมเชียร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา)
- 3.9 การประยุกต์ภาพถ่ายเรดาร์ AIRSAR ในประเทศไทย (NASA, ประเทศสหรัฐอเมริกา, University of New South Wales, ประเทศออสเตรเลีย)
- ประสานงานกับ NASA ในการกำหนดแผนปฏิบัติการบินถ่ายภาพทางอากาศในประเทศไทย บริเวณพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส สงขลา นครศรีธรรมราช เป็นต้น และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยในการขออนุญาตบินถ่ายภาพดังกล่าว
 - เข้าร่วมประชุม Data Process-

- ing ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 22-31 มีนาคม 2540
- 3.10 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจาก Radarsat (ประเทศแคนาดา)
4. จัดและร่วมดำเนินการจัดฝึกอบรม, สัมมนา, ประชุม, จัดนิทรรศการ และแสดงผลงานทางวิชาการเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่เทคนิคการใช้ข้อมูลดาวเทียม ดังนี้
- 4.1 จัดสัมมนาทางวิชาการ ระดับนานาชาติ ร่วมกับ ESCAP เรื่อง High-level Seminar on Integrated Uses of Space Applications for Poverty Alleviation and Rural Development ระหว่างวันที่ 21-24 ตุลาคม 2539 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ
- 4.2 จัดสัมมนานานาชาติร่วมกับกรมป่าไม้ และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง "FORTROP'96 International Conference on Tropical Forestry in the 21th Century" ระหว่างวันที่ 25-29 พฤศจิกายน 2539 ณ อาคารศูนย์สารสนเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 4.3 จัดประชุมนานาชาติร่วมกับ ESCAP เรื่อง "Regional Working Group Meeting on Meteorological Satellite Applications and Natural Hazard Monitoring" ระหว่างวันที่ 8-11 เมษายน 2540 ณ โรงแรมเพิร์ลวิลเลจ จังหวัดภูเก็ต
- 4.4 จัดฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูล ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ - 15 มีนาคม 2540
- 4.5 จัดฝึกอบรมเฉพาะกิจในด้านภาพถ่ายดาวเทียมและวิเคราะห์ข้อมูล ให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกระทรวงกลาโหม ระหว่างวันที่ 15-26 กันยายน 2540
- 4.6 เข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม นำเสนอผลงาน ดังนี้
- ประชุมคณะกรรมการถาวร โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ณ ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 26 กันยายน - 6 ตุลาคม 2539
 - ประชุมกับหน่วยงาน STENO ของประเทศลาว เพื่อพิจารณาโครงการวิจัยร่วมกับ GIS ในประเทศลาว ระหว่างวันที่ 1-5 ตุลาคม 2539 ณ ประเทศลาว
 - ประชุมนานาชาติ เรื่อง ภูมิศาสตร์กับการพัฒนาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ โรงแรมโลดัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 21-24 ตุลาคม 2539 โดยมี

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์ประธานในพิธีเปิด
- สัมมนา เรื่อง “ศึกษาความเหมาะสมโครงการดาวเทียมขนาดเล็ก” (Feasibility Study of the Small Satellites Program) ระหว่างวันที่ 12-13 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมรามาคาร์เด็น
- ประชุม GK97 ณ ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 23-27 มิถุนายน 2540

- ประชุม GER'97 ณ ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 27-30 มิถุนายน 2540
- สัมมนาทางด้าน GIS จัดโดยบริษัทอีเอสอาร์ไอ จำกัด ณ โรงแรมสยามคอนติเนนตัล วันที่ 25 สิงหาคม 2540

5. เป็นวิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การประยุกต์และการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียมในสาขาต่างๆ ในการประชุมทางวิชาการ, การฝึกอบรม การสัมมนา รวมทั้งการบรรยายพิเศษ

6. ให้คำแนะนำและฝึกงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ดังนี้

ชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวน	ระยะเวลา
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	11 พฤศจิกายน - 20 ธันวาคม 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	3	16 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2540
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4	3 - 21 มีนาคม 2540
มหาวิทยาลัยทักษิณ	4	3 มีนาคม - 18 เมษายน 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	17 มีนาคม - 30 เมษายน 2540
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	3	17 มีนาคม - 30 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	1	1 เมษายน - 23 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	15 เมษายน - 30 พฤษภาคม 2540
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	5	21 เมษายน - 16 พฤษภาคม 2540

7. บรรยายและสาธิต การวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมกิจการจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ	255	ท่าน
นักเรียน นักศึกษาระดับปริญญาตรี, โท และเอก	375	ท่าน
แขกต่างประเทศ	70	ท่าน
รวม	700	ท่าน

8. จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย เอกสารและแผนที่ จากข้อมูลดาวเทียม

- จัดทำหนังสือแปลวิชาการทางรีโมทเซนซิง ของสมาคมรีโมทเซนซิงแห่งประเทศไทย จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เรื่อง “คำบรรยาย เรื่อง การสำรวจจากระยะไกล Remote Sensing Note” จำนวน 2,000 เล่ม

9. จัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่ความรู้ และกิจกรรมทางด้านการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (TRSC Newsletter) ฉบับ Volume 13 No. 4, Volume 14 No. 1, 2

ผลงานเด่นในการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน โครงการความร่วมมือระดับนานาชาติเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลกในบริเวณธรรมชาติและ ชีวมณฑล : กรณีศึกษาประเทศไทย

โครงการความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลกในบริเวณธรรมชาติ และชีวมณฑล (International Geosphere - Biosphere Programme, IGBP) เป็นหนึ่งโครงการความร่วมมือระดับนานาชาติ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออธิบาย และทำความเข้าใจถึงผลกระทบของกระบวนการ ด้านกายภาพ, เคมี และชีวะที่มีต่อระบบของโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบ อันมีผลมาจากกิจกรรมของมนุษย์ IGBP มีโครงการหลัก 8 โครงการ และโครงการการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน (Land Use and Land Cover Change, LUCC) เป็นหนึ่งในโครงการหลักของ IGBP

โครงการ LUCC มีคณะอนุกรรมการประสานงานโครงการการเปลี่ยนแปลงของโลกฝ่ายไทย (IGBP-ไทย) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการดำเนินโครงการ โดยมีประเทศที่เข้าร่วมโครงการ 3 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, และฟิลิปปินส์ โครงการการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก UNDP/GEF (Global Environment Facilities) และมีระยะเวลา ดำเนินโครงการ 4 ปี ตั้งแต่ปี 2536 - 2540

สำหรับการศึกษาในประเทศไทยเป็นการ ดำเนินโครงการร่วมของ 4 หน่วยงาน คือ กรมพัฒนาที่ดิน, กรมป่าไม้, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พื้นที่ ศึกษาครอบคลุม 3 ลุ่มน้ำในจังหวัดเชียงใหม่ คือ ลุ่มน้ำแม่แจ่ม, ลุ่มน้ำแม่งาน และลุ่มน้ำแม่กลาง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม, อำเภอแม่สะเมิง, อำเภอ จอมทอง และอำเภอหางดง บริเวณพิกัดทางภูมิ- ศาสตร์ เส้นรุ้งที่ 98 องศา 00 ลิปดา ถึง 99 องศา 00 ลิปดา ตะวันออกและเส้นแวงที่ 18 องศา 00 ลิปดา ถึง 19 องศา 10 ลิปดา เนื้อครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 6,692 ตารางกิโลเมตร

การดำเนินการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน ช่วงเวลา 10 ปี จากปี 2528 - ปี 2538 โดยใช้ข้อมูล จากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ โดยมี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินงาน ผลการจำแนกการใช้ที่ดินใน 3 ช่วงเวลาที่ศึกษา จำแนกการใช้ที่ดินออกเป็น 6 ประเภท

2. การสร้างฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิ ศาสตร์ โดยมีกรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินงาน

3. การพัฒนารูปแบบจำลองทางคณิต- ศาสตร์ เพื่อการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินโดยอาศัยข้อมูลปัจจุบันทางเศรษฐกิจและ สังคม โดยมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้ดำเนินงาน

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้บริเวณป่า ตะวันออก โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม

โครงการวิจัยร่วมระหว่างกรมป่าไม้ กับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และติดตามการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ป่าไม้บริเวณป่าตะวันออก ระหว่างปี พ.ศ. 2525 -2531, 2531 - 2536 และเพื่อจัดทำแผนที่ การใช้ที่ดินในบริเวณป่าถูกบุกรุกทำลายในป่า

ตะวันออก และพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน (ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเดิม) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง และบริเวณโดยรอบป่าต่างๆ ดังกล่าว รวมเป็นพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 9,584.58 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,990,362.50 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่มาตราส่วน 1 : 50,000 รวม 13 ระวัง ได้แก่ 5334 I, IV 5335 I, II, III, IV, 5336 II, III 5434 I, IV และ 5435 II, III, IV ซึ่งอยู่ในท้องที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว ดำเนินการศึกษาโดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat ระบบ TM โดยเป็นภาพสีผสมเท็จแบนด์ 3, 5 และ 4 (สีน้ำเงิน เขียว และแดง) มาตราส่วน 1 : 50,000 บันทึกภาพเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2531, วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2536 และแผนที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2525 ของกรมป่าไม้ ทำการศึกษาโดยวิธีการแปลตีความภาพดาวเทียมด้วยสายตา คำนวณพื้นที่ป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้แต่ละช่วงเวลา ตลอดจนจัดทำแผนที่แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้คอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่าในช่วง 11 ปี คือระหว่าง ปี พ.ศ. 2525 - 2536 พื้นที่ป่าไม้ลดลง 761.01 ตารางกิโลเมตร หรือมีอัตราลดลง 68.18 ตารางกิโลเมตรต่อปี โดยในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2531 พื้นที่ป่าไม้ลดลงในอัตรา 101.12 ตารางกิโลเมตรต่อปี ในการศึกษาและจัดทำแผนที่การใช้ที่ดินมาตราส่วน 1 : 50,000 บริเวณป่าตะวันออกและบริเวณป่าถูกทำลาย และบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ พบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 13 ประเภท ได้แก่ ป่าดิบ ป่าผสมผลัดใบ ป่าเต็งรัง ป่าปลูก ป่าเสื่อมโทรม นาข้าว สวนยาง พืชไร่ สวนผสม แหล่งชุมชน แหล่งน้ำ ถนน และอื่นๆ

การทำแผนที่ประเทศไทยด้วยข้อมูลจากดาวเทียม Landsat-TM โดยวิธีคอมพิวเตอร์ (Digital Mosaiking of Landsat-TM Data)

วัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่แสดงทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยที่ทันสมัย ด้วยข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากร Landsat ระบบ TM อันจะทำให้มองเห็นลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยา ข้อมูลด้านการใช้ที่ดิน สิ่งปกคลุมดิน และทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างชัดเจนในลักษณะต่อเนื่องเป็นผืนเดียว

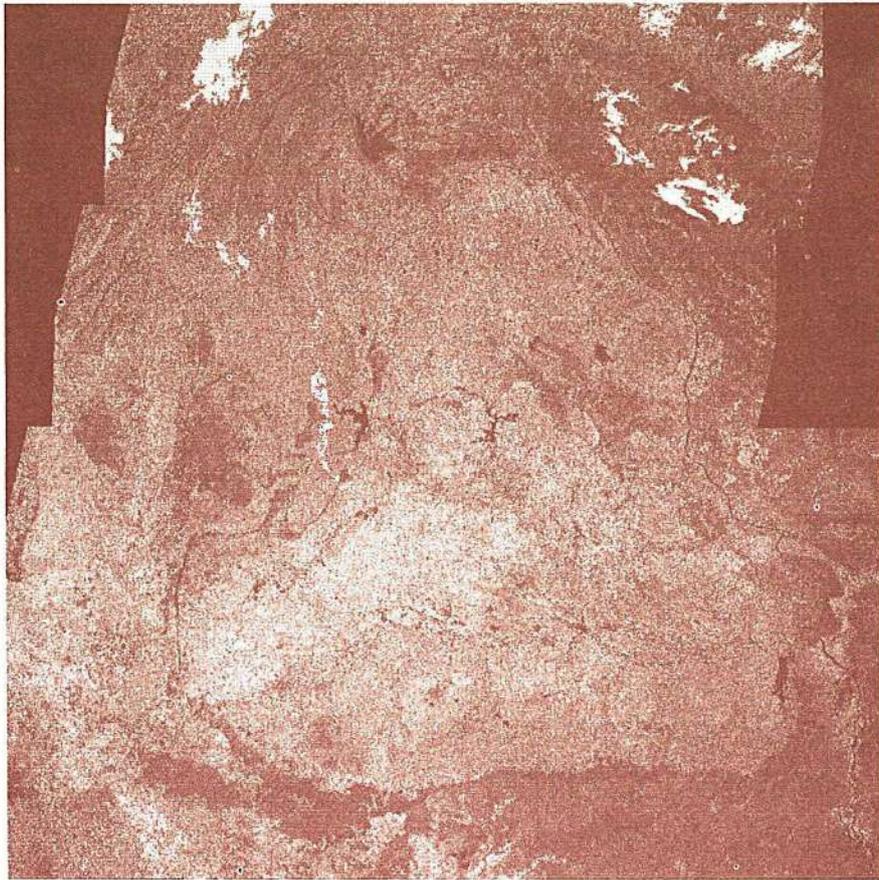
ภาพโมเสคที่ได้ จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่พร้อมจะใช้งานได้ทันที จึงเหมาะสำหรับผู้บริหาร หรือนักวางแผน เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ลักษณะของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลจากดาวเทียม Landsat-TM แต่ละภาพครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 184 x 172 ตารางกิโลเมตร ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทยและบริเวณใกล้เคียง จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลประมาณ 45 - 50 ภาพ ในลักษณะข้อมูลเชิงตัวเลข ซึ่งแต่ละภาพประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 7,360 จุดภาพ x 6,880 เส้น การปรับแก้สีที่ปรากฏในข้อมูล จะทำให้ภาพที่ได้รับดูเสมือนเป็นภาพเดียวกันไร้รอยต่อ และยังสามารถดำเนินการรวมวิธีจัดเมฆ เพื่อให้ภาพโมเสคเป็นภาพที่ปลอดเมฆอีกด้วย นอกจากนี้ เพื่อให้ข้อมูลมีจุดอ้างอิงทางภูมิศาสตร์ จึงได้มีการกำหนดตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ และแก้ไขความคลาดเคลื่อนโดยใช้โครงร่างแผนที่ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนทางตำแหน่งไม่เกิน 150 เมตร

การเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของแม่น้ำเมย อำเภอมะสอ จังหวัดตาก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้

DIGITAL MOSAIC IMAGERY OF NORTHEASTERN PART OF THAILAND

LANDSAT TM data Bands 4:R, 5:G and 3:B
Dry season 1994 - 1995

Thailand Remote Sensing Center
NATIONAL RESEARCH COUNCIL

ให้ความร่วมมือแก่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในการจัดทำภาพพิมพ์ด้วยข้อมูลดาวเทียม SPOT ระบบ HRV ซึ่งมีรายละเอียดสูงในการบันทึกภาพโดยใช้ข้อมูล 3 ช่วง ปีคือปี พ.ศ. 2532, 2536 และ 2539 เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงแนวเขตแดน, แม่น้ำเมย บริเวณอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ภาพพิมพ์ข้อมูลดาวเทียม SPOT ชุดนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในการรวบรวมข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญโดยเฉพาะสถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากแนวเขตไม่ชัดเจน จากข้อมูลดาวเทียมดังกล่าว สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้นำไปใช้ในการวางแผน ประเมิน

ข้อเท็จจริงและวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์

บริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการไหลของแม่น้ำเมย ซึ่งเป็นแม่น้ำแบ่งปันเขตแดนระหว่างประเทศไทย และประเทศพม่า แนวแม่น้ำเมยมีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2539 จากการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของแม่น้ำเมยทำให้แนวเขตแดนมีการเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน คือ บริเวณบ้านริมเมย และบ้านแม่โกนเกน หมายเลขระหว่างแผนที่ 4742 III, เลขอักษรประจำเขตกริดที่ 47Q, ตำแหน่งพิกัดที่ 449000 E, 1845000 N และพิกัด 456500E, 1833500 N ตามลำดับ นอก

จากนี้สังเกตได้ว่า บริเวณที่แม่น้ำเมยเปลี่ยนทิศทางเดินรวดเร็ว นั้น แม่น้ำจะมีการไหลลัดแบบทางแม่น้ำโค้งตัว (meander) จะเกิดในบริเวณที่แม่น้ำเมยไหลผ่านพื้นที่ค่อนข้างราบ การกัดเซาะในทางลิกมีน้อยกว่าในทางข้างทำให้กระแสน้ำที่ไหลมาปะทะตลิ่งด้านหน้า และจะค่อยๆ กัดเซาะตลิ่งด้านนั้นให้พังทลาย ในขณะที่เดียวกันตลิ่งด้านที่อยู่ตรงข้ามจะเกิดการทับถมงอกออกมา เมื่อนานเข้าก็ตัวไปประชิดกันเกิดเป็นพื้นที่ต่อเนื่องเช่นบริเวณพิกัดตำแหน่ง 455400 E, 1831300 N คลุมพื้นที่ประมาณ 200 ไร่ จะอยู่ในประเทศพม่าหากยึดแม่น้ำเมยเป็นหลักแบ่งปัน พื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นข้อพิพาทแนวชายแดน ทั้งนี้เพราะแม่น้ำเมยเป็นแม่น้ำพรมแดนยุทธศาสตร์ (strategic boundary)

การศึกษาพื้นที่น้ำท่วมบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่ใกล้เคียงในช่วงเดือนสิงหาคม 2540

จากอิทธิพลของพายุไต้ฝุ่นซิดา (ZITA STROM) ซึ่งก่อตัวขึ้นในทะเลจีนใต้ ในช่วงปลายเดือนสิงหาคม 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อให้มีฝนตกชุกหนาแน่นและหนักมากในภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม 2540 และตกต่อเนื่องหลายวัน จึงก่อให้เกิดอุทกภัยในภาคใต้ สภาพน้ำท่วมอย่างหนัก น้ำป่าไหลหลาก น้ำล้นตลิ่ง ตลอดจนดินถล่มในหลายจังหวัด สร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะที่จังหวัดชุมพร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี และตรัง ได้นำข้อมูล JERS-1 ระบบเรดาร์ ซึ่งมีคุณสมบัติในการทะลุเมฆจึงได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอท่าพระ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน ดอนสัก กาญจนดิษฐ์ บ้านนาสาร เวียงสระ พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอทุ่งใหญ่ ฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยปกติพื้นที่ศึกษาจะมีสภาวะ

น้ำท่วมเป็นประจำเกือบทุกปี โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงของลุ่มน้ำตาปี

จากการนำผลลัพธ์ของการทำ Data fusion ระหว่างข้อมูล 2 ช่วงระยะเวลาจามาจำแนกพื้นที่น้ำท่วม ด้วยวิธีการ Unsupervised classification พบว่ามีพื้นที่น้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาจำนวนประมาณ 300 ตารางกิโลเมตร

โครงการจัดตั้งศูนย์ภูมิภาคเพื่อการศึกษา และวิจัยด้านริโมทเซนซิง

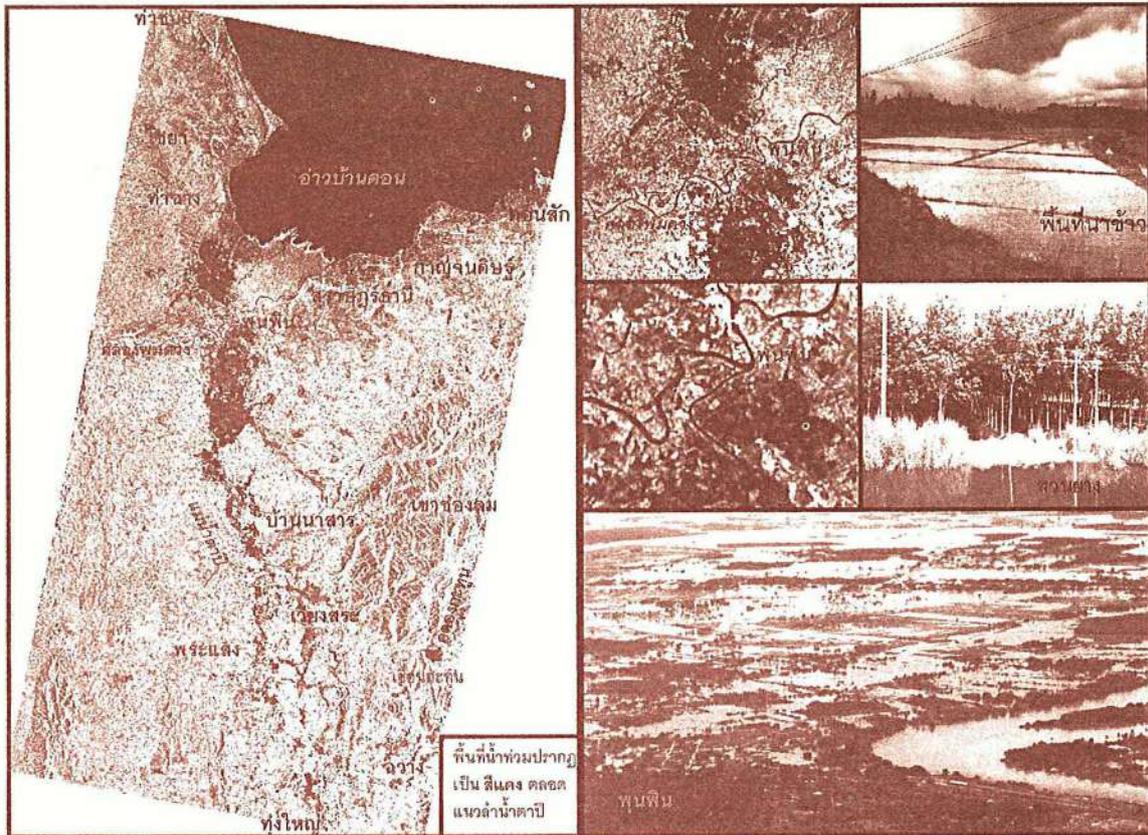
1. การสัมมนาและฝึกอบรม

โครงการฯ ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในภูมิภาค รวม 2 ครั้ง ประกอบด้วย

1.1 เรื่อง “การใช้ข้อมูลดาวเทียมและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวางแผน อบต.” จัดโดยศูนย์ภาคเหนือ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ระหว่างวันที่ 23 - 28 ธันวาคม 2539 รวม 6 วัน โดยมีผู้เข้ารับการอบรม รวม 30 คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองจากจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ

1.2 เรื่อง “เทคโนโลยีริโมทเซนซิง” จัดโดยศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ระหว่างวันที่ 21 - 30 พฤษภาคม 2540 รวม 8 วัน โดยมีผู้เข้ารับการอบรมรวม 30 คน เป็นข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในส่วนของการสัมมนา โครงการฯ ได้จัดให้มีการสัมมนาความร่วมมือกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในหัวข้อ “ความร่วมมือด้านริโมทเซนซิงกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย” ระหว่างวันที่ 1 - 6 ตุลาคม 2539 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา รวม 20 คน จากประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ซ้าย : ภาพสีผสมจากดาวเทียม JERS-1 SAR บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดใกล้เคียง บันทึกภาพ เมื่อ วันที่ 30 สิงหาคม 2540 (น้ำเงิน, เขียว) และวันที่ 3 มิถุนายน 2540 (แดง)

ขวา : สภาพพื้นที่น้ำท่วมบริเวณอำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. การพัฒนาหลักสูตร

ศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร “วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการรับรู้จากระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์” ขึ้นมา โดยได้รับการอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยและได้เปิดรับนักศึกษามาในระดับปริญญาโท รุ่นแรก ตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2540 โดยมีผู้สมัคร รวม 40 คน รับได้ 10 คน

3. งานวิจัยและสนับสนุนงานวิจัย

ศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินการจัดสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีข้อมูลสำหรับใช้เป็นฐานในการวิจัย โดยมีฐานข้อมูลในมาตราส่วน 1 : 50,000 และ 1 : 250,000

นอกจากนี้ศูนย์ภูมิภาค ทั้ง 3 แห่ง ยังได้ให้บริการข้อมูลดาวเทียม อุปกรณ์การวิจัย และคำแนะนำในการวิจัย สนับสนุนงานวิจัย และการปฏิบัติงานในภูมิภาค รวมกันมากกว่า 10 โครงการ

เครือข่ายข้อเสนอเทศสมุทศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางทะเล

เครือข่ายข้อเสนอเทศสมุทรศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางทะเล

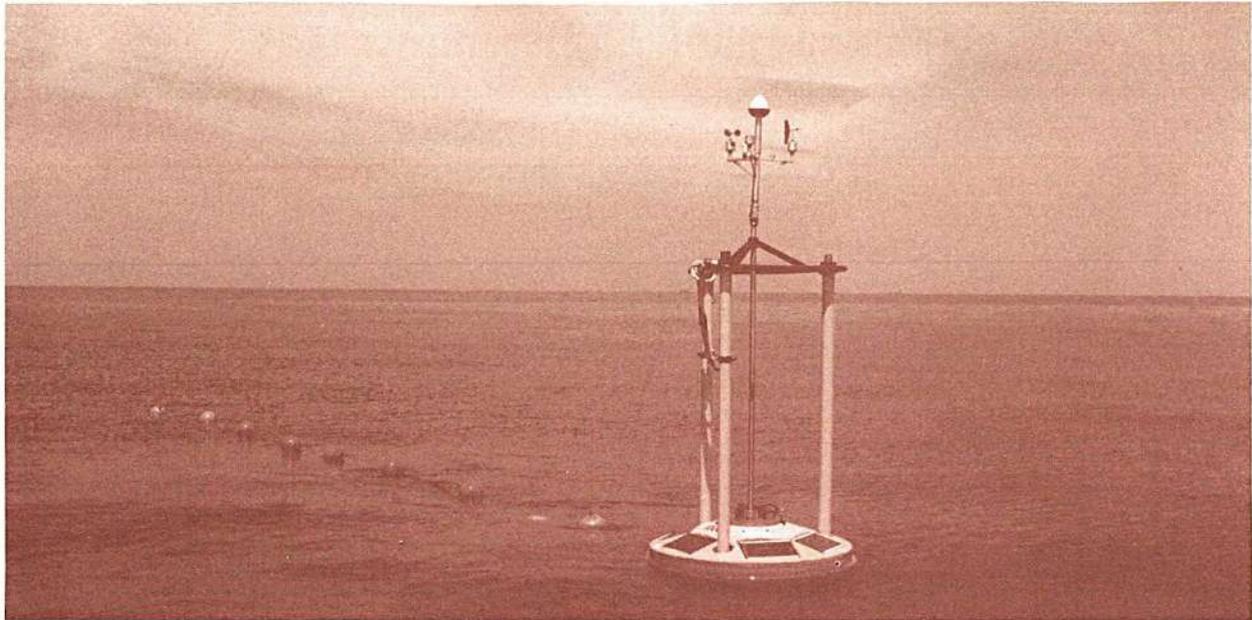
สำนักงานฯ ได้ดำเนินโครงการสำรวจสมุทรศาสตร์ฯ ต่อเนื่องในระยะที่ 2 ด้วยการวางทุ่นสำรวจฯ ใหม่ฝั่งอันดามัน 2 ทุ่น ข้อมูลสมุทรศาสตร์และอุตุนิยมวิทยาที่ได้เป็นชุดข้อมูลต่อเนื่องชุดใหม่ที่ น่าสนใจ และมีศักยภาพที่จะนำไปศึกษาวิจัยปรากฏการณ์ทางสมุทรศาสตร์ฝั่งตะวันตกของประเทศ ได้เป็นอย่างดี การสำรวจในอ่าวไทยยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง พร้อมๆ กับการนำเสนอข้อมูลสภาพสมุทรศาสตร์ และอุตุนิยมวิทยาของทุ่นในลักษณะของการประมวลสรุปรายสัปดาห์และรายเดือนที่สะดวกต่อการใช้งานทั่วไป

การแจกจ่ายข้อเสนอเทศในลักษณะเครือข่าย โดยพัฒนาสู่ระบบกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (NRCT BBS : NRCT Bulletin Board System) และระบบเครือข่ายใยแมงมุม หรือ NRCT WWW ซึ่งต่อเชื่อมเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งเป็นทางเลือกแก่ผู้ใช้บริการในลักษณะ on-line ที่สามารถเลือกเข้าสู่ระบบข้อเสนอเทศสมุทรศาสตร์ได้ โดย NRCT BBS หรือ NRCT WWW ซึ่งในกรณีหลังนี้ผู้ใช้ยังสามารถเข้าสู่การบริการข้อมูลทั่วไปของสำนักงานฯ ได้อีกด้วย โดยเข้าที่ตำแหน่ง <http://www.nrct.go.th>

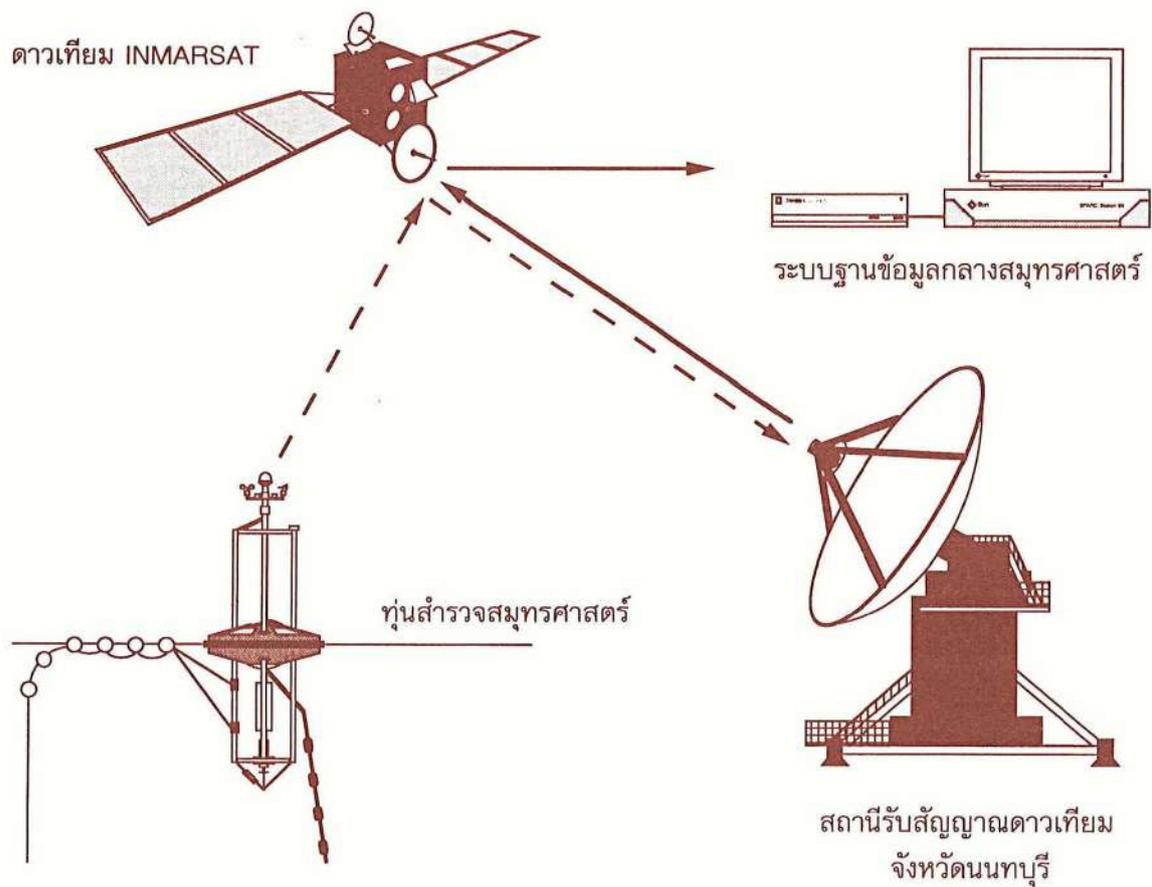
นับตั้งแต่ได้ดำเนินโครงการตั้งแต่ปลายปี 2535 และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสมุทรศาสตร์และอุตุนิยมวิทยา ไว้ในฐานข้อมูลของสำนักงานฯ เป็นต้นมา ได้มีผู้ใช้ทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน ได้ขอรับบริการข้อมูลเพื่อไปใช้ในการศึกษาและวิจัยด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาที่เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ของโครงการต่างๆ (Environmental Impact Assessment-ETA) เช่น การศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการไฟฟ้าพลังงานความร้อนเพชรบุรี โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมชลบุรี และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนแห่งใหม่ภาคใต้ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโรงกลั่นน้ำมันสุโขทัย จ.สงขลา และผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการวางท่อแก๊ซทานตะวัน นอกจากนี้ ยังมี การนำข้อมูลไปใช้ในกรณีศึกษา เพื่อการออกแบบโครงสร้างชายทะเล เช่น การศึกษาความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในการออกแบบเขื่อนกันทรายและคลื่น และชุดดลองร่องน้ำในอ่าวไทย การศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการสร้างท่าเรือขนถ่ายถ่านหิน บริเวณหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร ตลอดจนท่าเรือขนถ่ายน้ำมัน บริเวณด้านใต้ของเกาะสะเก็ด เป็นต้น

นอกเหนือไปจากการใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สำนักงานฯ ยังมีแผนงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในมหาสมุทรอินเดีย และแปซิฟิก ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการเข้าร่วมโครงการ NEAR-GOOS (North East Asian Regional-Global Ocean Observing System) บริหารโดย Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) ซึ่งเป็นโครงการเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลสมุทรศาสตร์โดยอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพื่อให้มีการใช้ข้อมูลได้อย่างกว้างขวางขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์สำหรับศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และปรากฏการณ์ระดับภูมิภาค ตัวอย่างเช่น การศึกษาเกี่ยวกับ El Nino เป็นต้น

ผังภาพการรับ-ส่ง และถ่ายทอดสัญญาณจากทุ่นสำรวจ
ผ่านดาวเทียมอินมาแซท

แผนที่แสดงตำแหน่งหุ่นสำราจสมุทรศาสตร์

การตรวจสอบโครงการวิจัย

การตรวจสอบโครงการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยประสานงานกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ให้จัดส่งโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณประจำปีให้สำนักงานฯ ตรวจสอบโครงการวิจัยและแผนงานวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานวิจัยส่วนรวม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางและคำแนะนำที่ได้แจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ สำนักงานฯ ได้พิจารณาเน้นหนักในเรื่องการป้องกันการวิจัยซ้ำซ้อน เพื่อการประสานงานและประโยชน์ร่วมกันระหว่างโครงการวิจัย ตลอดจนเพื่อประหยัดงบประมาณของประเทศที่มีอยู่จำกัด และสำนักงานฯ ได้ใช้ผลการตรวจสอบฯ ดังกล่าวประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปีตลอดมา

สำหรับการดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยในปีงบประมาณ 2541 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการตรวจสอบโครงการวิจัยจากการตรวจสอบฯ รายโครงการเป็นการตรวจสอบฯ ตามแผนงานวิจัย เพื่อพัฒนาประเทศและแผนงานวิจัยอื่น โดยแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยแผนการวิจัย 10 แผน ได้แก่ แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเกษตร แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาพลังงาน แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนงานวิจัยเพื่อ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านโทรคมนาคม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและการศึกษา และแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง และกฎหมาย ปรากฏว่าหน่วยงานส่วนใหญ่สามารถดำเนินการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อการตรวจสอบโครงการวิจัยตามแผนงานวิจัยได้ครบถ้วน

จากการสัมมนาเรื่อง “การตรวจสอบโครงการวิจัยของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เสนอของงบประมาณประจำปี” เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2539 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้นำข้อสรุปที่ได้จากการสัมมนา รวมทั้งข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ ภายหลังจากการสัมมนา ดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการตรวจสอบโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดำเนินการตรวจสอบโครงการวิจัยและงบประมาณที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอเพื่อของงบประมาณประจำปี 2541 และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตรวจสอบสรุปได้ดังนี้

จำแนกตามหน่วยงานระดับกระทรวง

ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 หน่วยงาน ได้ส่งโครงการวิจัยให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตรวจสอบ จำนวน 3,301

โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจยจำนวน 3,258 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,574,694,890 บาท ไม่สนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 11 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 25,634,320 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจย ใหม่จำนวน 3 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 16,377,680 บาท และอื่นๆ จำนวน 29 โครงการ จำแนกเป็นไม่ของงบประมาณประจำปี จำนวน 28 โครงการ และไม่เป็นโครงการวจย จำนวน 1 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 8,916,520 บาท

จำแนกตามสาขาวิชาการ

โครงการวจยที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวจยแห่งชาติ ตรวจสอบ จำนวน 3,301 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท จำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านวิทยาศาสตร์ มีโครงการวจยทั้งหมดรวม 959 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 622,617,582 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจยจำนวน 944 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 572,361,742 บาท ไม่สนับสนุน 8 โครงการ งบประมาณ 25,381,000 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจยใหม่ จำนวน 1 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 16,047,120 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 8,827,720 บาท

ด้านเกษตรศาสตร์และชีววิทยา มีโครงการวจยทั้งหมดรวม 1,412 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 512,908,632 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 1,389 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 512,754,832 บาท

ไม่สนับสนุน 1 โครงการ งบประมาณ 65,000 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี 21 โครงการ และไม่เป็นโครงการวจย 1 โครงการ งบประมาณ 88,800 บาท

ด้านสังคมศาสตร์ มีโครงการวจยทั้งหมด 930 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 490,097,196 บาท ด้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 925 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 489,578,316 บาท ไม่สนับสนุนให้ดำเนินการวจย จำนวน 2 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 188,320 บาท ให้ปรับปรุงโครงการวจย ใหม่ จำนวน 2 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 330,560 บาท และอื่นๆ คือไม่ของงบประมาณประจำปี 1 โครงการ

จำแนกตามแผนงานวจย

โครงการวจยที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวจยแห่งชาติ ตรวจสอบ จำนวน 3,301 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,625,623,410 บาท จำแนกได้ดังนี้

การวจยเพื่อพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยแผนงานวจยเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ 10 แผนงาน มีโครงการวจยทั้งหมด 3,320 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 1,579,868,532 บาท จำแนกเป็นแผนงานวจยเพื่อพัฒนาการเกษตร จำนวน 1,314 โครงการ เป็นงบประมาณการวจย 481,023,671 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม จำนวน 96 โครงการ งบประมาณการวจย 115,320,050 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาพลังงาน 24 โครงการ งบประมาณการวจย 13,336,194 บาท แผนงานวจยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวน 206 โครงการ

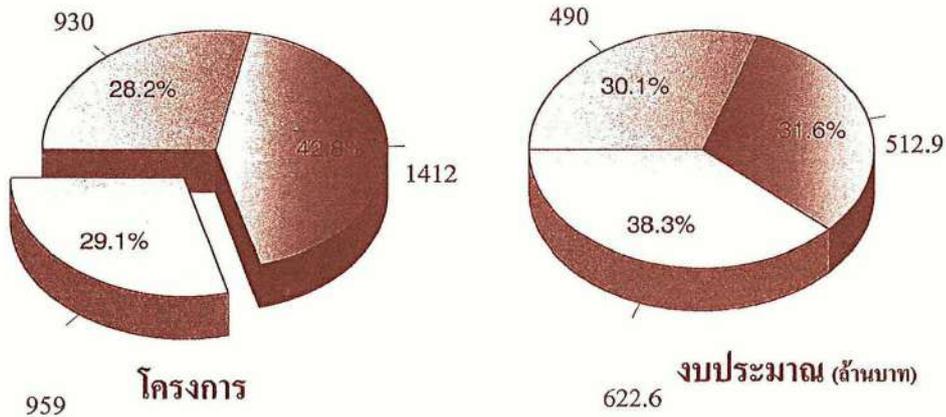
งบประมาณการวิจัย 74,607,203 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 32 โครงการ งบประมาณการวิจัย 158,307,564 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคม จำนวน 18 โครงการ งบประมาณการวิจัย 10,648,333 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน ๖2 โครงการ งบประมาณการวิจัย 328,290,174 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม จำนวน 262 โครงการ งบประมาณการวิจัย 31,930,969 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนา

ศักยภาพของคนและการศึกษา จำนวน 487 โครงการ งบประมาณการวิจัย 168,581,508 บาท แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองและกฎหมาย จำนวน 79 โครงการ งบประมาณการวิจัย 47,822,865 บาท

การวิจัยอื่น ประกอบด้วยแผนงานวิจัยอื่น ซึ่งนอกเหนือจากแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น 1 แผนงาน มีโครงการวิจัยทั้งหมด 80 โครงการ เป็นงบประมาณการวิจัย 45,754,878 บาท

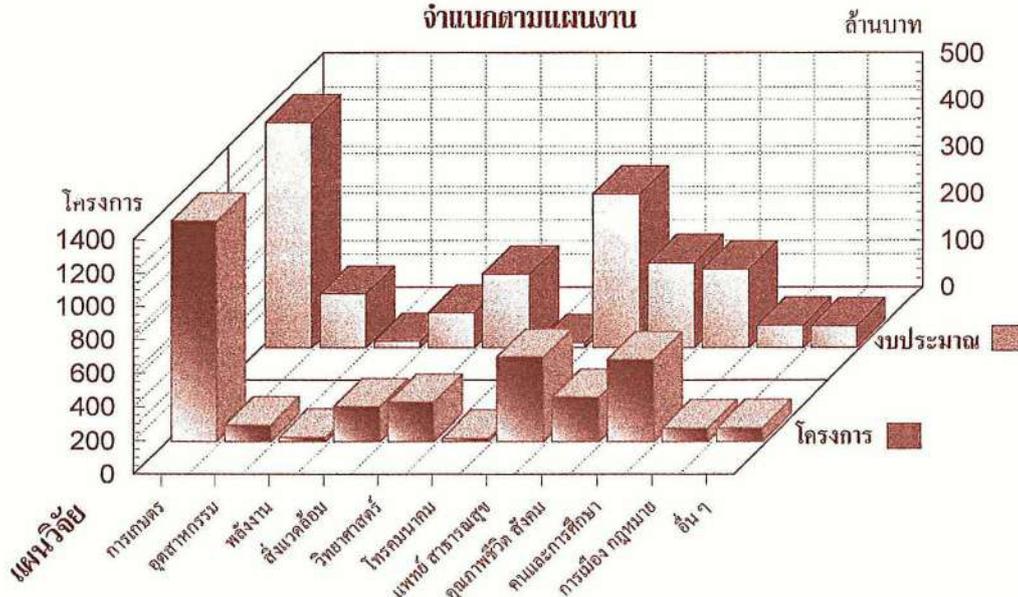
จำนวนโครงการและงบประมาณ ที่เสนอของบประมาณประจำปี 2541 จำแนกตามด้านวิชาการ

จำนวนโครงการและงบประมาณ
ที่เสนอของบประมาณประจำปี 2541
จำแนกตามด้านวิชาการ

การตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของบประมาณ ประจำปี 2541 จำแนกตามแผนงาน

การตรวจสอบโครงการวิจัยที่เสนอของบประมาณ ประจำปี 2541
จำแนกตามแผนงาน

สทวนร้จยส่งแวดล้อมสะเกรฐ

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตั้งอยู่บริเวณเขาภูหลวง ตำบลอุ่มดมทรัพย์ กิ่งอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประมาณ 78 ตารางกิโลเมตร หรือ 50,000 ไร่ สภาพป่าของสถานีฯ เป็นป่าที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือเป็นป่าดิบแล้งและป่าเต็งรังที่ยังมีสภาพสมบูรณ์มากที่สุดในภูมิภาคแถบนี้

สถานีฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2510 เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในป่าดิบเขตร้อน คณะรัฐมนตรีมีมติในปี 2516 ให้สถานีฯ ดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารและนโยบายของคณะกรรมการวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยมีนโยบายหลักดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมของ พืช สัตว์ ดิน น้ำ ภูมิอากาศ รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคมในพื้นที่สถานีฯ และบริเวณชุมชนโดยรอบ

2. ป้องกันและรักษาป่า และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่สถานีฯ ให้คงสภาพอุดมสมบูรณ์ ตลอดจนบำรุงรักษาและฟื้นฟู พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ให้ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่นักวิชาการและนักวิจัยที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยในพื้นที่ของสถานีฯ

4. เป็นศูนย์ข้อมูลของการศึกษาวิจัยด้านนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจน

เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง

5. เพื่อเป็นนันทนาการและอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่หน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

สถานีฯ มีบทบาทสำคัญในการศึกษาวิจัยด้านนิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อม มีการจัดการที่ดี จนได้รับการยกย่องในที่ประชุมนานาชาติ และในปี พ.ศ. 2517 องค์การ UNESCO ได้ประกาศให้เป็น Biosphere reserve ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก นับแต่ก่อตั้งเป็นต้นมา มีผลงานวิจัยที่ดำเนินการในพื้นที่ของสถานีฯ มากกว่า 120 เรื่อง ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ สถานีฯ จึงเป็นที่รู้จักกันดีในวงวิชาการทั้งในและต่างประเทศ จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในพื้นที่สถานีฯ ทำให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางที่สำคัญในการศึกษาหรือวางแผนการจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยบางเรื่องสามารถถ่ายทอดไปสู่ประชาชนเพื่อความอยู่ดีกินดี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นอกจากนี้แล้ว ในบริเวณสถานีฯ ยังมีสัตว์ป่าและพืชที่หายาก ซึ่งนักวิจัยได้ค้นพบว่าปัจจุบันนี้มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น ถั่วแปบช้าง ชิงช้าชาลีสะแกราช และจิ้งเหลนด้วง ปักธงชัย เป็นต้น

ปัจจุบันสถานีฯ นอกจากเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้สำคัญที่คงความสมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งต่อประเทศแล้ว สถานีฯ ยังเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการภาคสนามสำหรับการศึกษาค้นคว้าและ

วิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งในแต่ละปีมีผู้สนใจทั้ง นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานต่างๆ และบุคคลทั่วไป ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ของสถานีฯ เป็นจำนวนมาก ดังเช่นการใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเก็บตัวของเยาวชนที่เป็นตัวแทนของประเทศ ในการไปแข่งขันโอลิมปิกทางด้านชีววิทยา หรือการพาเยาวชนของชาติศึกษาระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งยังมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในป่าแห่งนี้ เป็นต้น

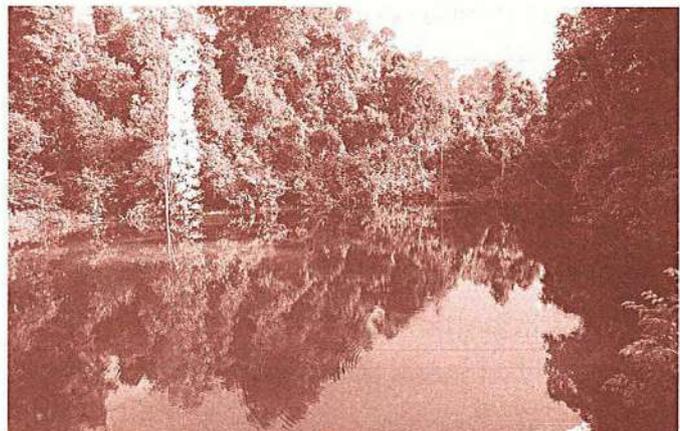
และเนื่องจากสำนักงานฯ ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์อันอนันต์ของระบบนิเวศของสถานีฯ จึงได้เสนอของบประมาณจากรัฐบาลในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติวิทยา และศูนย์ฝึกอบรมฯ

ในบริเวณสถานีฯ เพื่อประโยชน์ของบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ณ ป่าเสื่อมโทรมบริเวณสถานีฯ จำนวน 200 ไร่ และได้รับความร่วมมือจากการไฟฟ้านครหลวง ขอเข้าไปปลูกป่า ณ บริเวณป่าเสื่อมโทรม ด้านทิศใต้ของสถานีฯ จำนวน 200 ไร่ อีกด้วย ตลอดจนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะนักเรียน ครู และชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง กิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้กับประเทศของเราแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงพลังแห่งความสามัคคีครั้งสำคัญอีกด้วย

รูปสไลด์ 2 ภาพ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช
โดยชีววิธีแห่งชาติ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ

ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2514 โดยความช่วยเหลือเบื้องต้นจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในเรื่องบุคลากรและอาคารสถานที่ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลประเทศอังกฤษทางด้านครุภัณฑ์ และการบริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ฯ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปัจจุบันการดำเนินงานได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไทยผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทางด้านนักวิชาการ บุคลากรสมทบ และการดำเนินการ รวมถึงงบประมาณอุดหนุนการวิจัยด้วย

ศูนย์ฯ ดำเนินงานในลักษณะเป็นโครงการเครือข่ายและความร่วมมือ ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจรวมทั้งหมด 18 หน่วยงาน ภายใต้การประสานงานโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และการบริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ การดำเนินงานส่วนกลางอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ และมีศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาคต่างๆ คือ ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคกลาง ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น และศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคใต้ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หน่วยราชการอื่นๆ ที่ร่วมปฏิบัติงานในเครือข่ายโครงการดำเนินงานและโครงการวิจัยของศูนย์ฯ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และสำนักงานงบประมาณ

การดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทั้งทางด้านการบริหาร การดำเนินงานต่างๆ และงบอุดหนุนการวิจัย และในปีงบประมาณ 2539 ศูนย์ฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 18,607,600 บาท

หน้าที่หลักของศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ

1. ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา และดำเนินการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืช ทั้งทางการเกษตร การแพทย์ และสาธารณสุขโดยชีววิธี เพื่อเป็นการทดแทนและลดการใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงศัตรูพืช ศัตรูสัตว์ แมลงพาหะนำโรค และวัชพืช และเพื่อเป็นการอนุรักษ์คุณภาพของสภาพแวดล้อมแบบยั่งยืน

2. ให้การศึกษาและอบรมแก่นักวิชาการ นิสิต และนักศึกษา ในหน่วยงานของรัฐ และ สถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมไปถึงสาธารณชน เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืช โดยชีววิธี เพื่อแก้ไขการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกวิธี และเพื่อเป็นการช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้พ้นจากมลภาวะจากสารเคมีเหล่านั้น

3. ให้บริการในการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีทั้งทางด้านวิชาการ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสาร การบริการสังคม และการปฏิบัติงานทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

4. ส่งเสริม และเผยแพร่วิธีการควบคุมศัตรูพืชและวัชพืชโดยชีววิธี ในระบบการบริหารศัตรูพืช และบริหารศัตรูพืชแบบบูรณาภาพในทุก รูปแบบ

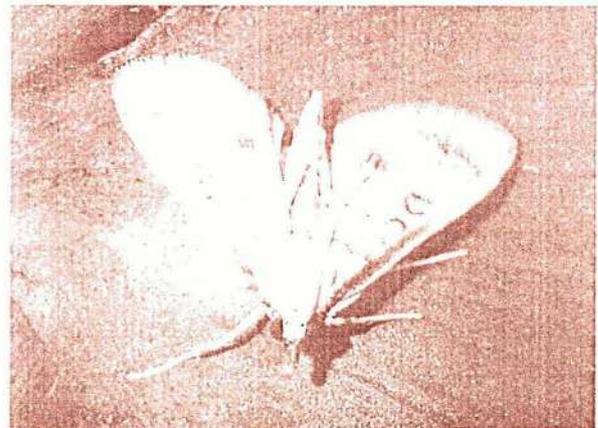
ในปีงบประมาณ 2540 ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววินทรีย์แห่งชาติ ดำเนินงานบริหารทั่วไป และการวิจัยในโครงการวิจัยต่างๆ รวม 45 โครงการ โดยเป็นโครงการวิจัยต่างๆ รวม 39 โครงการ และโครงการวิจัยร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ 6 โครงการ ประกอบด้วย

1. การดำเนินงานบริหารทั่วไป
2. โครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ฯ ส่วนกลาง 10 โครงการ
3. โครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาค 4 ศูนย์ฯ 15 โครงการ
4. โครงการวิจัยดำเนินการโดยสถาบันเครือข่ายและหน่วยงานร่วมอื่นๆ 13 หน่วยงานรวม 14 โครงการ
5. โครงการวิจัยร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ 6 โครงการ

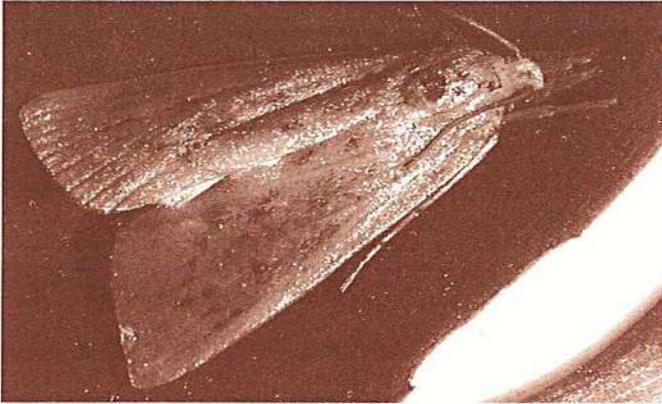
6. โครงการบริการทางการศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิตศึกษา และการอบรม

ศูนย์ฯ ได้ทำการสำรวจแมลงศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พบศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืชต่างๆ ตัวอย่าง เช่น แตนเบียนไข่หนอนแก้วส้ม *Ooencyrtus papilionis* Ashmead แตนเบียนตัวหนอน และด้งด้งหนอนแก้วส้ม 2 ชนิด คือ *Pteromalus puparum* L., *Brachymeria euplocae* หรือแตนเบียนหนอนใยผัก *Cotesia plutellae* และแตนเบียนหนอนกระทู้ผัก *Apanteles* sp. เป็นต้น และนอกจากการใช้แมลงควบคุมแมลงด้วยกันเองแล้ว ยังได้ใช้แมลงศัตรูธรรมชาติปราบปรามวัชพืช เช่น ด้วงวงผักตบชวา และผีเสื้อผักตบชวา ในการควบคุมการเจริญเติบโตของผักตบชวาตามแหล่งน้ำต่างๆ ด้วย

การศึกษาเชื้อสาเหตุโรคของวัชพืช เช่น เชื้อ *Alternaria* sp., *Curvularia* sp., *Colletotrichum* sp. ฯลฯ ได้มีการดำเนินการเช่นกัน

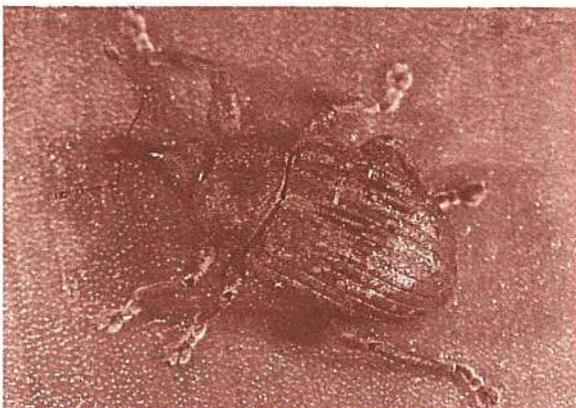
ผีเสื้อผักตบชวามีไอดิส
Sameodes albiguttalis

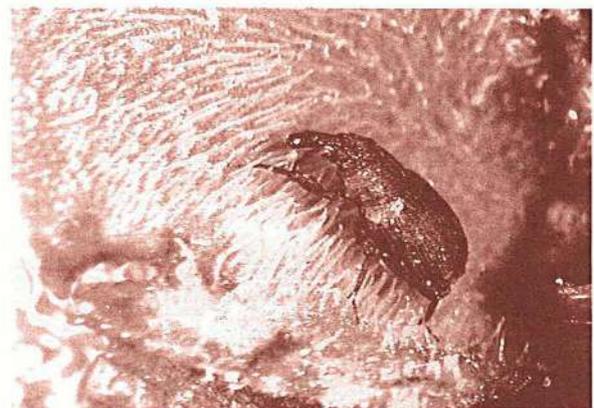
ผีเสื้อผักตบชวาชนิดา
Xubida infusella

ด้วงวงผักตบชวาลายบั้ง
Neochetina bruchi

ด้วงวงผักตบชวาลายแฉ่ม
Neochetina elehorniae

ด้วงวงจอกหูหนู
Bagous sp. nr. *nodieri*